

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

PANORAMA POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU 2006

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

VÚZE

Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha I
internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-657-5

Tisk: MS Polygrafie s.r.o., Bělá pod Bezdězem

A large, solid orange shape that resembles a stylized leaf or a curved wedge, positioned in the upper half of the page. It contains the title text in white.

**PANORAMA
POTRAVINÁŘSKÉHO
PRŮMYSLU
2006**

A smaller, solid orange shape in the bottom left corner, mirroring the style of the larger shape above.

Studii "Panorama potravinářského průmyslu 2006" vypracoval pod gescí odboru potravinářské výroby a legislativy MZe ČR Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, Praha

Ministerstvo zemědělství ČR

Recenzent: Ing. Václav Lukeš

Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, Praha

Autoři: Ing. JUDr. Josef Mezera, CSc. (OKEČ 15)

Ing. Václav Pokorný (OKEČ 15.1, 15.2, 15.5, 15.7 a 15.9)

Ing. Marie Puticová, CSc. (OKEČ 15.3, 15.6 a 15.8)

Ing. Lenka Mejstříková (OKEČ 15.4)

© Rozmnožování anebo rozšiřování této publikace nebo jejích částí jakýmkoliv způsobem je zakázáno bez předchozího písemného souhlasu autora: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, Praha.

Text neprošel jazykovou úpravou.

OBSAH

OBSAH	3
POUŽITÉ ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY POJMŮ	5
ÚVOD	7
I. VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ A NÁPOJŮ OKEČ 15	8
1. Charakteristika odvětví	8
2. Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu	9
3. Struktura odvětví podle počtu zaměstnanců v organizacích	10
4. Regionální struktura odvětví	11
5. Hlavní ekonomické ukazatele	12
6. Zahraniční obchod	19
7. Investice	23
8. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	24
9. Shrnutí a perspektivy odvětví	25
II. VÝROBNÍ OBORY POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU	27
Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků OKEČ 15.1	27
1. Charakteristika oboru	27
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	28
3. Hlavní ekonomické ukazatele	28
4. Zahraniční obchod	33
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	36
6. Shrnutí a perspektivy oboru	37
Zpracování a konzervace ryb a rybích výrobků OKEČ 15.2	39
1. Charakteristika oboru	39
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	40
3. Hlavní ekonomické ukazatele	40
4. Zahraniční obchod	44
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	45
6. Shrnutí a perspektivy oboru	46
Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor OKEČ 15.3	48
1. Charakteristika oboru	48
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	49
3. Hlavní ekonomické ukazatele	50
4. Zahraniční obchod	53
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	54
6. Shrnutí a perspektivy odvětví	54
Výroba rostlinných a živočišných tuků OKEČ 15.4	55
1. Charakteristika oboru	55
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	56
3. Hlavní ekonomické ukazatele	56
4. Zahraniční obchod	60
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	62
6. Shrnutí a perspektivy odvětví	64

Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny OKEČ 15.5	65
1. Charakteristika oboru	65
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	66
3. Hlavní ekonomické ukazatele	66
4. Zahraniční obchod	69
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	71
6. Shrnutí a perspektivy oboru	73
Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků OKEČ 15.6	75
1. Charakteristika oboru	75
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	76
3. Hlavní ekonomické ukazatele	76
4. Zahraniční obchod	80
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	81
6. Shrnutí a perspektivy oboru	81
Výroba krmiv OKEČ 15.7	83
1. Charakteristika oboru	83
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	84
3. Hlavní ekonomické ukazatele	85
4. Zahraniční obchod	88
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	90
6. Shrnutí a perspektivy oboru	91
Výroba ostatních potravinářských výrobků OKEČ 15.8	92
1. Charakteristika oboru	92
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	93
3. Hlavní ekonomické ukazatele	94
4. Zahraniční obchod	97
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	98
6. Shrnutí a perspektivy odvětví	99
Výroby nápojů OKEČ 15.9	100
1. Charakteristika oboru	100
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	102
3. Hlavní ekonomické ukazatele	102
4. Zahraniční obchod	106
5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost	108
6. Shrnutí a perspektivy oboru	111

POUŽITÉ ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY POJMŮ

b. c.	běžné ceny	MZ	Ministerstvo zdravotnictví
BAT	Best Available Technique (nejlepší dostupná technika)	ISO	International Standard Organisation - Mezinárodní organizace pro standardizaci
CEFTA	Central European Free Trade Agreement - Středoevropská dohoda o volném obchodu (od roku 1998 vč. Bulharska)	OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
CPA	Statistická klasifikace výrobků dle aktivit v Evropském hospodářském společenství	PGRLF	Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond
CPV	ceny průmyslových výrobců	PH	přidaná hodnota
CZV	ceny zemědělských výrobců	SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka	SC	spotřebitelské ceny
ČNB	Česká národní banka	SKP	Standardní klasifikace produkce
ČSÚ	Český statistický úřad	SVS	Státní veterinární správa
ES	Evropské společenství	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
EU	Evropská unie	ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points	VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu	ZMP	Zentrale Markt und Preisberichtelle GmbH Bonn
MZe	Ministerstvo zemědělství	ZP	Zpracovatelský průmysl (v systému OKEČ označen jako D)
NČZ	nové členské země, které k EU přistoupily dne 1. 5. 2004		

VYSVĚTLIVKY POJMŮ

tržby za prodej vlastních V a S (VV a S)	tržby za prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům
účetní přidaná hodnota	rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou
počet zaměstnaných osob	zahrnuje aktivní podnikatele a zaměstnance (průměrný evidenční počet)
náklady celkem	časově rozlišené provozní, finanční a mimořádné náklady za sledované období
osobní náklady	zahrnují veškeré požitky zaměstnanců i osob pracujících na základě dohody o provedení práce nebo dohody o činnosti vč. nákladů na zákonné i ostatní sociální pojištění
produktivita práce z účetní přidané hodnoty	poměr účetní přidané hodnoty z výkonů a celkového počtu zaměstnaných osob - přepočteném
podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě	podíl osobních nákladů a účetní přidané hodnoty
vývoz	cena vyvezeného zboží
dovoz	cena dovezeného zboží
obchodní saldo zahraničního obchodu	rozdíl mezi vývozem a dovozem
tuzemská spotřeba výrobků	vyjadřuje celkové množství výrobků spotřebovaných v tuzemsku a je definována jako součet celkové produkce výrobků a celkového dovozu snížený o celkový vývoz výrobků

ÚVOD

Publikace „Panorama potravinářského průmyslu 2006“ je dalším pokračováním předchozích situačních zpráv o vývoji výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) podle metodiky MPO, kterou toto ministerstvo používá i pro ostatní odvětví zpracovatelského průmyslu.

Tato publikace byla zpracována ve VÚZE pod gescí MZe ČR. Zahrnuje vývoj za odvětví OKEČ 15 v letech 2000 - 2006, a dále samostatně uvádí vývoj i za jeho rozhodující výrobní obory, resp. jejich skupiny (OKEČ 15.1 až 15.9).

Cílem publikace bylo zachytit střednědobé i krátkodobé produkční a ekonomické trendy a pozici výše uvedeného odvětví a jeho výrobních oborů. Uváděné produkční charakteristiky zahrnují výsledky ekonomické činnosti podnikatelských subjektů, zařazených Českým statistickým úřadem do výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15). Zahrnuty jsou všechny podnikatelské subjekty, bez ohledu na právní formu, počet zaměstnanců a zda jsou či nejsou zapsány v Obchodním rejstříku.

Publikace obsahuje i problematiku zahraničního obchodu a investic. Část studie je věnována mezinárodnímu srovnání, konkurenceschopnosti a perspektivě hodnoceného odvětví, resp. oborů. Publikace se v omezené míře věnuje též podporám podnikání a platné potravinové legislativě.

Vzhledem k tomu, že tato publikace obsahuje poměrně ucelenou charakteristiku potravinářského sektoru a jeho rozhodujících výrobních oborů (oborových skupin), může posloužit pro poskytování informací veřejnosti (zákon č. 106/1999 Sb.).

Tato publikace bude jako v minulých letech k dispozici na Ministerstvu zemědělství České republiky, v Úseku potravinářských výrob – Úřadu pro potraviny, v odboru potravinářské výroby a legislativy (na internetu na adrese: <http://www.mze.cz>) resp. ve Výzkumném ústavu zemědělské ekonomiky, oddělení struktury a ekonomiky navazujících sektorů (na internetu na adrese: <http://www.vuze.cz>).

I. Výroba potravinářských výrobků a nápojů OKEČ 15

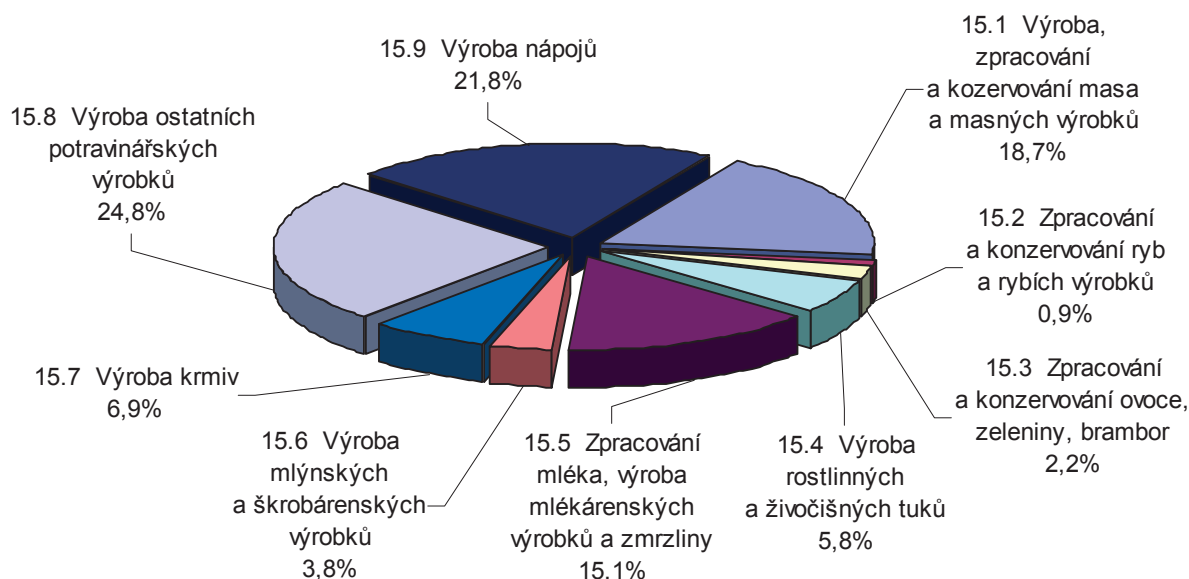
I. Charakteristika odvětví

Výroba potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) svým charakterem je odvětvím zpracovatelského průmyslu. Zpracovává především agrární produkci a vyrobené potraviny a nápoje dodává distribuci či přímo na spotřební trh. V ČR má dlouholetou tradici, ale i perspektivu založenou na zajišťování lidské výživy, a to stále širším sortimentem potravin a nápojů, sledujícím nejnovější trendy. Prioritou odvětví je zvyšovat bezpečnost a kvalitu potravin, ale z hlediska posílení konkurenceschopnosti je nezbytné pokračovat i ve zvyšování produktivity a efektivnosti u rozhodující části firemní základny. Odvětví je oborově poměrně členité, neboť zpracovává různé agrární komodity a uspokojuje široké potřeby dané spotřebním trhem.

Jde o následující výrobní obory, resp. jejich skupiny podle systému OKEČ:

- **15.1** – výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků;
- **15.2** – zpracování a konzervování ryb a rybích výrobků;
- **15.3** – zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor;
- **15.4** – výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků;
- **15.5** – zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny;
- **15.6** – výroba mlýnských a škrobárenských výrobků;
- **15.7** – výroba krmiv;
- **15.8** – výroba ostatních potravinářských výrobků;
- **15.9** – výroba nápojů.

Podíly výše uvedených oborů, resp. jejich skupin, na celkových tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb hodnoceného odvětví v roce 2006 uvádí graf I. Z tohoto grafu je zřejmé, že z hlediska produkční výkonnosti jsou rozhodující čtyři obory, resp. jejich skupiny. Jsou to (řazeno podle objemu tržeb sestupně): OKEČ 15.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků, 15.9 – Výroba nápojů, 15.1 – Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků, 15.9 – Výroba nápojů a 15.5 – Zpracování mléka a výroba zmrzliny.

Graf I - Podíly oborů na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2006

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

2. Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu

Při dynamickém rozvoji zpracovatelského průmyslu a zejména jeho některých odvětví s rychle se rozšiřujícími kapacitami a při relativně nižším tempu vývoje odvětví OKEČ 15 v uplynulých letech, oslabila se poněkud jeho dříve klíčová pozice. Tento, z hlediska tempa rozvoje nerovnoměrný trend mezi zpracovatelským průmyslem a jeho OKEČ 15 zůstal zachován i v krátkodobém horizontu (2006/2005). Odlišný vývoj nastal pouze u vývoje zaměstnanosti, kdy počet pracovníků při určitém kolísání v jednotlivých letech po roce 2000 zůstal ve zpracovatelském průmyslu celkem zhruba na stejné úrovni, zatímco v odvětví OKEČ 15, a to zejména v posledních letech, trvale klesal.

Podíl odvětví OKEČ 15 na zpracovatelském průmyslu v roce 2006 v b. c. u tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb činil 8,9%, u účetní přidané hodnoty též 8,9% a u zaměstnanosti 9,4 %. V roce 2000 představoval podíl OKEČ 15 na zpracovatelském průmyslu celkem u tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb 13,4 %, u účetní přidané hodnoty 10,7 % a u počtu zaměstnaných osob 10,6 %. U všech podílů jde v roce 2000 o vyšší hodnoty, než byly dosaženy za rok 2006.

Podpora malého a středního podnikání ve výrobě potravin v roce 2006 činila jen 43,2 mil Kč (podíl 1,7 % z celkové podpory), zatímco v roce 2005 dosáhla 187,7 mil Kč (podíl 6,1 %). Pro zlepšení zpracování zemědělských produktů a úrovně zpracovatelských provozů byly v roce 2006 obdobně jako v předchozích letech uplatňovány některé podpůrné resp. dotační programy. Jde především o některá opatření Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP Zemědělství), dotační titul MZe - 13. Podpora zpracování zemědělských produktů, Programy podpůrného garančního a rolnického a lesnického fondu a Programy podpory podnikání MPO.

Celkově bylo v rámci OP Zemědělství na opatření I.2 Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing a další opatření týkající se potravinářských subjektů vyplaceno k 31. 12. 2006 z veřejných zdrojů 107,6 mil. Kč. Pokud jde o další výhled budou se potravinářského sektoru týkat opatření Programu rozvoje venkova, a to v zájmu zvyšování přidané hodnoty.

Z Operačního programu Průmysl a podnikání byla financována ta část potravinářského sektoru, který nespadá do Přílohy I. Smlouvy o ES, s cílem podpory růstu konkurence-schopnosti zpracovatelského průmyslu. Celková podpora k 31. 12. 2006 činila 128,6 mil. Kč.

V rámci národních dotací administrovaných MZe zaměřených na podporu zpracování zemědělských produktů při splnění podmínek dle Přílohy č. I. Smlouvy o ES bylo za léta 2005 a 2006 čerpáno 454 mil. Kč.

Celkově by s ohledem na stav výkonnosti a konkurenceschopnosti potravinářského sektoru, bylo žádoucí v jeho podpoře pokračovat i v příštích letech.

3. Struktura odvětví podle počtu zaměstnanců v organizacích

Produkční charakteristiky za rok 2005 podle velikostních skupin subjektů u OKEČ 15 uvádí tabulka 1 a graf 2. Nejvyšší podíl na objemu tržeb za prodej výrobků a služeb v b. c., účetní přidané hodnotě v b. c. a na počtu zaměstnaných osob si v roce 2005, obdobně jako v minulých letech udržuje kategorie středních podniků (s 50 až 249 zaměstnanci). Poměrně vysoké úrovně účetní přidané hodnoty v b. c. dosahují také kategorie velkých a velmi velkých podniků (s více než 250, resp. více než 1000 zaměstnanci). U velmi velkých podniků je toho dosahováno s poměrně nízkým počtem zaměstnanců, což vyplývá z vysoké úrovně produktivity práce v těchto podnicích v rámci odvětví.

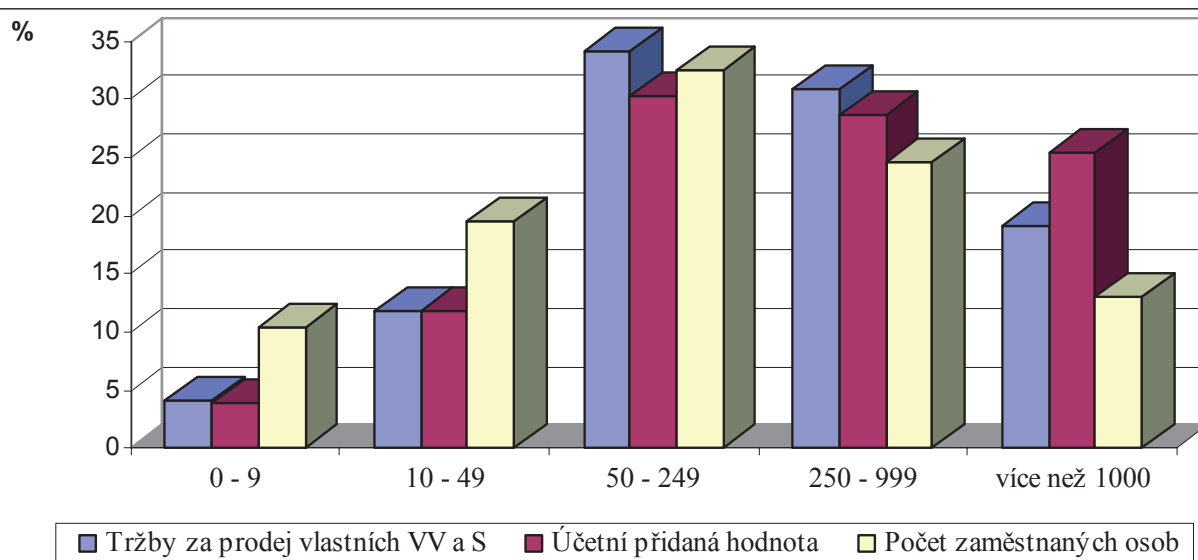
Nejmenší podíl na produkčních charakteristikách za OKEČ 15 vykazuje kategorie mikropodniků (s 0 až 9 zaměstnanci). Na druhou stranu zaměstnanost u těchto drobných podnikatelů je však v porovnání k tržbám a účetní přidané hodnotě vyšší než u ostatních velikostních kategorií společností. Drobní podnikatelé často vytvářejí pracovní místa ve venkovských regionech a tím přispívají k udržení plošné zaměstnanosti po celém území.

K největším podnikům podle počtu zaměstnanců patřily (2006) Plzeňský Prazdroj, a. s. Plzeň (výroba piva), United Bakeries (představující spojení firmy Odkolek, a. s. a Delta pekáren, a. s., (výroba pečiva), Penam, a. s. Brno (výroba pečiva), Nestlé čokoládovny, a. s., Praha (výroba cukrovinek), Kostelecké uzeniny, a. s., (výroba masa a masných výrobků), Opavia-LU, a. s. Praha (výroba trvanlivého pečiva) a Madeta, a. s. České Budějovice (výroba mlékárenských výrobků).

Tabulka 1 - Produkční charakteristiky v roce 2005 podle velikostních skupin - OKEČ 15

(mil. Kč, osob)	0 – 9	10 – 49	50 – 249	250 – 999	více než 1000
Tržby za prodej V a S v b.c.	11 188,5	31 892,8	92 484,3	83 463,1	51 809,5
Účetní přidaná hodnota v b.c.	2 518,6	7 672,2	19 655,6	18 641,4	16 568,4
Počet zaměstnaných osob	14 091	26 143	43 612	32 968	17 618

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 2 - Podíly velikostních skupin organizací na produkčních charakteristikách v roce 2005

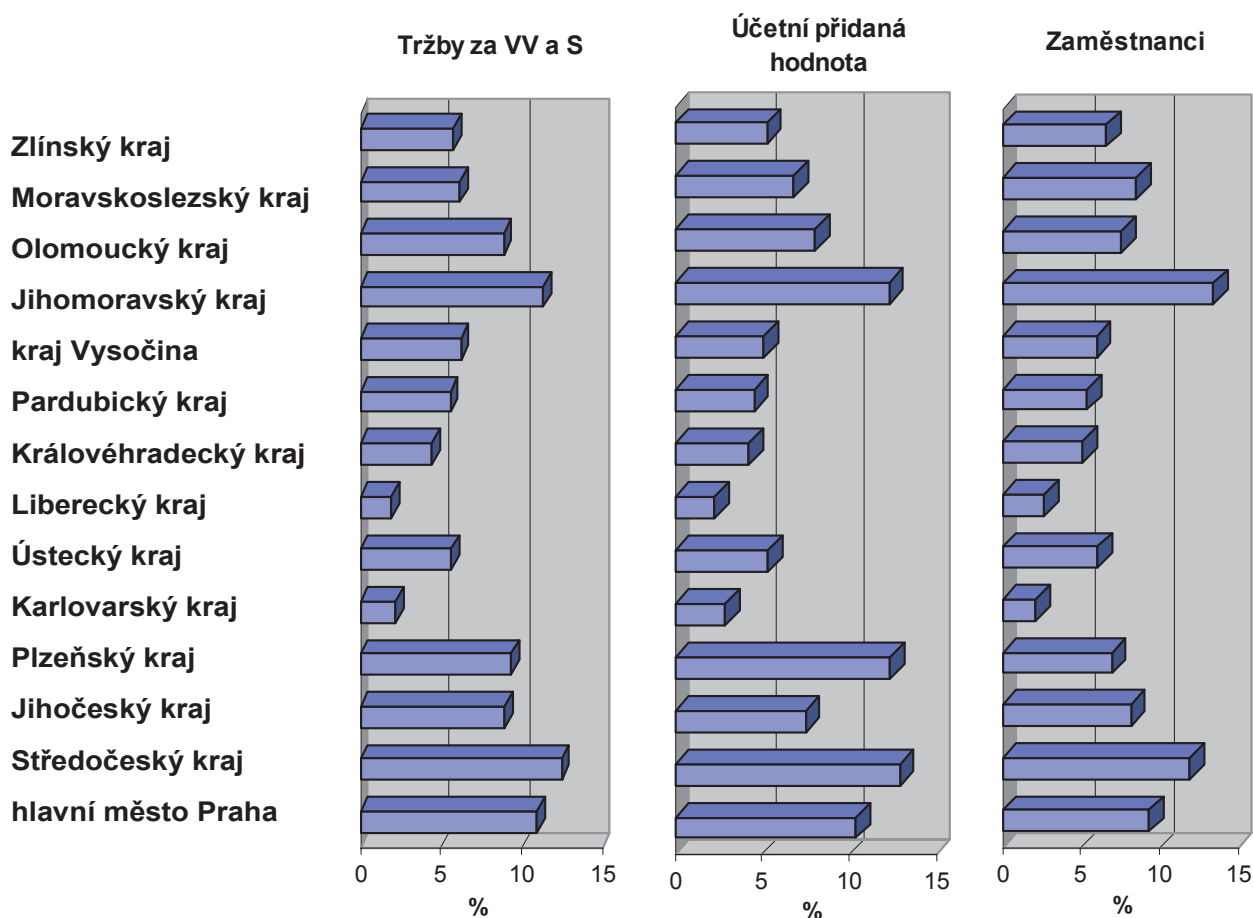
Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Regionální struktura odvětví

Regionální struktura odvětví OKEČ 15 za rok 2005 je zřejmá z grafu 3. Nejvyššího podílu na tržbách dosáhl Středočeský kraj (12 %), a dále je to hl. město Praha a Jihomoravský kraj (oba regiony dosáhly shodného podílu 11 %). Z hodnocení regionální struktury podle přidané hodnoty vyplynulo, že v roce 2005 dosáhl nejvyššího podílu Středočeský kraj (13 %), který je následován Plzeňským krajem a krajem Jihomoravským (oba kraje dosáhly podílu 12 %). Nejvyšší zaměstnanost vykázal Jihomoravský kraj (13 %) a za ním se umístil Středočeský kraj (12 %). Nejméně ze všech krajů se podílel na produkčních charakteristikách včetně zaměstnanosti Karlovarský kraj.

Graf 3 - Podíly krajů na produkčních charakteristikách v roce 2005

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Hlavní ekonomické ukazatele

5.1 Cenový vývoj

Cenový vývoj potravinářských výrobků a nápojů (SKP 15) v členění podle hlavních produktů (SKP 15.1 – 15.9) v letech 2000 – 2006 uvádí tabulka 2. Z této tabulky je zřejmý pokles cen u výrobků SKP 15 v letech 2002 (o 3,7 %) a 2005 (o 2,9 %) a naopak růst cen v ostatních letech. Tento vývoj lze charakterizovat jako kolísavý, v závislosti na tlaku především většiny distribučních řetězců, které usilují o udržení relativně nízkých cen potravinářského zboží. Na druhou stranu na růst cen působí vzestup cen řady vstupů, které nelze v nákladech zpracovatelů utlumit.

V krátkodobém horizontu cenového vývoje v roce 2006 převažoval především zvláště vliv rostoucích cen vstupů, kdy meziroční cenový index dosáhl hodnoty 102,1. U některých skupin výrobků se cenový růst očekává až v roce 2007, pod tlakem situace na mezinárodním trhu při rostoucí poptávce (mlékárenské výrobky, maso a masné výrobky aj.).

Tabulka 2 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 – 2006

(%)	meziroční index					
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05
SKP 15.1	100,3	86,5	103,7	105,3	97,7	98,3
SKP 15.2	110,2	106,8	99,2	99,2	100,9	101,2
SKP 15.3	100,5	98,5	103,1	100,5	100,8	101,2
SKP 15.4	100,0	100,7	100,7	94,8	102,4	102,4
SKP 15.5	105,2	99,8	101,9	105,2	96,9	99,0
SKP 15.6	102,6	97,0	105,8	100,7	92,3	108,5
SKP 15.7	104,2	88,7	106,8	94,9	87,6	103,1
SKP 15.8	102,1	99,0	107,3	104,9	96,9	104,6
SKP 15.9	103,6	103,5	101,5	104,1	101,5	103,6
SKP 15	102,7	96,3	104,0	103,1	97,1	102,1

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5.2 Základní produkční charakteristiky

Základní produkční charakteristiky odvětví OKEČ 15 v letech 2000 – 2006 jsou zachyceny v tabulkách 3, 4 a 5. U tržeb za prodej VV a S dosáhl kumulovaný index v b. c. za celé sledované období za uvedené odvětví hodnoty 112,2. Meziroční index 2006/2005 v b. c. zůstane podle předběžných údajů patrně pouze na úrovni 99,2. Tento vývoj je odrazem situace na potravinovém trhu, kdy stále větší část domácí spotřeby je kryta dovozem. Vysokou dynamiku růstu tržeb, která je dosahována u některých odvětví zpracovatelského průmyslu, nelze u OKEČ 15 očekávat ani v roce 2007, s výjimkou výroby nápojů a některých dalších výrob, které nacházejí uplatnění jak na domácím, tak ostatních trzích.

U účetní přidané hodnoty v b. c. však dosáhlo odvětví OKEČ 15 v hodnoceném období i v roce 2006 vyššího tempa růstu než u tržeb (kumulovaný index v b. c. dosáhl poměrně vysoké hodnoty 129,0). Vysoký růst tohoto ukazatele vyplývá ze změny oborové struktury ve prospěch skupiny výrob OKEČ 15.8, kde postupně stále v širší míře převažují více zpracované produkty. Výrazné tempo růstu u účetní přidané hodnoty lze očekávat i v roce 2007.

Počet zaměstnaných osob za odvětví OKEČ 15 a prakticky za všechny jeho rozhodující obory v hodnocených letech klesal, na rozdíl od zpracovatelského průmyslu celkem, kde se také snižoval až do roku 2004, ale v následujících letech, s vytvořením nových pracovních míst opět vzrostl. Trvalý pokles zaměstnanosti v odvětví výroby potravin a nápojů je odrazem stále probíhající restrukturalizace. Celkový úbytek počtu zaměstnanců v období 2000 - 2006 činil 16 605 osob. Tento proces bude pokračovat i v roce 2007.

Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2006 v hodnoceném odvětví OKEČ 15 a ve zpracovatelském průmyslu znázorňuje graf 4 a ze vzájemného porovnání obou subjektů je patrný odlišný vývoj (rozevírání nůžek) zejména v posledních letech, především u ukazatele tržeb a počtu zaměstnaných osob.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	50 155,6	56 084,1	58 794,6	55 549,5	59 634,4	54 326,2	50 133,4
OKEČ 15.2	1 856,4	2 163,7	1 886,4	1 911,1	2 043,5	1 839,8	2 547,8
OKEČ 15.3	7 203,5	5 956,7	6 704,3	5 991,0	6 559,5	5 920,0	5 909,0
OKEČ 15.4	11 471,1	12 556,5	12 213,2	11 607,3	12 268,8	15 895,0	15 698,0
OKEČ 15.5	37 900,6	39 508,8	39 106,0	37 544,0	41 417,4	42 489,8	40 601,4
OKEČ 15.6	8 030,8	8 823,2	7 291,1	8 405,1	10 286,9	10 001,0	10 113,9
OKEČ 15.7	18 404,3	22 869,5	20 862,9	19 565,5	19 652,6	18 093,7	18 552,5
OKEČ 15.8	56 589,9	57 829,9	61 757,3	60 509,5	68 542,7	66 981,0	66 618,3
OKEČ 15.9	47 937,4	52 450,4	53 864,9	56 030,1	55 816,3	55 291,6	58 512,0
OKEČ 15	239 549,6	258 242,8	262 480,7	257 113,1	276 222,1	270 838,1	268 686,3
meziroční index (b.c.)	x	107,8	101,6	98,0	107,4	98,1	99,2
kumulovaný index (b.c.)	100,0	107,8	109,6	107,3	115,3	113,1	112,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	7 001,2	8 427,6	9 563,6	9 099,2	9 006,1	8 842,2	7 531,7
OKEČ 15.2	367,1	315,8	269,4	366,6	383,9	351,8	394,5
OKEČ 15.3	1 600,6	1 357,2	1 624,2	1 523,8	1 505,5	1 548,0	1 608,2
OKEČ 15.4	2 255,9	1 929,5	2 032,3	1 736,8	1 476,8	1 982,6	1 856,0
OKEČ 15.5	5 058,6	4 989,3	3 988,4	3 414,7	4 875,4	4 717,6	4 541,4
OKEČ 15.6	1 265,6	1 392,1	1 438,4	1 479,2	1 907,7	1 993,2	1 874,4
OKEČ 15.7	3 934,4	4 314,5	4 288,4	4 129,0	4 096,0	4 099,5	3 841,6
OKEČ 15.8	16 159,2	18 253,3	18 767,8	19 066,8	22 366,6	21 892,2	24 860,7
OKEČ 15.9	13 702,9	14 427,5	16 927,2	18 516,5	18 499,1	19 629,2	19 739,7
OKEČ 15	51 345,5	55 406,8	58 899,7	59 332,6	64 117,1	65 056,3	66 248,2
meziroční index (b.c.)	x	107,9	106,3	100,7	108,1	101,5	101,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	107,9	114,7	115,6	124,9	126,7	129,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

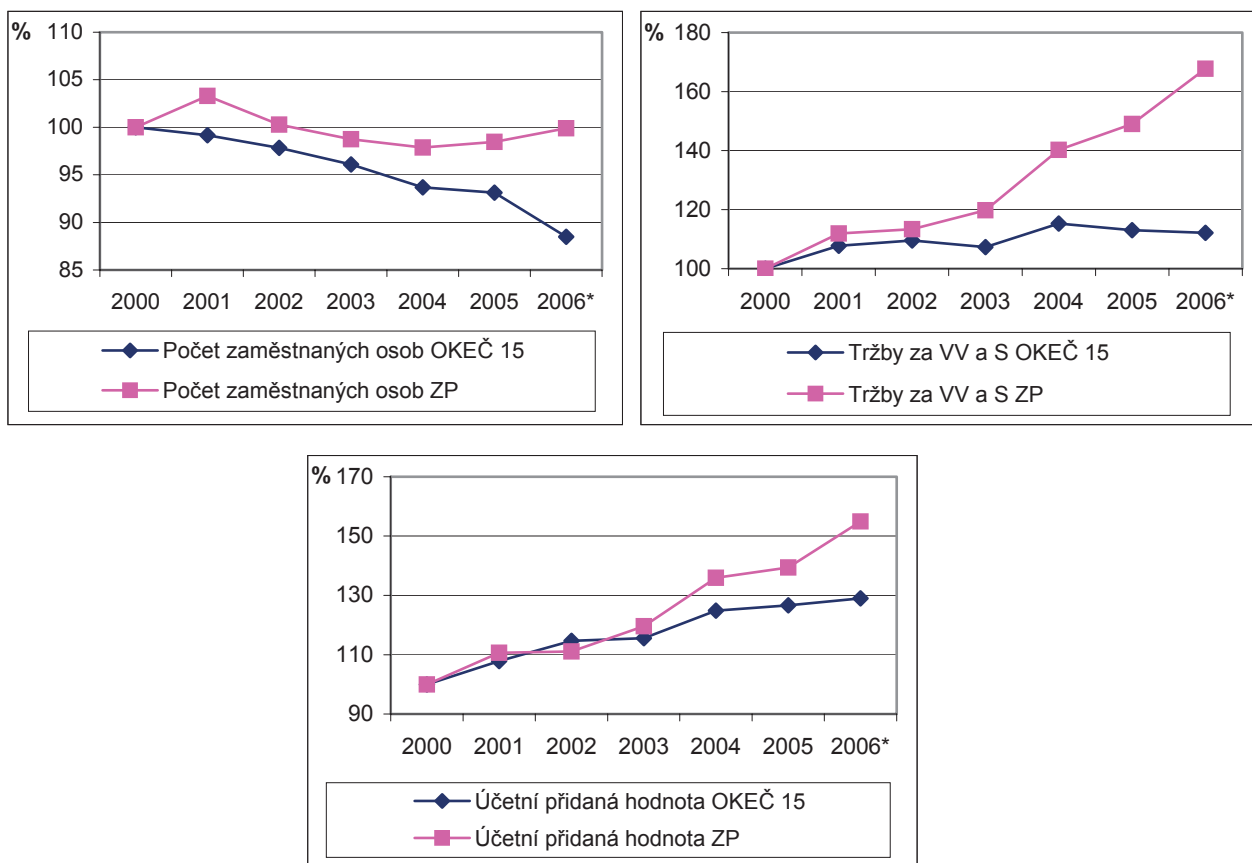
Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2006

(osob)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	29 510	29 484	30 573	29 217	27 897	27 245	25 783
OKEČ 15.2	1 164	972	819	1 066	956	900	1 339
OKEČ 15.3	5 385	4 285	4 512	4 095	3 842	3 672	3 797
OKEČ 15.4	3 243	3 357	3 313	3 112	2 866	2 633	2 415
OKEČ 15.5	14 121	13 427	13 506	12 797	12 324	11 312	10 431
OKEČ 15.6	4 425	3 968	3 781	4 285	4 229	3 795	3 673
OKEČ 15.7	8 003	7 809	7 764	7 581	6 840	6 671	6 261
OKEČ 15.8	57 755	59 158	57 354	57 942	57 840	60 376	56 272
OKEČ 15.9	20 744	20 682	19 577	18 621	18 444	17 829	17 774
OKEČ 15	144 350	143 142	141 199	138 716	135 238	134 433	127 745
meziroční index	x	99,2	98,6	98,2	97,5	99,4	95,0
kumulovaný index	100,0	99,2	97,8	96,1	93,7	93,1	88,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 4 - Vývoj základních produkčních charakteristik v b.c. v letech 2000 – 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V období let 2000 – 2006 rostly náklady celkem za OKEČ 15 výrazně do roku 2004. Tento vývoj byl výrazně ovlivněn přípravou na vstup do EU. Zejména se jednalo o vyrovnání se s hygienickými a ostatními standardy. Následný pokles nákladů byl do značné míry ovlivněn tlakem distribučních

řetězců, které ve snaze udržet hladinu spotřebitelských cen neumožňovaly výrobcům potravin promítat narůstající ceny vstupů do svých cen. Tito výrobci byli nuceni hledat rezervy zejména v materiálových nákladech a tomu přizpůsobovat zejména surovinovou skladbu výrobků. Bližší údaje o nákladech celkem v oborové struktuře uvádí tabulka 6.

Osobní náklady v odvětví OKEČ 15, jak ukazuje tabulka 7, zaznamenaly v porovnání s náklady celkem progresivnější růst (kumulovaný index 2006/2000 v b. c. dosáhl 121,8), ale dynamický vývoj nastal i u ostatních zpracovatelských odvětví. V krátkodobém horizontu let 2005 a 2006, však nastal u OKEČ 15 degresivní vývoj, což souvisí s probíhající racionalizací v tomto odvětví.

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	65 382,8	72 374,6	74 782,8	69 995,0	76 230,4	72 626,8	71 009,8
OKEČ 15.2	2 684,3	2 508,5	2 022,9	2 135,0	2 275,5	2 073,1	2 528,7
OKEČ 15.3	8 550,2	7 856,9	8 237,2	6 769,7	8 135,7	6 905,5	7 642,3
OKEČ 15.4	18 770,7	16 966,1	18 150,5	15 868,7	18 668,1	26 192,1	27 771,6
OKEČ 15.5	48 416,2	48 071,8	50 259,0	45 479,1	54 519,4	49 794,5	49 581,0
OKEČ 15.6	10 766,9	11 308,2	9 307,2	10 254,5	12 693,6	12 887,4	9 926,9
OKEČ 15.7	33 752,9	39 472,6	36 860,8	35 040,9	39 815,7	36 020,8	35 003,1
OKEČ 15.8	89 107,0	76 188,8	81 384,5	77 025,1	87 225,8	89 348,0	85 397,3
OKEČ 15.9	67 962,0	72 294,7	64 651,8	64 408,0	62 012,4	59 369,8	63 288,2
OKEČ 15	345 393,0	347 042,2	345 656,7	326 976,0	361 576,6	355 218,0	352 148,9
meziroční index (b.c.)	x	100,5	99,6	94,6	110,6	98,2	99,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	100,5	100,1	94,7	104,7	102,8	102,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	4 773,9	5 023,1	5 848,6	5 770,6	5 969,7	5 838,6	5 838,0
OKEČ 15.2	223,2	195,9	170,9	210,0	207,9	209,4	288,9
OKEČ 15.3	854,2	786,4	901,3	844,9	881,7	846,4	946,9
OKEČ 15.4	923,8	1 009,1	1 069,4	1 000,7	984,0	1 054,1	933,1
OKEČ 15.5	2 677,7	2 784,5	3 001,8	2 958,8	3 124,0	2 966,3	2 889,2
OKEČ 15.6	846,7	822,9	860,1	960,9	1 041,9	1 037,7	1 022,9
OKEČ 15.7	1 819,3	1 960,1	2 096,7	2 099,7	2 016,7	2 052,8	2 061,1
OKEČ 15.8	9 620,3	10 288,3	10 946,5	11 291,3	12 513,1	12 715,8	12 145,3
OKEČ 15.9	5 303,6	5 682,0	5 792,8	5 992,1	6 401,0	6 350,6	6 819,7
OKEČ 15	27 042,7	28 552,3	30 688,1	31 129,0	33 140,0	33 071,7	32 945,1
meziroční index (b.c.)	x	105,6	107,5	101,4	106,5	99,8	99,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	105,6	113,5	115,1	122,5	122,3	121,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c., zaznamenala u OKEČ 15 při trvalém poklesu pracovníků a růstu přidané hodnoty za hodnocené období let 2000 – 2006 výrazný vzestup. Údaje o vývoji produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v hodnoceném období za odvětví OKEČ 15 a jeho výrobní obory uvádí tabulka 8. V příštím období lze u hodnoceného odvětví OKEČ 15 očekávat další růst produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c.

Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. za hodnocené období uvádí tabulka 9. Tento podíl za OKEČ 15 klesl v roce 2006 na 0,497 z podílu 0,527, který byl vykázán v roce 2000. Tento ukazatel za odvětví OKEČ 15 a za zpracovatelský průmysl celkem se od roku 2005 v klesající tendenci příliš neliší.

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2006 za zpracovatelský průmysl a za OKEČ 15 ilustruje graf 5.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000 - 2006

(tis. Kč/zam.) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	237,2	285,8	312,8	311,4	322,8	324,5	292,1
OKEČ 15.2	315,4	324,9	328,9	343,9	401,6	391,0	294,7
OKEČ 15.3	297,2	316,7	360,0	372,1	391,9	421,6	423,6
OKEČ 15.4	695,6	574,8	613,4	558,1	515,3	753,0	768,5
OKEČ 15.5	358,2	371,6	295,3	266,8	395,6	417,1	435,4
OKEČ 15.6	286,0	350,8	380,4	345,2	451,1	525,2	510,3
OKEČ 15.7	491,6	552,5	552,3	544,6	598,8	614,5	613,6
OKEČ 15.8	279,8	308,6	327,2	329,1	386,7	362,6	441,8
OKEČ 15.9	660,6	697,6	864,6	994,4	1 003,0	1 101,0	1 110,6
OKEČ 15	355,7	387,1	417,1	427,7	474,1	483,9	518,6
meziroční index (b.c.)	x	108,8	107,8	102,5	110,8	102,1	107,2
kumulovaný index (b.c.)	100,0	108,8	117,3	120,2	133,3	136,0	145,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

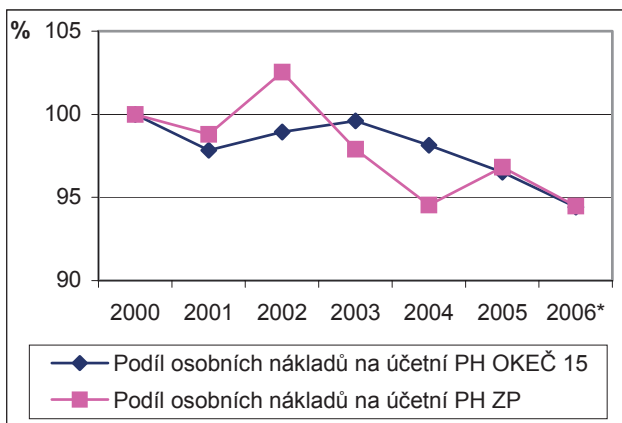
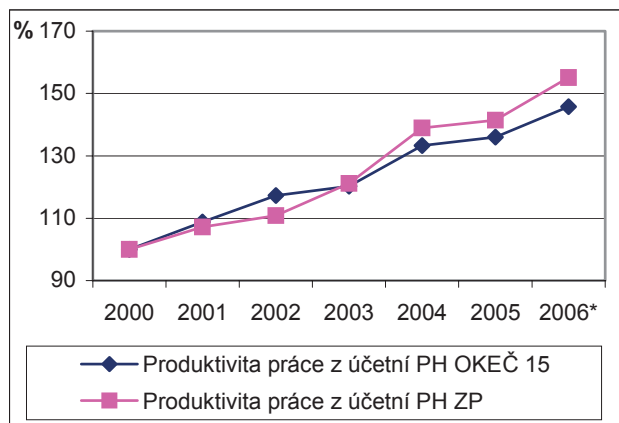
Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2006

(-)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
OKEČ 15.1	0,682	0,596	0,612	0,634	0,663	0,660	0,775
OKEČ 15.2	0,608	0,620	0,634	0,573	0,542	0,595	0,733
OKEČ 15.3	0,534	0,579	0,555	0,554	0,586	0,547	0,589
OKEČ 15.4	0,410	0,523	0,526	0,576	0,666	0,532	0,503
OKEČ 15.5	0,529	0,558	0,753	0,866	0,641	0,629	0,636
OKEČ 15.6	0,669	0,591	0,598	0,650	0,546	0,521	0,546
OKEČ 15.7	0,462	0,454	0,489	0,509	0,492	0,501	0,537
OKEČ 15.8	0,595	0,564	0,583	0,592	0,559	0,581	0,489
OKEČ 15.9	0,387	0,394	0,342	0,324	0,346	0,324	0,345
OKEČ 15	0,527	0,515	0,521	0,525	0,517	0,508	0,497

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 5 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b.c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

6. Zahraniční obchod

6.1 Vývoj zahraničního obchodu

Vývoj salda zahraničního obchodu u výrobků a nápojů (SKP 15) v letech 2000 – 2005 uvedený v tabulce 10 se od roku 2002 trvale zhoršoval a v roce 2006 vykázal zápornou hodnotu přes 21 mld. Kč. Vyšší záporné saldo v roce 2006 vykázaly pouze chemické a farmaceutické výrobky (SKP 24), základní kovy a hutní výrobky (SKP 27) a elektronické součástky a zařízení (SKP 32). Tento záporný trend se prosazuje i při výrazném růstu vývozu výrobků SKP 15 od roku 2003. Exportní výkonnost u těchto výrobků je však v rámci zpracovatelského průmyslu stále slabá (zhruba třetinová, což je do značné míry dáno také tím, že tato produkce je určena především na domácí trh). Příčinou narůstání pasivního salda výrobků SKP 15 je, že v bilanci zahraničního obchodu těmito výrobky převažuje jak v objemu, tak tempu růstu dovoz. Z makroekonomických podmínek dovoz nepřímo podporuje posilování kurzu Kč ke světovým měnám.

Z hodnocení zbožové struktury zahraničního obchodu výrobky (SKP 15) vyplývá, že výrazné zhoršení záporného salda při porovnání let 2000 a 2006 nastalo zejména u masa a masných výrobků, zpracovaného ovoce a zeleniny a mlýnských a škrobářenských výrobků.

Kladné saldo zahraničního obchodu vykazují pouze mlékářské výrobky a také nápoje, když významnými vývozními komoditami této skupiny, a to i pro náročné trhy, zůstávají pivo a slad.

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2006

Vývoz celkem (mil.Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.1	2 815,4	3 905,6	3 547,2	3 068,8	4 226,5	4 903,1	5 398,6
SKP 15.2	189,4	247,8	211,1	236,2	360,2	518,4	582,2
SKP 15.3	1 684,3	1 756,9	1 592,3	1 750,4	2 056,2	2 359,0	2 735,6
SKP 15.4	2 185,7	2 418,7	1 696,6	1 560,2	1 682,2	2 733,9	3 243,3
SKP 15.5	6 731,8	7 800,7	5 407,2	5 952,1	8 068,3	10 435,5	11 983,1
SKP 15.6	1 256,5	1 147,1	1 070,8	1 056,2	1 258,9	1 472,0	1 863,0
SKP 15.7	511,2	854,1	819,0	829,4	1 161,6	1 708,5	1 913,3
SKP 15.8	10 001,6	12 467,4	12 657,7	15 026,5	19 973,3	21 986,9	21 151,3
SKP 15.9	6 953,3	7 146,7	7 400,5	7 415,6	8 782,7	8 935,4	10 114,5
SKP 15	32 329,2	37 745,0	34 402,4	36 895,4	47 569,9	55 052,7	58 984,9
meziroční index	x	116,8	91,1	107,2	128,9	115,7	107,1
Dovoz celkem (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.1	4 575,9	4 631,8	4 980,6	5 724,1	9 583,7	12 631,8	13 761,2
SKP 15.2	2 705,6	3 160,3	2 810,6	2 556,7	2 667,2	3 001,9	3 165,7
SKP 15.3	4 534,7	4 587,4	4 908,9	5 294,4	5 823,4	6 149,7	7 349,9
SKP 15.4	6 111,5	7 088,7	7 038,0	7 360,3	8 029,0	7 233,9	7 630,3
SKP 15.5	2 736,8	3 135,5	3 655,4	4 167,3	5 531,1	7 245,1	8 323,3
SKP 15.6	2 244,0	1 998,3	2 175,3	2 084,2	2 773,4	2 881,1	3 433,9
SKP 15.7	1 991,8	2 234,7	2 327,1	2 291,2	3 083,3	3 077,7	3 144,8
SKP 15.8	15 767,5	16 835,5	16 101,4	17 955,1	21 183,6	23 915,5	25 291,2
SKP 15.9	3 542,4	3 972,8	4 108,1	4 806,6	6 697,9	7 222,8	7 940,4
SKP 15	44 210,2	47 645,0	48 105,4	52 239,9	65 372,6	73 359,5	80 040,7
meziroční index	x	107,8	101,0	108,6	125,1	112,2	109,1
Saldo (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.1	-1 760,5	-726,2	-1 433,4	-2 655,3	-5 357,2	-7 728,7	-8 362,6
SKP 15.2	-2 516,2	-2 912,5	-2 599,5	-2 320,5	-2 307,0	-2 483,5	-2 583,5
SKP 15.3	-2 850,4	-2 830,5	-3 316,6	-3 544,0	-3 767,2	-3 790,7	-4 614,3
SKP 15.4	-3 925,8	-4 670,0	-5 341,4	-5 800,1	-6 346,8	-4 500,0	-4 387,0
SKP 15.5	3 995,0	4 665,2	1 751,8	1 784,8	2 537,2	3 190,4	3 659,8
SKP 15.6	-987,5	-851,2	-1 104,5	-1 028,0	-1 514,5	-1 409,1	-1 570,9
SKP 15.7	-1 480,6	-1 380,6	-1 508,1	-1 461,8	-1 921,7	-1 369,2	-1 231,5
SKP 15.8	-5 765,9	-4 368,1	-3 443,7	-2 928,6	-1 210,3	-1 928,6	-4 139,9
SKP 15.9	3 410,9	3 173,9	3 292,4	2 609,0	2 084,8	1 712,6	2 174,1
SKP 15	-11 881,0	-9 900,0	-13 703,0	-15 344,5	-17 802,7	-18 306,8	-21 055,8

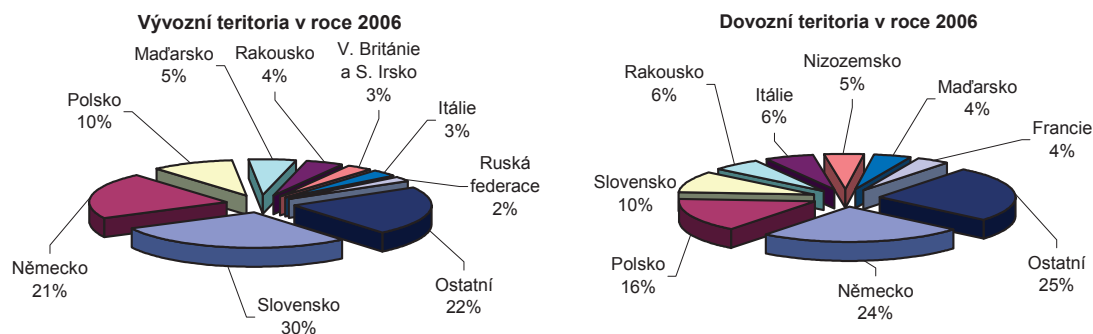
Pramen: ČSÚ

6.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu potravinářskými výrobky a nápoji (SKP 15) v roce 2005 ilustruje graf 6. Hlavním vývozním teritoriím v roce 2006 stejně jako v předchozích letech bylo pro výrobky SKP 15 Slovensko s 30% podílem, který rok od roku vzrůstá. Druhé pořadí v hodnoceném roce zaujalo Německo s 21% podílem a tento podíl též postupně roste. Třetí pořadí zaujala další sousední země, a to Polsko, jehož podíl se v posledních letech ustálil na 10 %.

U dovozních teritorií připadl u SKP 15 v roce 2006 největší podíl na Německo s 24 % (s klesajícím trendem, neboť podíl v roce 2005 činil 26 %), další v pořadí, naopak s rostoucím trendem je Polsko se 16% podílem (v roce 2005 činil jen 14 %) a třetí v pořadí je Slovensko s 10% podílem, stejně jako v roce 2005.

Graf 6 – Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu 2006 – SKP 15

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

6.3 Tuzemská spotřeba

Vývoj tuzemské spotřeby potravinářských výrobků a nápojů (SKP 15) v b. c. v letech 2000 –2006 uvádí tabulka 11. Tuzemská spotřeba zmíněných výrobků vyjádřená v b. c. měla klesající trend až do roku 2003 a od roku 2004 se spotřeba trvale zvyšuje, ale kumulovaný index za hodnocené období dosud dosáhl hodnoty pouze 89,3. Vývoj spotřeby v rámci SKP 15 je podle jednotlivých skupin výrobků velmi diferencovaný.

V krátkodobém horizontu 2006/2005 zvýšení spotřeby se projevilo u většiny skupin výrobků, s výjimkou těch, jež jsou živočišného původu: SKP 15.1 - maso a masné výrobky a SKP 15.5 - mlékařské výrobky a zmrzlina), u nichž se spotřeba v b. c. snížila, s výjimkou SKP 15.2 - ryb a rybích výrobků, kde naopak vzrostla. Mírné snížení bylo též zaznamenáno u SKP 15.4 - oleje a tuky rostlinné a živočišné.

Energetická náročnost u statisticky sledovaných, na energii náročných, resp. spotřebitelsky významných potravinářských výrobků, měla v letech 1988 až 2004 následující vývoj:

- u sladu byl zaznamenán u celkové spotřeby energie kolísavý trend, měrná spotřeba měla klesající tendenci, především vlivem klesající spotřeby tepla,

- u cukru rafinovaného je při poklesu tepla a meziročním kolísání (sezónnost), zřejmá degresivní tendence jak u celkové, tak u měrné spotřeby energie,
- u škrobu, při výrazné spotřebě elektrické energie celková spotřeba energie roste, zatímco měrná spotřeba energie při značném kolísání (sezónnost) mírně klesá,
- u lihu surového celková i měrná spotřeba energie výrazně klesá,
- u lihu rafinovaného byl zaznamenán pokles u celkové spotřeby energie, avšak měrná spotřeba má tendenci ve většině posledních let se zvyšovat,
- u masných výrobků celková spotřeba energie při určitých výkyvech spíše klesá, zatímco měrná spotřeba, s měnícím se charakterem produkce, spíše roste,
- u mlékárenských výrobků při výrazné degresi při spotřebě tepla, postupně klesala spotřeba energie celkem i její měrná spotřeba,
- u piva při výrazně nižší spotřebě tepla jako dominující složky spotřeby, zaznamenala snížení spotřeba energie celkem i její měrná spotřeba.

I když u řady potravinářských výrobků spotřeba energie klesá, jeví se žádoucí poskytovat potravinářským firmám podporu, v zájmu racionalizace spotřeby paliv a snižování energetické náročnosti a zavádění moderních technologií.

6.3.1 Tuzemská spotřeba výrobků

Tabulka 11 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
SKP 15.1	62 418,8	57 123,0	52 717,2	52 057,1	58 421,8	59 356,7	56 006,0
SKP 15.2	4 314,3	4 707,4	4 188,5	3 867,6	4 262,7	4 409,7	5 250,9
SKP 15.3	8 933,5	7 799,6	8 643,8	7 828,2	10 076,6	10 266,2	11 077,8
SKP 15.4	21 654,1	22 505,3	19 018,8	16 888,1	17 888,1	17 999,0	17 718,6
SKP 15.5	38 043,4	32 330,9	32 016,8	30 942,5	30 855,6	32 265,6	30 220,4
SKP 15.6	12 131,8	10 355,6	10 019,8	9 314,0	10 169,7	8 930,9	9 177,6
SKP 15.7	21 382,7	20 181,3	17 588,4	15 692,4	18 281,9	15 938,5	16 170,3
SKP 15.8	59 404,2	49 845,0	51 948,0	51 055,3	50 135,5	53 162,9	55 096,7
SKP 15.9	52 422,0	41 289,6	40 744,0	43 882,8	44 773,0	47 551,8	49 959,6
SKP 15	280 704,9	246 137,7	236 885,2	231 528,1	244 864,9	249 881,3	250 678,0
meziroční index (b.c.)	x	87,7	96,2	97,7	105,8	102,0	100,3
kumulovaný index (b.c.)	100	87,7	84,4	82,5	87,2	89,0	89,3

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

7. Investice

Objem investic do výroby potravinářských výrobků a nápojů a tabákových výrobků v roce 2006 dosáhl objemu 16 326 mil. Kč v b. c., z toho většinu tvořily stroje a zařízení (72,3 %). Podíl uvedeného odvětví na investicích průmyslu činil 8,9 %. Objem nehmotných investic v b. c. v odvětví činil 739 mil. Kč, což představuje podíl na nehmotných investicích průmyslu jen 2,7 %.

Podle stavu k 31. 12. 2006 bylo ve výrobě potravin a nápojů a tabákových výrobků podpořeno investičními pobídkami 18 projektů. Hodnocené odvětví se řadí k těm zpracovatelským sektorům, které mají menší počet projektů podpořených investičními pobídkami.

Potravinářský sektor je charakteristický silným zastoupením malých a středních firem a jejich existence a prosperita vytvoří předpoklady pro plošné udržení zaměstnanosti po celém území ČR.

7.1 Přímé zahraniční investice

Z tabulky 12 je patrné, že objem přímých zahraničních investic v ČR za OKEČ 15 k 31. 12. 2005 vzrostl na 46,1 mld. CZK a přispěl k řešení zejména nedostatku základního kapitálu v odvětví. Podle předběžných údajů ČNB pokračoval příliv těchto investic do odvětví OKEČ 15 i v roce 2006.

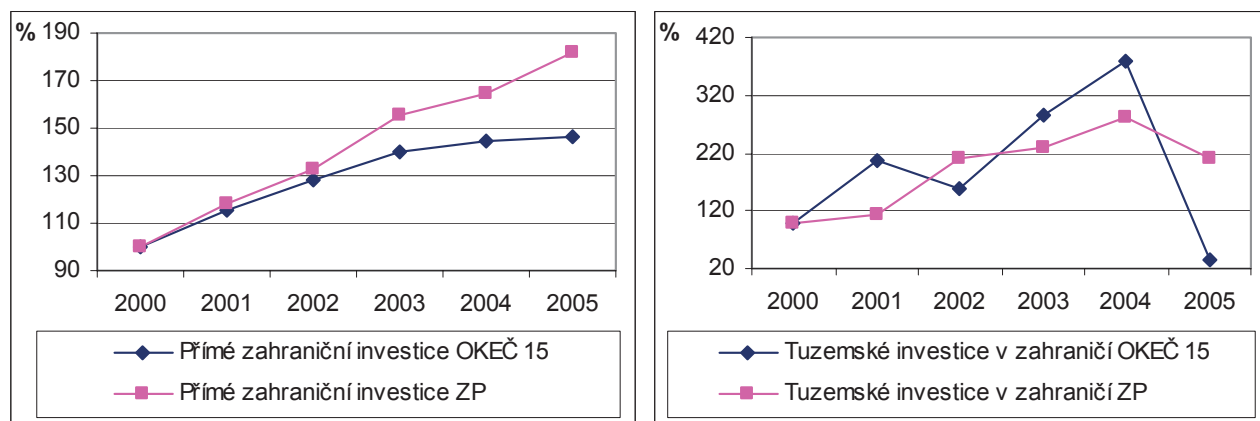
Tuzemské investice v hodnoceném odvětví v zahraničí k 31. 12. 2005 činily 113,0 mil. Kč, když ostatní kapitál (zahrnující přijaté a poskytnuté úvěry) zaznamenal výrazně zápornou hodnotu. V rámci národní ekonomiky představují tuzemské investice tohoto odvětví v zahraničí jen relativně malý podíl.

Z grafu 7, který znázorňuje vývoj tuzemských a zahraničních investic za hodnocené odvětví i za zpracovatelský průmysl celkem je zřejmé, že u zahraničních investic se trendy mezi oběma sektory postupně stále více rozcházejí, zatímco u tuzemských investic v zahraničí se vzájemně prolínají, avšak po roce 2004, kdy bylo dosaženo vrcholu je zřetelný pokles, a to strmější u hodnoceného odvětví.

Tabulka 12 - Přímé zahraniční investice OKEČ 15

(v mil. CZK)	k 31.12.2000	k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 31.12.2003	k 31.12.2004	k 31.12.2005
Zahr. investice v ČR	31 424,5	36 374,5	40 359,5	44 126,2	45 334,7	46 123,3
Tuzem.investice v zahraničí	338,3	704,0	539,9	959,7	1 286,2	1 13,0

Pramen: ČNB

Graf 7 - Tuzemské a zahraniční investice

Pramen: ČNB

8. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Z mezinárodního srovnání, které je uvedeno v tabulkách 13 a 14 vyplývá, že export na náročný trh EU z ČR po vstupu do EU roste, což svědčí o určité míře konkurence-schopnosti odvětví OKEČ 15. Poměrně slibnou dynamiku vývoje exportu na trh EU však vykazují i země CEFTA, resp. nově přistoupivší země jako celek. Problém konkurence-schopnosti ČR však spočívá ve zbožové struktuře, kdy jen některé potravinářské produkty jsou konkurenceschopné jak na domácím, tak i zahraničním trhu. Většinou jde o produkty s vyšší přidanou hodnotou. Ke zvýšení konkurenceschopnosti odvětví OKEČ 15 by přispěla větší podpora inovačním schopnostem podniků a podpora zejména technologickému výzkumu a rozšiřování značkových výrobků.

Naopak určitou konkurenční výhodou odvětví OKEČ 15 zůstává tradice a lidské zdroje. Pro lepší využití příležitosti ke zvýšení konkurenceschopnosti potravin na domácím trhu, což je žádoucí při stále rostoucím importu, jeví se potřeba ještě účinnější propagace kvalitních potravin, zejména značky KLASA. Přitom je nezbytné stále více se orientovat na požadavky spotřebitelů v souladu s novými trendy ve výživě a životním stylu.

Tabulka 13 - Vývoj exportu výrobků SKP 15 do zemí EU od roku 2000 před vstupem do EU

(tis. ECU, EUR, %)	2000	2001	2002	2003	1. - 4. 2004
z CEFTA	2 282 817	2 980 658	3 000 158	3 441 958	1 209 164
meziroční index	x	130,6	100,7	114,7	117,8
z toho z ČR	273 149	377 127	380 519	409 353	152 463
meziroční index	x	138,1	100,9	107,6	115,8

Pramen: EUROSTAT

Tabulka 14 - Vývoj exportu výrobků SKP 15 na vnitřní trh EU z vybraných uskupení po vstupu do EU

(tis. EUR)	5.- 12.2004	2005
z ČR	794 886	1 425 528
z nově přistoupivších zemí	4 526 675	8 302 303
z vyspělých zemí EU (15)	86 719 972	131 561 073
ze zemí OECD (mimo členy EU)	8 277 404	12 786 337

9. Shrnutí a perspektivy odvětví

V zájmu dokončení harmonizace národní legislativy s právem ES byla v předvstupním období zpracována rozsáhlejší novela č. 316/2004 Sb., kterou se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje oblast výroby, zpracování, distribuce, včetně přepravy a prodeje potravin a tabákových výrobků v celém komplexu potravinářského sektoru. Plný soulad s evropským potravinovým právem však je nutno zajišťovat na národní úrovni trvale, neboť vývoj legislativy na komunitární úrovni dále pokračuje. V legislativním procesu je další novela zákona o potravinách, která zahrnuje změny v právních aktech EU, jež v souladu s potřebami společného trhu sjednocují principy potravinového práva ve všech členských státech. V roce 2007 byl rovněž předložen návrh novely zákona, kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči (veterinární zákon). Jde o zajištění implementace právních aktů ES v oblasti veterinární péče. Jedním z cílů je zvýšení primární odpovědnosti provozovatelů potravinářských podniků. MZe předpokládá, že ve střednědobém horizontu bude s ohledem na reformu potravinového práva ES provedena nutná rekodifikace celého potravinového práva v ČR.

V současnosti jsou v ČR právní předpisy ES na ochranu životního prostředí plně implementované. V návaznosti na vypracovanou metodiku je sledován proces udělování integrovaných povolení a vyhodnocovány „nejlepší dostupné techniky (BAT)“ pro individuální kategorie.

V dalším období se pozornost zaměří zejména na:

- aplikaci BAT na všech úsecích potravinářských výrob,
- snižování znečištění odpadních vod,
- snižování produkce obalových odpadů,
- aplikaci moderních postupů využití nebo likvidace biologicky rozložitelných odpadů a živočišných odpadů včetně konfiskátů,
- snižování emisí zápachu a těkavých organických látek do ovzduší,
- využitelných obnovitelných zdrojů a úspora energie,
- naplňování požadavků havarijních plánů a novelizace pravidel správné hygienické a výrobní praxe.

Perspektiva dalšího vývoje odvětví OKEČ 15 je spojena s vývojem světové ekonomiky a globalizací světového obchodu, kdy se otevírá potravinářským podnikům větší prostor pro uplatnění na dosud méně využívaných trzích zejména třetích zemí. Dále je tato perspektiva podmíněna také vnitřními ekonomickými podmínkami (vývojem koupěschopné poptávky po potravinách, vhodným „nastavením“ podpůrných programů, zdokonalením pravidel hospodářské soutěže apod.), které jsou rozhodující zejména pro tuzemský trh, který je pro odvětví OKEČ 15 stále rozhodujícím odbytovým teritoriem. Poměrně značná nasycenost tuzemského trhu potravinami však pro nejbližší období nedává příležitost tomuto odvětví dosahovat rychlého tempa růstu objemu produkce, ale spíše půjde o dodávky stále širšího sortimentu kvalitních a bezpečných potravin, odpovídajících trendům správné výživy. Postupně poroste i podíl tuzemských biopotravin na trhu.

II. Výrobní obory potravinářského průmyslu

Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků OKEČ 15.1

I. Charakteristika oboru

Obor 15.1 - Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků v systému OKEČ je dále členěn takto:

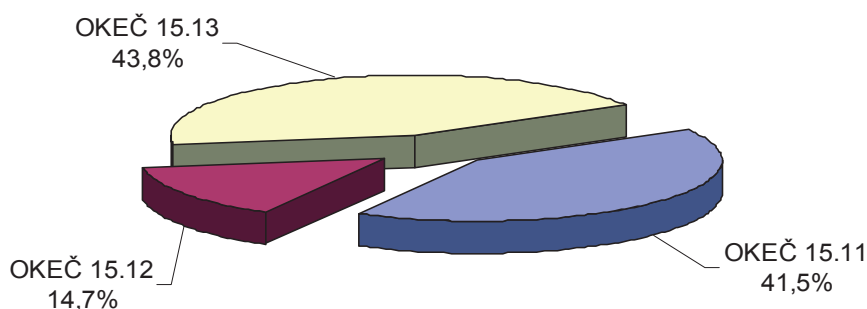
15.11 - výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků z velkých hospodářských zvířat;

15.12 - výroba, zpracování a konzervování drůbežího masa, zvěřiny aj. drobných hospodářských zvířat;

15.13 - výroba masných výrobků (vč. drůbežích) a výroba umělých střev.

Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků (OKEČ 15.1) stále patří k nosným oborům výroby potravinářských výrobků a nápojů v ČR. Přímo navazuje na produkci chovu hospodářských zvířat. Podíl jednotlivých výrob v rámci OKEČ 15.1 je uveden v grafu I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2006

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ

Tabulka I uvádí vybrané údaje o počtu zpracovatelů živočišných produktů schválených a registrovaných SVS ČR v roce 2006 pro vývoz do EU a registrovaných pro vnitřní trh (jsou uvedeny počty provozů a nejde o počet podnikatelských subjektů). Podrobnější údaje lze získat na www.svs.cz.

Tabulka 1 - Zpracovatelé živočišných produktů, schválení a registrování pro trh EU a vnitřní trh v 2. pololetí 2006

Typ provozu	Zpracovatelé živočišných produktů schválení a registrování pro trh EU	Zpracovatelé živočišných produktů schválení a registrování pro vnitřní trh ČR
Čerstvé maso – jatky	108	143
Čerstvé maso – bourárny	192	246
Čerstvé maso – mrazírny	95	9
Čerstvé drůbeží maso – porážky	24	18
Čerstvé drůbeží maso – porcovní	56	44
Čerstvé drůbeží maso – mrazírny	53	9
Masné výrobny	176	251
Králičí maso a maso farmové zvěře	12	-
Zvěřina	30	29

Pramen: SVS ČR

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor zpracování masa a masných výrobků vč. drůbeže se v roce 2006 podílel na odvětví OKEČ 15 tržbami za prodej VV a S v b. c. 20,1 %. Na účetní přidané hodnotě odvětví se tento obor v roce 2006 podílel 11,4 % a na počtu zaměstnanců 20,2 %. V porovnání s rokem 2005 tyto podílové hodnoty v roce 2006 klesly, s výjimkou počtu pracovníků.

K největším firmám masného průmyslu (podle počtu zaměstnanců) v roce 2006 patřily Kostecké uzeniny, a. s., ZŘUD-Masokombinát Polička, a. s., MILKAGRO, a. s., RABBIT Trhový Štěpánov, a. s., Maso Planá, a. s., Moravskoslezské drůbežářské závody PROMT, a. s. Opava a další.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Hovězí maso

Vývoj ceny průmyslových výrobců (CPV) za hovězí maso v roce 2006 v celém sortimentu jednotlivých druhů masa měl stoupající tendenci. Přesto tento vývoj nebyl tak markantní jako v předešlých dvou letech. Na CPV hovězího masa se ve srovnání s rokem 2005 promítla vyšší nákladovost výroby (růst cen energií nutných k jejich zpracování, v dopravě atd.). Průměrná CPV hovězího masa celkem byla oproti roku 2005 zvýšena zhruba o 2,18 Kč. Toto zvýšení bylo nižší i z důvodu menšímu vzrůstu cen zemědělských výrobců (CZV) za jateční skot.

Vepřové maso

Během roku 2006 byl vývoj CZV poměrně vyrovnaný; k poklesu přesto došlo, CZV ve srovnání s rokem 2005 byla nižší o 2,5 %. U většiny sledovaných druhů vepřového výsekového masa došlo ke snížení CPV v návaznosti na snižující se CZV jatečných prasat. Průměrná CPV vepřového výsekového masa, podle TIS^{ČR} SZIF, klesla v roce 2006 o 2,2 %.

Drůbeží maso

Ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny kuchaných kuřat kopírovaly v roce 2006 vývoj CZV a dosahovaly nižší úrovně než v roce 2005. CZV u kuřat tř. I. poklesla o 9 %. Průměrná CPV kuchaných kuřat tř. I se snížila o 7,1 % na 35,40 Kč/kg a průměrná SC poklesla o 9,2 % a dosahovala úrovně v roce 2003.

Vývoj cenových indexů výrobků SKP 15.1 – Maso a masné výrobky v uplynulých letech je zachycen v tabulce 2. Meziroční index je vypočítáván podle jednotné metodiky MPO pro celý zpracovatelský průmysl ČR.

Tabulka 2 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2006

(%)	meziroční index					
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05
SKP 15.1	100,3	86,5	103,7	105,3	97,7	98,3

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky**Hovězí maso**

Výroba hovězího masa je určována především poptávkou a spotřebou, ale také vývozy zástavu a jatečného skotu. V roce 2006 se, i přes klesající počty skotu, meziročně zvýšila výroba hovězího masa včetně telecího oproti roku 2005 o 2,2 % na 92,1 tis. t j. hm. ČR je soběstačná u jediného tohoto druhu masa, a to na 105,5 %.

Vepřové maso

V ČR byl trh s vepřovým masem v roce 2006 charakterizován dalším meziročním poklesem stavů a domácí produkce, rostoucími dovozy, omezením vývozů, snížením CZV za jatečná prasata a dále poklesem spotřeby vepřového masa a snížením procenta soběstačnosti.

Drůbež

V roce 2006 došlo ke snížení celkové produkce drůbežího masa o 5,42 % na 228,6 tis. t j. hm. Tržní produkce jateční drůbeže se snížila v roce 2006 v porovnání s rokem 2005 o 4,45 % na 216,6 tis. t j. hm. a přiblížila se tak úrovni dosažené v roce 2003. Samozásobení a drobný prodej se meziročně snížil a je odhadován v roce 2006 na 12 tis. t j. hm.

Při růstu vývozu výrobků SKP 15.1 v roce 2006 došlo k snížení tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. v hodnoceném roce o 7,7 %, oproti roku 2005. Vývoj tržeb za VV a S v jednotlivých letech je uveden v následující tabulce 3.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	50 155,6	56 084,1	58 794,6	55 549,5	59 634,4	54 326,2	50 133,4
meziroční index (b.c.)	x	111,8	104,8	94,5	107,4	91,1	92,3
kumulovaný index (b.c.)	100,0	111,8	117,2	110,8	118,9	108,3	100,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V roce 2006 v porovnání s rokem 2005 došlo k výraznému snížení účetní přidané hodnoty v b. c. (tabulka 4) u OKEČ 15.1 o 14,8 %, i když obor v rámci OKEČ 15 s podílem 11,4 %, se umístil na třetím místě po výrobě ostatních potravinářských výrobků OKEČ 15.8 (37,5 %) a výrobě nápojů OKEČ 15.9 (29,8 %). V celé časové řadě od roku 2000 byl však zaznamenán u hodnoceného ukazatele nárůst účetní přidané hodnoty (v b. c.).

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	7 001,2	8 427,6	9 563,6	9 099,2	9 006,1	8 842,2	7 531,7
meziroční index (b.c.)	x	120,4	113,5	95,1	99,0	98,2	85,2
kumulovaný index (b.c.)	100,0	120,4	136,6	130,0	128,6	126,3	107,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Rostoucí konkurence v rámci zemí EU a probíhající restrukturalizace v tomto oboru vede v posledních letech ke snižování počtu pracovníků. V roce 2006 v porovnání s rokem 2005 došlo k poklesu o 5,4 %. Vývoj počtu zaměstnanců od roku 2000 ukazuje tabulka 5.

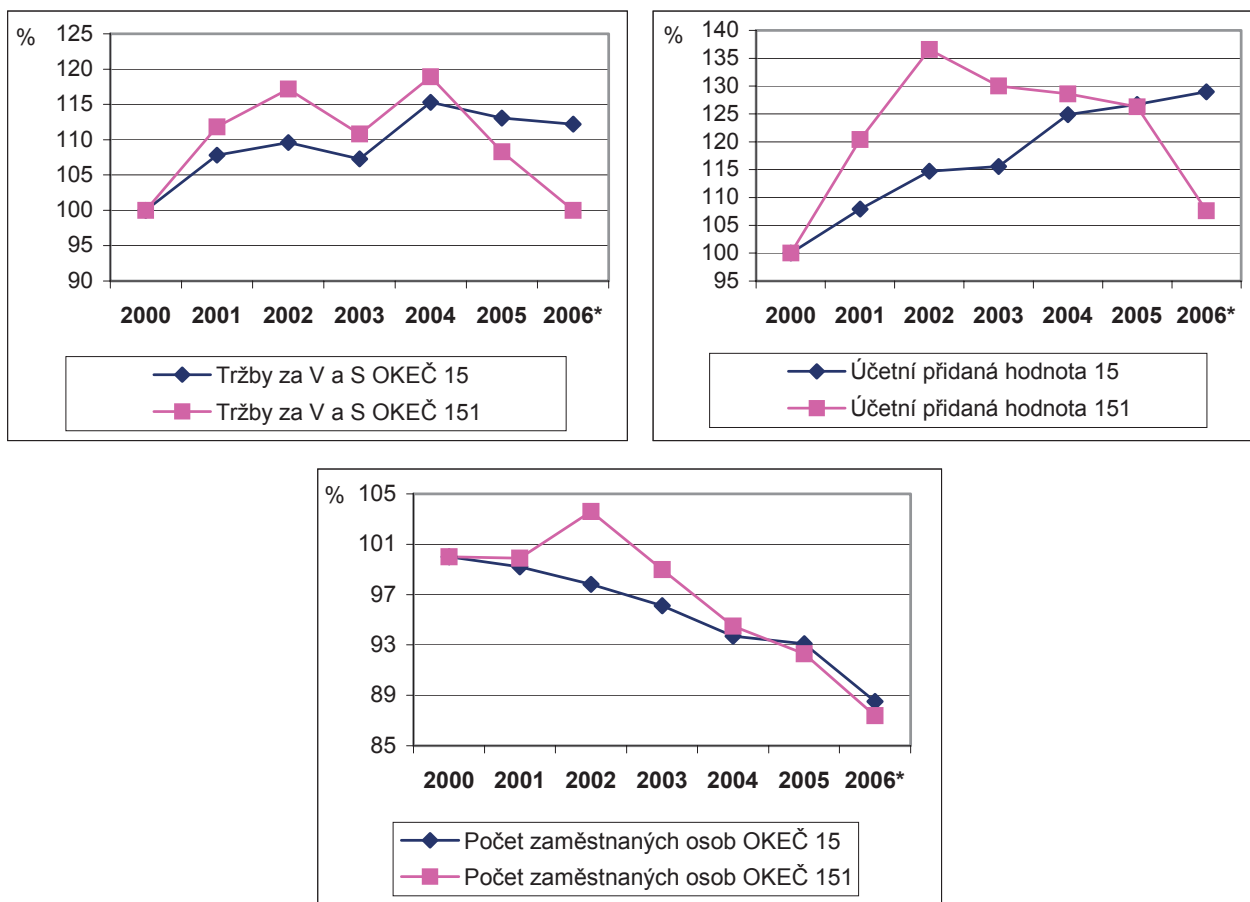
Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2006

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	29 510	29 484	30 573	29 217	27 897	27 245	25 783
meziroční index (b.c.)	x	99,9	103,7	95,6	95,5	97,7	94,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	99,9	103,6	99,0	94,5	92,3	87,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik OKEČ 15.1 v b. c., včetně zaměstnanosti v letech 2000 – 2006 u oboru výroby masa a masných výrobků v porovnání s odvětvím OKEČ 15 ukazuje následující graf 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Rok 2006 byl sice pro obor výroby masa a masných výrobků ve znamení cenového růstu vstupů (energií) a vícenákladů z důvodů pokračující implementace potravinové legislativy ES, přesto však nedošlo v roce 2006 k nárůstu, ale poklesu nákladů, jak ukazuje tabulka 6.

Růst osobních nákladů v b. c. se zastavil (tabulka 7) i když nárůst průměrné měsíční mzdy v oboru (u podniků s 20 a více zaměstnanci) oproti roku 2005 činil podle údajů ČSÚ 5,1 % a dosáhl 14 947 Kč.

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	65 382,8	72 374,6	74 782,8	69 995,0	76 230,4	72 626,8	71 009,8
meziroční index (b.c.)	x	110,7	103,3	93,6	108,9	95,3	97,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	110,7	114,4	107,1	116,6	111,1	108,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	4 773,9	5 023,1	5 848,6	5 770,6	5 969,7	5 838,6	5 838,0
meziroční index (b.c.)	x	105,2	116,4	98,7	103,5	97,8	100,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	105,2	122,5	120,9	125,0	122,3	122,3

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

V roce 2006 pracovalo v hodnoceném oboru 25 783 zaměstnanců, což bylo o 5,4 % zaměstnanců méně než v roce 2005. Produktivita práce z účetní přidané hodnoty na zaměstnance v b. c. činila v roce 2006 292,1 tis. Kč, a došlo k výraznému poklesu (o 10,0 %), oproti roku 2005 (tabulka 8). Za sektor OKEČ 15 celkem dosáhl tento ukazatel výše 518,6 tis. Kč na zaměstnance, takže obor v tomto ukazateli výrazně zaostává.

Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. vykazuje v roce 2006 výrazný nárůst oproti roku 2005 (tabulka 9).

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000 - 2006

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	237,2	285,8	312,8	311,4	322,8	324,5	292,1
meziroční index (b.c.)	x	120,5	109,4	99,6	103,7	100,5	90,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	120,5	131,9	131,3	136,1	136,8	123,1

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

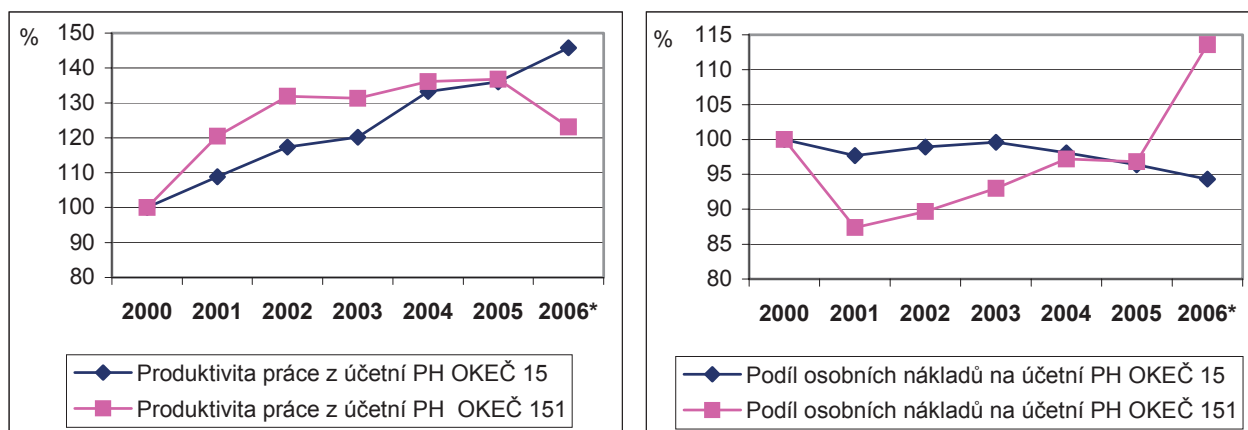
Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2006

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.1	0,682	0,596	0,612	0,634	0,663	0,660	0,775

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V grafu 3 je porovnání vývoje podílových a poměrových ukazatelů oboru výroby, zpracování a konzervace masa a masných výrobků s odvětvím OKEČ 15 v b. c. v letech 2000 – 2006.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b. c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Hovězí maso

Podíl dovozu na domácí spotřebě v roce 2006 činil 21,4 % (22,7 % v roce 2005). Největšími dovozci v roce 2006 bylo Polsko, Rakousko a Německo (tabulka 11). Podíl vývozu na domácí výrobě se v roce 2006 meziročně zvýšil o 1,1 p.b. a dosáhl 25,4 %.

Vepřové maso

Růst exportu z ČR v průběhu roku 2006 byl příznivě ovlivněn vývojem producentůvých cen v EU. Průměrná cena jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích se meziročně zvýšila o 5,0 % a dosáhla úrovně 146,0 EUR/100 kg j. hm. K jejímu zvýšení došlo téměř ve všech zemích EU, vyjma Polska, které mělo jednu z nejnižších cen vepřového masa v EU, hned za Nizozemskem. K nejvýraznějšímu růstu ceny v roce 2006 došlo v Itálii (o 11,2 %) a Španělsku (o 8,1 %). Nejvýznamnější země podílející se na dovozu a vývozu v letech 2004 – 2006 ukazuje tabulka 12.

Drůbež

V roce 2006 pokračoval růst dovozu drůbeže a drůbežího masa. V porovnání s rokem 2005 se zvýšil dovoz o 7,9 % na 67 tis. t j. hm. Hlavním dovozcem drůbežího masa do ČR zůstalo v roce 2006 Polsko, Brazílie, Německo a Nizozemsko. Sortiment dováženého masa se výrazně nezměnil. Ze zemí EU a Brazílie bylo převážně dováženo zmrazené vykostěné dělené kuřecí maso, dále pak zmrazené nevykostěné půlky a čtvrtky kuřecího masa.

Další významnou dovozní položkou byla kuřata, která byla dodávána především z Polska. Podíl dovozu drůbežího masa včetně živé drůbeže na domácí spotřebě mírně vzrostl na 26 %.

V roce 2006 zaznamenal vývoz drůbeže a drůbežího masa z ČR pouze nepatrný pokles a proti roku 2005 se snížil o 1,2 % na 39,7 tis. t j. hm. Významnou vývozní destinací pro kuřecí maso zůstalo Slovensko, kam se v roce 2006 dovezlo 11,7 tis. t. V roce 2006 došlo k dalšímu mírnému poklesu vývozu kuřecího masa do Německa a Nizozemska.

Bilance zahraničního obchodu SKP 15.1 byla ve všech hodnocených letech od roku 2000 pasivní (tabulka 10).

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2006

Vývoz celkem (mil.Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.1	2 815,4	3 905,6	3 547,2	3 068,8	4 226,5	4 903,1	5 398,6
meziroční index	x	138,7	90,8	86,5	137,7	116,0	110,1
Dovoz celkem (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.1	4 575,9	4 631,8	4 980,6	5 724,1	9 583,7	12 631,8	13 761,2
meziroční index	x	101,2	107,5	114,9	167,4	131,8	108,9
Saldo (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.1	-1 760,5	-726,2	-1 433,4	-2 655,3	-5 357,2	-7 728,7	-8 362,6

Pramen: ČSÚ

V tabulkách 11 až 13 je uveden dovoz a vývoz hovězího, vepřového a drůbežího masa v letech 2004 – 2006 do z hlediska zahraničního obchodu nejvýznamnějších zemí.

Tabulka 11 – Dovoz a vývoz hovězího masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2004	Slovensko	2 967	Německo	1 470	Rakousko	1 141	Polsko	1 074
2005	Polsko	6 723	Rakousko	3 253	Slovensko	2 499	Německo	1 943
2006	Polsko	5 244	Rakousko	3 286	Německo	1 491	Slovensko	1 430
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2004	Slovensko	9 890	Slovensko	266	Rakousko	262	Nizozemsko	171
2005	Polsko	772	Dánsko	605	Slovensko	407	Německo	122
2006	Slovensko	1 040	Rakousko	684	Dánsko	489	Německo	307

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Tabulka 12 – Dovoz a vývoz vepřového masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2004	Německo	28 232	Dánsko	7 365	Rakousko	4 710	Polsko	4 248
2005	Německo	50 944	Rakousko	15 599	Polsko	14 959	Nizozemsko	7 022
2006	Německo	43 351	Polsko	24 858	Rakousko	13 808	Nizozemsko	10 507
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2004	Slovensko	8 166	Maďarsko	2 006	Rumunsko	1 330	Polsko	1 021
2005	Slovensko	16 710	Rakousko	1 031	Rumunsko	707	Německo	677
2006	Slovensko	16 076	Německo	2 337	Rumunsko	800	Rakousko	673

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Tabulka 13 – Dovoz a vývoz drůbežího masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2004	Brazílie	20 495	Maďarsko	6 489	Nizozemsko	5 459	Slovensko	4 816
2005	Polsko	11 038	Brazílie	10 992	Slovensko	6 549	Nizozemsko	6 357
2006	Polsko	15 216	Brazílie	7 574	Německo	6 956	Nizozemsko	5 996
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2004	Slovensko	9 596	Německo	7 167	Nizozemsko	3 959	Belgie	1 429
2005	Slovensko	14 263	Německo	5 869	Nizozemsko	2 403	Maďarsko	2 346
2006	Slovensko	11 664	Německo	4 227	Nizozemsko	1 180	Rakousko	1 060

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

4.2 Tuzemská spotřeba

Hovězí maso

Produkce jatečného skotu v ČR pro využití na domácím trhu je v rozhodující míře zajišťována jedinci dojných a kombinovaných plemen a jejich kříženců. To má spolu s praktikovanou technologií výroby výsekového hovězího masa a snížením podílu hovězího masa v uzenářských výrobcích do určité míry, vedle jiných faktorů, vliv na nízkou úroveň spotřeby hovězího masa na obyvatele.

Vepřové maso

Domácí spotřeba vepřového masa v roce 2006 meziročně mírně poklesla o 1,2 % na 445,5 tis. t j. hm., přesto ve výrobě vepřového masa jsme nebyli soběstační, neboť domácí spotřeba převyšovala produkci o 95,9 tis. t. Stupeň soběstačnosti se v roce 2006 snížil na 78,5 % (81,4 % v roce 2005). Roční spotřeba vepřového masa na obyvatele v roce 2006, dle odhadu VÚZE, dosáhla 41 kg a byla nižší proti roku 2005 o 1,2 %, tj. 0,5 kg.

Drůbež

Domácí spotřeba drůbežího masa v ČR poklesla na 257,3 tis. t j. hm. tj. o 4,7 %. Spotřeba drůbežího masa na obyvatele v roce 2006 podle odhadu stagnovala na úrovni předchozího roku a dosáhla 26,2 kg/rok.

V tabulce 14 je uvedena celková tuzemská spotřeba SKP 15.1 v b. c. v letech 2000 – 2006.

Tabulka 14 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
SKP 15.1	62 418,8	57 123,0	52 717,2	52 057,1	58 421,8	59 356,7	56 006,0
meziroční index (b.c.)	x	91,5	92,3	98,7	112,2	101,6	94,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	91,5	84,5	83,4	93,6	95,1	89,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Hovězí maso

V EU 25 došlo v roce 2006, podle odhadu OFIVAL, meziročně k nárůstu produkce, spotřeby a cen hovězího masa, při současném snížení dovozu i vývozu. Výroba hovězího masa včetně telecího se v roce 2006 zvýšila o 1,8 %. K nejvýraznějšímu meziročnímu růstu produkce došlo ve Velké Británii (o 13,3 %) a Irsku (o 8,4 %), naopak její snížení zaznamenalo především Nizozemsko (o 5 %), Belgie, Španělsko, ale také Polsko. V ČR se meziročně zvýšila výroba hovězího masa včetně telecího o 2,2 %.

Spotřeba hovězího masa včetně telecího se v roce 2006 v EU 25 podle odhadu OFIVAL zvýšila o 1,9 % na 8 138 tis. t, z toho k nejvýraznějšímu meziročnímu růstu došlo v Německu (o 7,0 %), Dánsku (o 5,8 %), Rakousku (o 4,2 %) a Polsku (o 4,1 %). Zatímco v EU 15 dosáhla v roce 2006 spotřeba na obyvatele 19,5 kg hovězího masa v nových členských zemích EU (NČZ) to bylo jen 7,0 kg (v ČR v roce 2006 podle odhadu VÚZE byla spotřeba 10,0 kg/obyv./rok).

Vepřové maso

Také v roce 2006 si EU 25 udržela místo největšího světového exportéra vepřového masa. Meziročně se zvýšil vývoz této komodity z EU do třetích zemí o 5,1 % na 1,66 mil. t. Vepřové maso směřovalo téměř z padesáti procent především na trhy Japonska a Ruska. Dánsko jako nejvýznamnější vývozců zvýšilo export o 1,6 % a na celkovém vývozu EU se podílelo téměř 33 %. Vývoz vepřového masa z ČR do zemí EU byl ve srovnání s dovozem zanedbatelný, meziročně se však zvýšil o 44 % na 0,03 mil. t.

Produkce vepřového masa v roce 2006 se podle údajů OFIVAL meziročně v EU zvýšila o 0,5 % na 21,25 mil. t, z toho v EU 15 došlo k meziročnímu nárůstu jen o 0,1 %, zatímco v NČZ o 1,7 %. NČZ se na výrobě podílely 23,8 %, (ČR pouze 1,5 %). Nejvýrazněji zvýšilo produkci Polsko (4,4 %), Německo (2,6 %), Itálie a Irsko (2,2 %). Naopak k poklesu výroby v roce 2006 došlo zejména v ČR (-4,8 %), Nizozemsku (-4,4 %), Velké Británii (-2,8 %), Dánsku (-2,5 %), ale i Rakousku (-1,3 %).

Spotřeba vepřového masa v EU 25 se podle odhadu OFIVAL v roce 2006 zvýšila jen velmi mírně o 0,1 % na 20,03 mil. t. Její růst byl zaznamenán pouze v NČZ (o 0,7 %), zatímco v EU 15 zůstala na úrovni roku 2005. Spotřeba vepřového masa na osobu/rok v EU 25 zaznamenala meziroční snížení o 0,2 % na 43,2 kg. K jejímu růstu došlo zejména v Polsku (1,6 %). Méně vepřového masa proti roku

2005 bylo zkonsumováno v Irsku (-5,5 %), Dánsku (-2,3 %) a Nizozemsku (-2,2 %). Soběstačnost v roce 2006 dosáhla v rámci celé EU 25 cca 107,6 %, v ČR to bylo 78,5 %. Spotřeba vepřového masa v ČR v roce 2006 (podle odhadu VÚZE) byla 41,0 kg/obyv./rok a byla nižší proti roku 2005 o 0,5 kg.

Drůbež

Produkce drůbežího masa v EU 25 se v roce 2006 snížila o 2,1 % na 10,73 mil. t vzhledem k vypuknutí ptačí chřipky na počátku roku 2006. Medializace ptačí chřipky způsobila v mnohých členských státech pokles zájmu spotřebitelů o drůbeží maso a snížila také exportní možnosti do třetích zemí. V roce 2006 došlo v EU 25 ke snížení jak dovozů, tak vývozů drůbežího masa. Spotřeba drůbežího masa poklesla v EU 25 o 3,2 % na 22,37 kg/obyv./rok. V ČR v roce 2006 byla spotřeba drůbežího masa (podle odhadu VÚZE) 26,2 kg/obyv./rok.

Data v tabulce 15 jsou pouze informativní pro orientaci o spotřebě uvedených komodit v letech 2005 – 2006 v EU 27 (byly převzaty z materiálu „Prospects for agricultural markets and income 2005 – 2012“, který byl zpracován Directorate-General for Agriculture v červenci 2005).

Tabulka 15 - Odhad balance spotřeby na trhu s masem v EU 27 v letech 2005 - 2006

Ukazatel	Hovězí a telecí maso (tis. t cwe)		Vepřové maso		Drůbeží maso	
			(tis. t cwe)		(tis. t cwe)	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Domácí spotřeba EU 27	8 445	8 499	20 370	20 552	11 169	10 817
Průměrná spotřeba na obyv. (kg)	17,3	17,3	41,6	41,9	22,8	22,0
z toho EU 15	19,9	19,9	42,3	42,2	23,1	21,9
EU 10	6,3	6,3	44,7	46,0	23,7	24,5
EU 2	9,8	10,7	25,5	26,7	17,4	17,4

Pozn.: EU 10: členské státy EU, které k EU přistoupily dne 1. 5. 2004.
EU 2: členské státy EU, které k EU přistoupily dne 1. 1. 2007.

Pramen: EUROPEAN COMMISSION

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Z výsledků současného vývoje tohoto oboru vyplývá, že v následujících letech bude nutné soustředit pozornost na následující úkoly:

- Provádět intenzivnější propagaci značky kvalitních potravin s cílem stimulace spotřeby červeného masa a výrobků z něj, ale i drůbežího masa na tuzemském trhu s podporou zpracovatelů formou marketingových programů zacílených na propagaci kvalitních masných produktů a jejich inovace, jak na národní úrovni, tak i v rámci EU a v třetích zemích;

- V inovačních programech se zaměřit na sortiment výrobků, které umožní rychlou kuchyňskou úpravu;
- Využít komparativních výhod na trhu EU vzhledem k nízkým nákladům na pracovní sílu;
- Využít zvyšující se atraktivitu oboru pro vstup zahraničních investorů;
- Využít existující potenciál pro růst produktivity práce, snižování výrobních nákladů a zvyšování úrovně ekonomiky a konkurenceschopnosti oboru;
- Podporovat rozvoj malých a středních regionálních kapacit pro výrobu masných specialit se zaměřením na rozšiřování pestrosti produkce.

Hlavním úkolem oboru bude v následujících letech se soustředit na udržení současného objemu zpracovávaných surovin tuzemského původu v masném a drůbežářském průmyslu, zintenzivněním inovací a vývojem nových výrobků s tvorbou vlastních privátních značek a tak zvýšit konkurenceschopnost na trzích EU a třetích zemí.

Zpracování a konzervace ryb a rybích výrobků OKEČ 15.2

I. Charakteristika oboru

Obor 15.2 – Zpracování a konzervování ryb a rybích výrobků se v systému OKEČ dále nečlení.

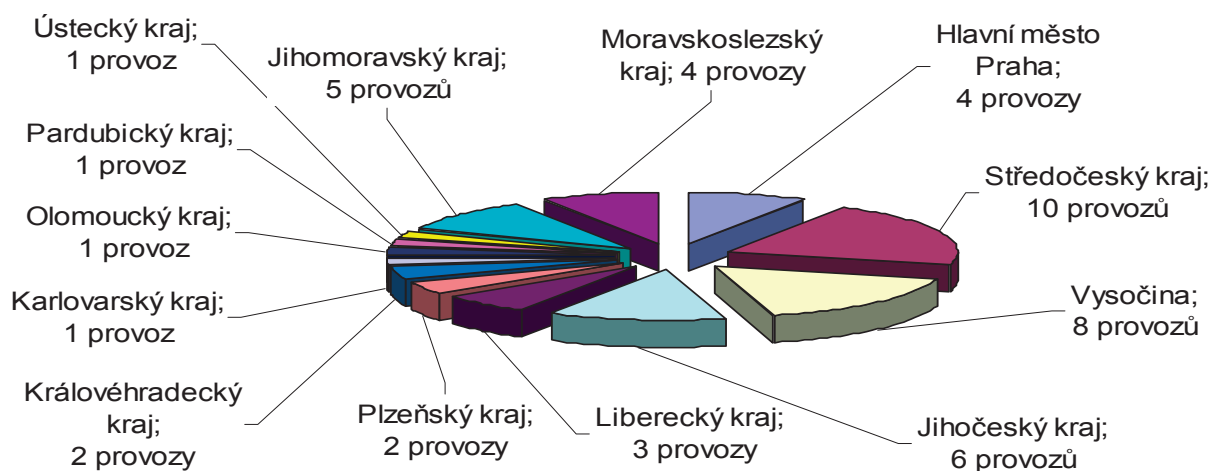
Tržní produkce ryb v ČR v roce 2006 dosáhla 20,3 tis. t, což ve srovnání s rokem 2005 představovalo snížení zhruba o 1 %. Z celkové produkce ryb činila produkce na pstruhařstvích 687 t.

Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb s provozy, které jsou vybaveny technologií na evropské úrovni a plně vyhovují požadavkům EU s dostatkem kapacit pro zpracování ryb. Převážná část výroben zpracovává malé objemy. Přesto dosud zpracovávané ryby z celkové produkce ryb, zaujímají dosud velmi malý podíl (zhruba kolem 2 tis. t ž. hm.).

Sortiment rybích polotovarů s vyšší přidanou hodnotou by měl být do budoucna perspektivním zbožím. Dosud však cena tohoto zboží je spolu s konzervativním přístupem spotřebitelů, kteří preferují živou rybu, překážkou pro jeho širší uplatnění na trhu.

V ČR na základě údajů SVS bylo v roce 2006 schváleno a registrováno 48 provozů pro obchodování v rámci EU. Tyto údaje zahrnují však všechny provozy zpracovávající jak sladkovodní, tak mořské ryby, přesto nemusí být zařazeni do OKEČ 15.2, jde např. o výroby, které zpracovávají malé objemy ryb např. na rybářstvích, kde hlavní činností je chov ryb a také výroby podnikatelských subjektů zabývajících se dovozem ryb apod. V následujícím grafu I je uveden počet provozů v jednotlivých krajích zpracovávajících ryby (sladkovodní i mořské), schválených a registrovaných SVS pro obchodování s EU.

Graf I – Počet provozů schválených a registrovaných pro obchodování s EU

Pramen: SVS ČR

Členy Rybářského sdružení ČR v roce 2006 bylo 15 specializovaných provozů na zpracování ryb, z tohoto počtu mělo 13 povolení k vývozu vyráběného sortimentu výrobků z ryb do zemí EU. Kromě sladkovodních ryb se v těchto provozech zabývají i zpracováním mořských ryb (8 zpracoven).

Mezi zpracovny, jejichž hlavní činností je zpracování ryb, lze jmenovat firmu FISH FOOD, a. s. Třeboň, RYBENOR, s. r. o. Litoměřice, FRIGOPRIMA, s. r. o. Mikulov, Zpracovna ryb Šišma, s. r. o. Radslavice a zpracovny na jednotlivých rybářstvích např. Klatovské rybářství, a. s., Rybářství V. Meziříčí, a. s., Rybářství Telč, a. s., Blatenská ryba, s. r. o. a další firmy.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Na tržbách za prodej vlastních V a S v b. c. v roce 2006 se tento obor podílel 1,0 %, účetní přidanou hodnotou 0,6 % a 1,1 % podílem na počtu zaměstnanců potravinářského průmyslu (OKEČ 15).

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Poptávka spotřebitelů po zpracovaných rybách je do značné míry ovlivňována cenou a má sezónní charakter. Vlivem širokého sortimentu výrobků z mořských ryb se značným cenovým rozpětím se v roce 2006 výrazně nezvýšila poptávka po výrobcích ze sladkovodních ryb i přes výrazný tlak obchodních organizací na udržení ceny výrobků. Výše ceny výrobků ze sladkovodních ryb je akceptována zákazníkem, z důvodů jisté tradice, jen když nepřekročí cenu ostatních druhů masa.

V roce 2006 došlo k mírnému nárůstu cen výrobků z ryb oproti roku 2005 o 1,2 % (tabulka 1).

Tabulka 1 – Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 – 2006

(%)	meziroční index					
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05
SKP 15.2	110,2	106,8	99,2	99,2	100,9	101,2

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Vývoj základních produkčních charakteristik u oboru zpracování a konzervování rybích výrobků ukazují tabulky 2 až 4. V roce 2006 došlo ke zvýšení tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. o 38,5 % a u účetní přidané hodnoty v b. c. ke zvýšení o 12,1 %. Pokud se týká počtu zaměstnanců došlo v roce 2006 v porovnání s rokem 2005 ke zvýšení o 48,8 %.

Výsledky základních produkčních charakteristik tohoto oboru, přesto obsahují určitou nepřesnost, vzhledem k tomu, že většina zpracoven je vedena podle převažující činnosti (chovu ryb) v rámci prvovýroby v OKEČ 05.02.

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ I5.2	1 856,4	2 163,7	1 886,4	1 911,1	2 043,5	1 839,8	2 547,8
meziroční index (b.c.)	x	116,6	87,2	101,3	106,9	90,0	138,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	116,6	101,6	102,9	110,1	99,1	137,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ I5.2	367,1	315,8	269,4	366,6	383,9	351,8	394,5
meziroční index (b.c.)	x	86,0	85,3	136,1	104,7	91,6	112,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	86,0	73,4	99,9	104,6	95,8	107,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

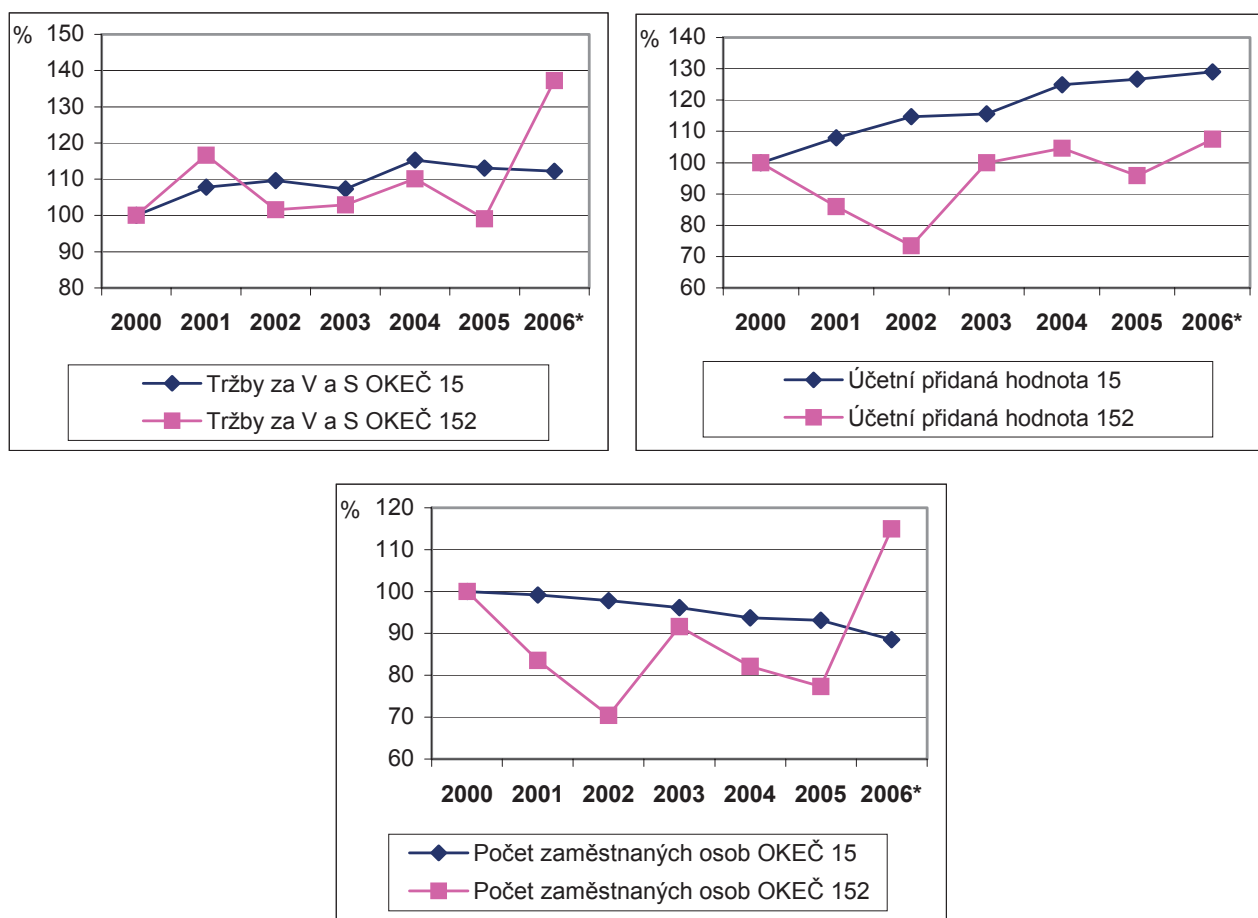
Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 – 2006

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ I5.2	1 164	972	819	1 066	956	900	1 339
meziroční index (b.c.)	x	83,5	84,3	130,2	89,7	94,1	148,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	83,5	70,4	91,6	82,1	77,3	115,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V následném grafu 2 je zachyceno porovnání základních produkčních charakteristik oboru zpracování a konzervace rybích výrobků s odvětvím potravinářských výrobků a nápojů v letech 2000 – 2006.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Jak ukazuje tabulka 5 v roce 2006 došlo v porovnání s rokem 2005 ke zvýšení nákladů celkem o 22,0 %. Jednou z příčin tohoto nárůstu v roce 2006 bylo zvýšení provozních nákladů. K výraznému zvýšení došlo u osobních nákladů, a to o 38,0 % (tabulka 6).

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.2	2 684,3	2 508,5	2 022,9	2 135,0	2 275,5	2 073,1	2 528,7
meziroční index (b.c.)	x	93,5	80,6	105,5	106,6	91,1	122,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	93,5	75,4	79,5	84,8	77,2	94,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.2	223,2	195,9	170,9	210,0	207,9	209,4	288,9
meziroční index (b.c.)	x	87,8	87,2	122,9	99,0	100,7	138,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	87,8	76,6	94,1	93,1	93,8	129,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. u OKEČ 15.2 zaznamenala v posledních dvou letech snižující se trend. Oproti roku 2005 produktivita práce v b. c. poklesla v roce 2006 o 24,6 % (tabulka 7), zatímco u odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů celkem se zvýšila o 7,2 %. Tabulka 8 uvádí podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. v letech 2000 až 2006.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000 – 2006

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.2	315,4	324,9	328,9	343,9	401,6	391,0	294,7
meziroční index (b.c.)	x	103,0	101,2	104,6	116,8	97,4	75,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	103,0	104,3	109,0	127,3	124,0	93,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 – 2006

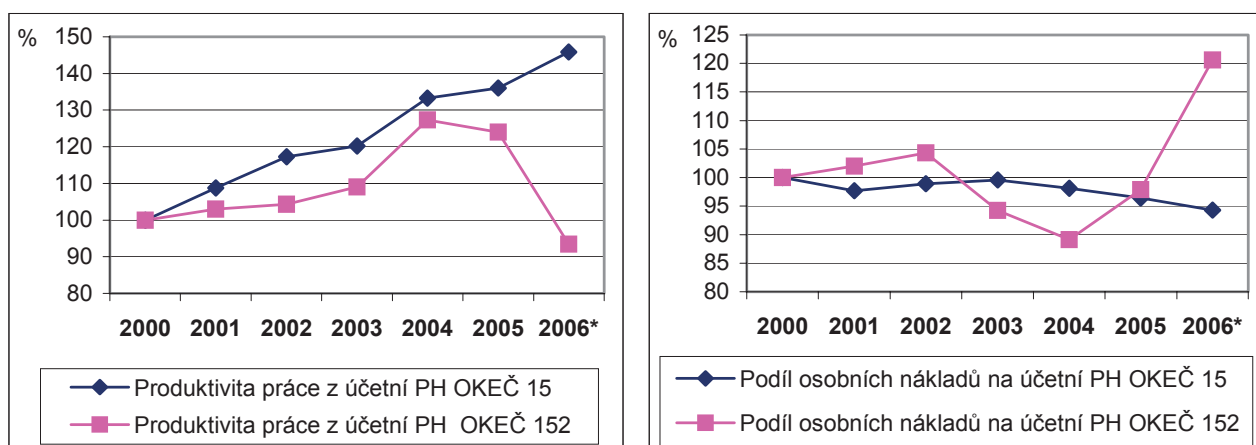
-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.2	0,608	0,620	0,634	0,573	0,542	0,595	0,733

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 3 znázorňuje vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 až 2006 u oboru OKEČ 15.2 a odvětví OKEČ 15.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b. c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Převážná část produkce sladkovodních ryb a hlavně kapra je exportována v živém stavu. Pokud se týká vývozu výrobků z ryb v roce 2006, z tabulky 9 je zřejmý nárůst o 12,3 %. Jde však o vývoz a dovoz sladkovodních a mořských ryb a dalších produktů moře (SKP 15.2).

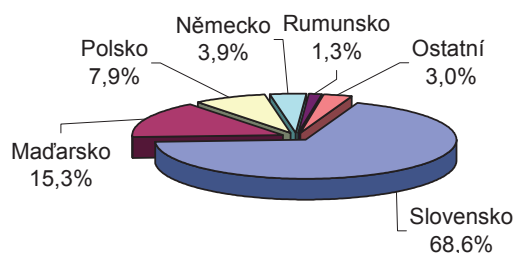
Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2006

Vývoz celkem (mil.Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.2	189,4	247,8	211,1	236,2	360,2	518,4	582,2
meziroční index	x	130,8	85,2	111,9	152,5	143,9	112,3
Dovoz celkem (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.2	2 705,6	3 160,3	2 810,6	2 556,7	2 667,2	3 001,9	3 165,7
meziroční index	x	116,8	88,9	91,0	104,3	112,5	105,5
Saldo (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.2	-2 516,2	-2 912,5	-2 599,5	-2 320,5	-2 307,0	-2 483,5	-2 583,5

Pramen: ČSÚ

V následujícím grafu 4 je uvedeno 5 států, do kterých vyvážíme nejvíce výrobků z ryb, které reprezentujících (počítáno z hodnoty vývozu) 97 % celkového vývozu. Graf 5 udává podíl 5ti největších dovozců do ČR, kde se uvedené státy (počítáno z hodnoty dovozu) podílejí cca 53 % na celkovém dovozu do ČR.

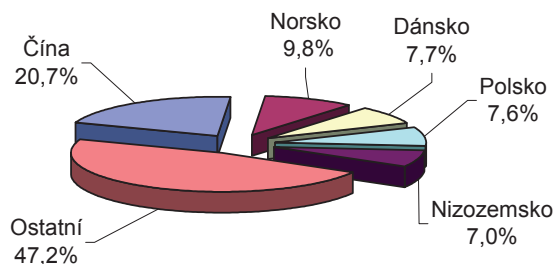
Graf 4 – Vývoz výrobků z ryb z ČR

Údaje k 13. 8. 2007

Pramen: Celní statistika (CP 0302-0305)

Graf 5 – Dovoz výrobků z ryb do ČR

Údaje k 13. 8. 2007

Pramen: Celní statistika (CP 0302-0305)

4.2 Tuzemská spotřeba

Spotřeba sladkovodních ryb podle odhadu Rybářského sdružení ČR v roce 2006 meziročně poklesla o 8,8 % na 1,35 kg/osobu/rok. Tuzemská spotřeba výrobků SKP 15.2 v roce 2006 v hodnotovém vyjádření, při přírůstku cen oproti roku 2005, zaznamenala zvýšení o 19,1 % (tabulka 10). Přesto lze hodnotit celkovou hmotnou spotřebu ryb a ostatních produktů v ČR v uvedených letech a hlavně sladkovodních ryb v podstatě za stagnující (tabulka 12).

Tabulka 10 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2005

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
SKP 15.2	4 314,3	4 707,4	4 188,5	3 867,6	4 262,7	4 409,7	5 250,9
meziroční index (b.c.)	x	109,1	89,0	92,3	110,2	103,4	119,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,1	97,1	89,6	98,8	102,2	121,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Mezi nejvýznamnější producenty sladkovodních ryb v zemích EU patří Francie, Německo, Itálie, Polsko, Španělsko a Dánsko. ČR se podílí zhruba 6 % na celkové produkci sladkovodních ryb v EU a je konkurenceschopná kvalitou a cenou kapra na středoevropském trhu.

Pro porovnání vývoje produkce ryb a dalších vodních organismů akvakulturou v EU 25 v letech 2000 – 2005 je uvedena tabulka 11.

Tabulka 11 - Celková produkce ryb a dalších vodních organismů akvakulturou v EU 25 (tis. t ž. hm.)

Stát	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU 25	1 388	1 375	1 329	1 374	1 372	-
EU 15	1 312	1 298	1 258	1 300	1 295	-
Belgie	2	2	2	1	1	-
Bulharsko	4	3	2	4	2	3
Česká republika	19	20	19	20	19	20
Dánsko	44	42	32	38	42	34
Německo	66	53	50	74	57	45
Estonsko	0	0	0	0	0	1
Irsko	51	61	63	63	58	-
Řecko	95	98	88	101	97	106
Španělsko	312	313	323	313	363	222
Francie	267	252	252	240	244	258
Itálie	217	218	184	192	118	-
Kypr	2	2	2	2	2	4
Lotyšsko	0	0	0	1	1	1
Litva	2	2	2	2	3	2
Maďarsko	13	13	12	12	13	14
Malta	2	1	1	1	1	-
Nizozemí	75	57	54	67	79	-
Rakousko	3	2	2	2	2	2
Polsko	36	35	33	35	35	-
Portugalsko	8	8	8	8	7	6
Rumunsko	10	11	9	9	8	-
Slovinsko	1	1	1	1	2	2
Slovensko	1	1	1	1	1	1
Finsko	15	16	15	13	13	14
Švédsko	5	7	6	6	6	6
V. Británie	152	171	179	182	207	-

Pozn.: Celková produkce ryb, korýšů, měkkýšů a dalších vodních organismů z akvakultury. Data jsou vyjádřena v živé hmotnosti (přímo vyloveno z vody). Např. u měkkýšů je zahrnuta i schránka (lastura).

Pramen: EUROSTAT, FAO.

Rozhodující skupinou v produkci EU jsou ryby lososovité (např. losos obecný, pstruh duhový), mořské ryby chované ve Středomoří a po těchto druzích následuje kapr. Další ryby jsou spíše jen specifickým doplňkem evropské akvakultury.

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Pokud jde o spotřebu ryb, hlavně kapra, pstruha a ostatních ryb, nebyl v posledních letech v ČR zaznamenán (podle zdroje ČSÚ) nárůst spotřeby na obyvatele/rok, viz tabulka 12. V tabulce 13 (zdroj Rybářské sdružení ČR) je uveden přehled o výlovu a zpracování tržních ryb v letech 2003 - 2006.

Tabulka 12 - Spotřeba ryb v ČR (kg/obyv./rok)

Druh	2002	2003	2004	2005	2006*
Ryby celkem	5,3	5,3	5,5	5,8	5,7
z toho: sladkovodní ryby	0,9	1,6	1,4	1,5	1,4

Pozn.: rok 2006 odhad VÚZE

Pramen: ČSÚ

Tabulka 13 – Přehled o výlovu a zpracování tržních ryb v letech 2003 – 2006 (tis. t/ž. hm.)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006*
Celková produkce tržních ryb (z toho kapr)	19,7	19,4	20,5	20,3
z toho: export živých ryb	9,6	9,9	9,3	9,9
zpracované ryby v živé hmotnosti ^{*)}	1,8	1,7	2,2	2,0
Spotřeba na osobu v kg/rok (sladkovodní ryby)	1,49	1,46	1,48	1,35

Pozn.: *) rok 2006 odhad

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Průměrná celosvětová spotřeba ryb (sladkovodních i mořských) je zhruba 16 kg/obyv./rok. V EU se uvádí 11 kg/obyv./rok, přesto je důležité upozornit při srovnávání spotřeby na odlišné metodiky výpočtu (EUROSTAT, FAO, ČSÚ).

Určitým problémem je i to, že tuzemský trh preferuje mořské ryby. Jejich spotřeba ve srovnání se sladkovodními rybami je přibližně čtyřikrát vyšší.

Další velmi významnou součástí podílející se na celkové spotřebě sladkovodních ryb je sportovní rybolov. V rybářských revírech se uloví přibližně 5 tis. tun ryb ročně.

Hlavním cílem a prioritou do budoucna bude, podobně jak v chovu ryb, tak ve zpracování, udržení pozice odbytu sladkovodních ryb chovaných v ČR na domácím i zahraničním trhu. K naplnění těchto cílů bude nutné zvyšovat podíl zpracovávaných ryb a rozšiřovat sortiment, který zůstává po řadu let bez výraznějších změn (např. u kapra je nabídka pouze u půlek, steaků a filet).

Lze doporučit uplatnění marketingové strategie, spočívající zejména v propagaci kapra a pstruha, opírající se o příznivé zdravotní účinky konzumace ryb. Mediálně je žádoucí vysvětlovat smysl a podstatu ochranné známky Český kapr (senzorická kvalita, výživová hodnota, producentská garance, čerstvost aj.). Je potřeba prosadit domácí ryby do restaurací, společných jídelen, lázeňských komplexů, cateringových společností a dalších míst.

Se vstupem ČR do EU došlo k rozšíření možností podpor rybářského sektoru. V současné době jsou především využívány následující podpůrné prostředky a to Národní resortní podpory, dále Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“, (OP Zemědělství), kde mohou rybáři čerpat finanční prostředky na Opatření 2.3 – Rybářství, podopatření 2.3.1. a zpracování ryb a marketing výrobků z ryb, podopatření 2.3.2. Chov vodních živočichů – akvakultura a podopatření 2.3.3. Činnosti prováděné odborníky v rybářství a propagační opatření.

Pokud se týká výrobního potenciálu našeho rybářství, lze konstatovat, že nejsou zcela vyčerpány možnosti zvyšování produkce v akvakultuře.

V posledních letech se však různé instituce, zabývající se ochranou životního prostředí, snaží striktně určovat podmínky – výrazná biodiverzifikační opatření, která jsou často v rozporu s realitou a podmínkami pro chov ryb. Uvedené instituce na základě zvyšování biodiverzity rybníků žádají snížení produkce, i když v současné době na rybnících z větší části probíhá polointenzivní hospodaření (celorepublikový průměr zhruba 460 kg ryb/ha) a mnohdy je produkce na 1 ha nižší. Toto omezování výrobního potenciálu rybářství je v rozporu se záměry v chovu ryb v EU, která hledá cesty jak nahrazovat akvakulturou propadající se výlovy v mořích a oceánech. Cílem je zabezpečení současné úrovně produkce ryb a dalších vodních produktů a udržení spotřeby rybího masa, pro jeho významné nutriční hodnoty.

Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor OKEČ 15.3

I. Charakteristika oboru

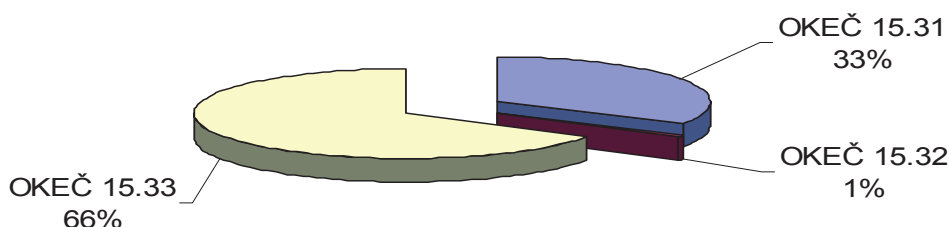
V systému OKEČ je obor definován **15.3 – Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor** a zahrnuje:

- 15.31** – zpracování a konzervování brambor,
- 15.32** – výrobu ovocných a zeleninových nápojů,
- 15.33** – zpracování a konzervování ovoce, zeleniny j.n.

Výroba oboru zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor velmi úzce navazuje na výsledky zemědělské výroby. Zásadně je výroba oboru ovlivněna úrovní cen domácích vstupních surovin a cenami dalších vstupů do výroby. Spotřebitelská poptávka po výrobcích tohoto oboru je také ovlivněna cenovou úrovní, kvalitou a sortimentem výrobků z dovozu. Za významný faktor ovlivňující především strukturu výroby je nutno považovat i měnící se orientaci spotřebitele, jehož větší zájem je zaměřen na spotřebitelsky upravené a balené bramborové a zeleninové polotovary a výrobky.

Obor zajišťuje zásobování spotřebitelů výrobky v upraveném stavu, hlavně mimo sezónu, kdy čerstvé produkty ze zeleniny, ovoce a brambor nejsou běžně dostupné na trhu a nebo je jejich prodejní cena příliš vysoká. Technologie užívané v oboru také umožňují zpracování sezónní suroviny, zpracování a skladování nadprodukce a tím i maximální využití suroviny, kterou by bylo nutno likvidovat. Podíl jednotlivých výrobních skupin na tržbách za prodej VV a S v rámci OKEČ 15.3 je uveden v následujícím grafu č. I. Nejvýznamnější podíl na tržbách z průmyslové činnosti OKEČ 15.3 představují tržby ze zpracování a konzervování ovoce a zeleniny, a to 66 %.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2006

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka I - Přehled produkce vybraných komodit OKEČ 15.3

Název	m.j.	2005	2006	Index 2006/2005
Brambory syrové, upravené vč. zmrazených	t	34 435	36 593	106,3
Zelenina(kromě okurek), ovoce nebo ořechy konzervované vinným octem nebo kyselinou octovou	t	25 108	23 235	92,5
Okurky konzervované	t	18 626	19 959	107,2
Ovoce zpracované nebo konzervované jinde neuvedené	t	11 204	12 618	112,6

Pramen: ČSÚ

Uvedený přehled dokumentuje vývoj výroby jednotlivých komodit oboru. Ve srovnání s rokem 2005 vzrostla v roce 2006 výroba brambor syrových, upravených vč. zmrazených o 6,3 % a ovoce zpracovaného nebo konzervovaného jinde neuvedeného o 12,6 %. Výroba zeleniny (kromě okurek), ovoce nebo ořechů konzervovaných vinným octem nebo kyselinou octovou naopak poklesla ve sledovaném období o 7,5 %.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor se podílel v roce 2006 na tržbách za prodej V a S v b.c. v rámci odvětví výroby potravin a nápojů v b.c. 2,2 % a tržby v b.c. dosáhly prakticky úrovně roku 2005 (index 2006/2005 je 99,8). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru vzrostl v roce 2006 oproti roku 2005 o 3,4 % a představoval podíl 3,0 % z celkového počtu zaměstnaných osob v rámci potravinářského sektoru. Účetní přidaná hodnota v roce 2006 ve srovnání s rokem 2005 vzrostla o 3,9 % a podíl tohoto oboru na účetní přidané hodnotě odvětví činil ve sledovaném období 2,4 %.

Lze konstatovat, že podíl tohoto oboru na ekonomických ukazatelích potravinářského sektoru je poměrně stálý a vykazuje v období 2000 – 2006 malé výkyvy, a to především u rostoucího počtu zaměstnaných osob (2002 a 2006) ve srovnání s klesajícím počtem pracovníků v celém odvětví.

Mezi významné zpracovatelské firmy oboru patří Hamé, a. s., Babice, Alibona, a. s., Litovel, Nowaco Czech Republic, s. r. o., Kralupy nad Vltavou, Mipl, s. r. o., Uherský Brod, Mc Cain Foods Czech Republic, Praha, ALIMIA, a. s., Praha, Intersnack, a. s., Choustník, Beskyd Fryčovice, a. s., HDH Projekt, s. r. o., Břeclav.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Vývoj cenových indexů výrobků z ovoce, zeleniny a brambor je zachycen v tabulce 2 a vykazuje kolísavý trend především v závislosti na ceně vstupních surovin a odbytu výrobků. Výraznějšího nárůstu meziročního cenového indexu bylo dosaženo v období 2003/2002, a to 3,1 %. Ve srovnání s vývojem cenových indexů výrobků za celé odvětví OKEČ 15 v roce 2006 (index 102,1) se u oboru 15.3 projevil pomalejší cenový nárůst (meziroční index 06/05 činil 101,2).

Tabulka 2 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2006

(%)	meziroční index					
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05
SKP 15.3	100,5	98,5	103,1	100,5	100,8	101,2

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Tržby za prodej výrobků a služeb v b. c. v období 2000 - 2006 vzhledem k závislosti oboru na klimatických podmínkách vykazují kolísavý meziroční vývoj a obdobně i účetní přidaná hodnota v b. c. a počet zaměstnaných osob (tabulky 3, 4 a 5).

V roce 2006 nastalo, i když pomalejším tempem než ve stejném období 2005, zvýšení průměrného evidenčního počtu zaměstnanců v oboru OKEČ 15.3 (o 3,4%).

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.3	7 203,5	5 956,7	6 704,3	5 991,0	6 559,5	5 920,0	5 909,0
meziroční index (b.c.)	x	82,7	112,6	89,4	109,5	90,3	99,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	82,7	93,1	83,2	91,1	82,2	82,0

* předběžná hodnota,

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.3	1 600,6	1 357,2	1 624,2	1 523,8	1 505,5	1 548,0	1 608,2
meziroční index (b.c.)	x	84,8	119,7	93,8	98,8	102,8	103,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	84,8	101,5	95,2	94,1	96,7	100,5

* předběžná hodnota,

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2006

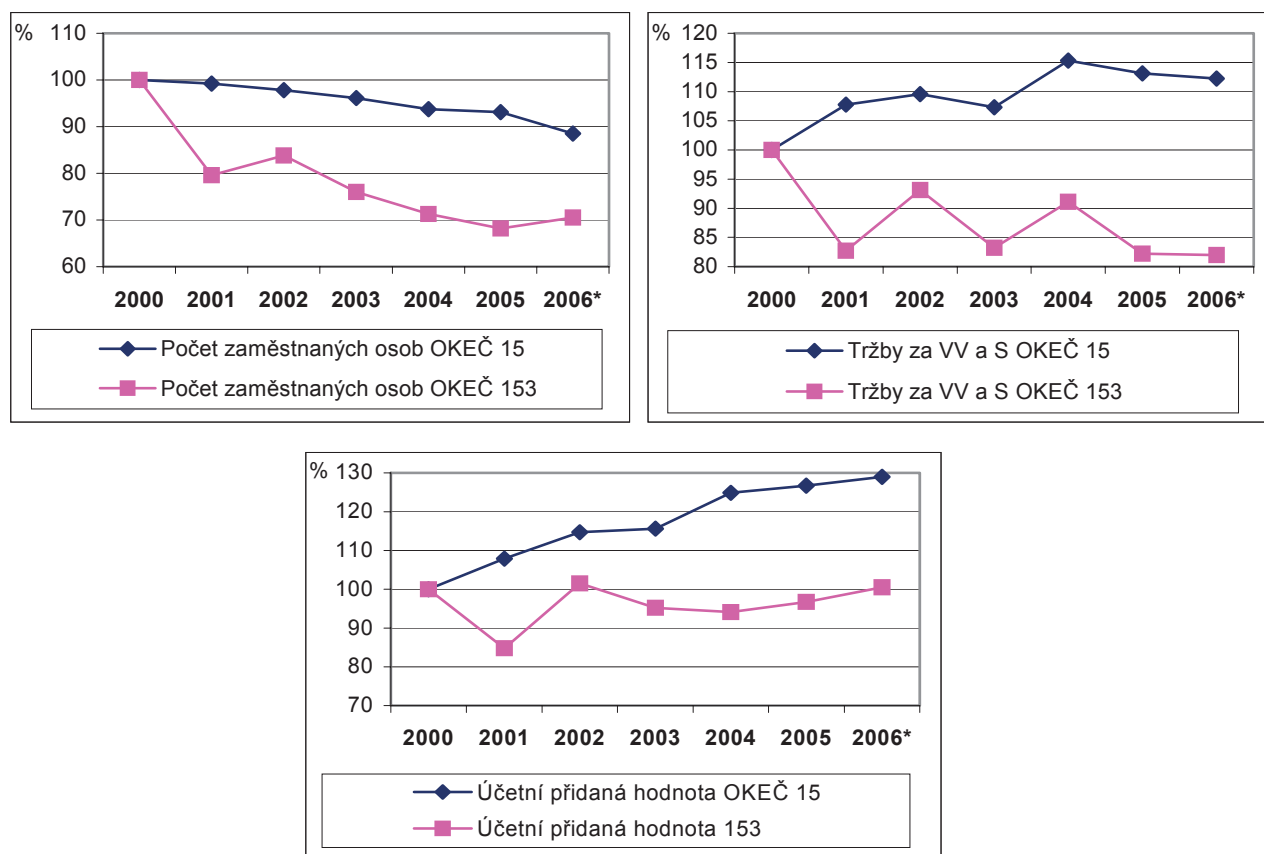
(osob)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.3	5 385	4 285	4 512	4 095	3 842	3 672	3 797
meziroční index	x	79,6	105,3	90,8	93,8	95,6	103,4
kumulovaný index	100,0	79,6	83,8	76,0	71,3	68,2	70,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik v oboru, který zpracovává ovoce, zeleninu a brambory za léta 2000 – 2006 ve v. b. c. a jejich komparace s celým odvětvím výroby potravin a nápojů OKEČ 15 je zachycena v grafu 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v b.c. v letech 2000 – 2006

* předběžná hodnota,

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Celkové náklady v b. c. v období let 2000 - 2006 klesly o 10,6 %. Naopak poměrně vysoký nárůst byl vykázan ve stejném období u osobních nákladů (o 10,8 %). Kolísavý vývoj u celkových a osobních nákladů od roku 2000 do 2006 v b. c. je zachycen v tabulkách 6 a 7.

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.3	8 550,2	7 856,9	8 237,2	6 769,7	8 135,7	6 905,5	7 642,3
meziroční index (b.c.)	x	91,9	104,8	82,2	120,2	84,9	110,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	91,9	96,3	79,2	95,2	80,8	89,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.3	854,2	786,4	901,3	844,9	881,7	846,4	946,9
meziroční index (b.c.)	x	92,1	114,6	93,7	104,4	96,0	111,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	92,1	105,5	98,9	103,2	99,1	110,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Meziroční index 2006/2005 vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. činil 100,5. Celkový vývoj produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. za léta 2000 – 2006 je zachycen v tabulce 8. a odráží pozitivní vývoj v oblasti technologií a inovací výrobků. Vývoj podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. odpovídá průběžnému růstu produktivity práce z účetní přidané hodnoty a je zachycen v tabulce 9. Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2006 za sledovaný obor a odvětví OKEČ 15 je znázorněn v grafu 3.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000 - 2006

(tis. Kč/zam.) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.3	297,2	316,7	360,0	372,1	391,9	421,6	423,6
meziroční index (b.c.)	x	106,6	113,7	103,4	105,3	107,6	100,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	106,6	121,1	125,2	131,9	141,9	142,5

* předběžná hodnota

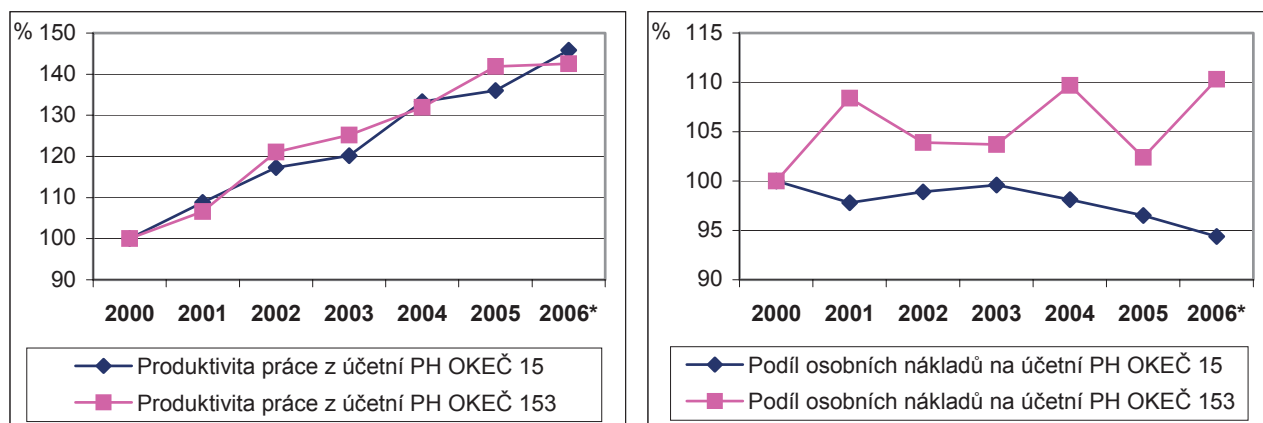
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2006

(-)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
OKEČ 15.3	0,534	0,579	0,555	0,554	0,586	0,547	0,589

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 3 Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b.c. v letech 2000 – 2006

Pozn.: produktivita práce z účetní PH, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Ve srovnání s rokem 2005 došlo v roce 2006 k nárůstu objemu jak vývozu (meziroční index 116,0), tak dovozu (meziroční index 119,5). Saldo zahraničního obchodu oboru OKEČ 15.3 zůstává trvale záporné, vzhledem k výrazně vyššímu objemu dovozu v porovnání s vývozem, jak ukazuje tabulka 10. Index tempo nárůstu záporného salda dovozu a vývozu v období 2000 – 2006 představuje 62 %.

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2006

Vývoz celkem (mil.Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.3	1 684,3	1 756,9	1 592,3	1 750,4	2 056,2	2 359,0	2 735,6
meziroční index	x	104,3	90,6	109,9	117,5	114,7	116,0
Dovoz celkem (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.3	4 534,7	4 587,4	4 908,9	5 294,4	5 823,4	6 149,7	7 349,9
meziroční index	x	101,2	107,0	107,9	110,0	105,6	119,5
Saldo (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.3	-2 850,4	-2 830,5	-3 316,6	-3 544,0	-3 767,2	-3 790,7	-4 614,3

Pramen: ČSÚ

4.3 Tuzemská spotřeba

Kumulovaný index (124,0) v období let 2000- 2006 a meziroční index 2006/2005 (107,9), oba uvedené v tabulce 11, ukazují na nárůst tuzemské spotřeby výrobků SKP 15.3 - Ovoce, zelenina a brambory upravené a konzervované v b. c. Roste zájem spotřebitele zejména o nové výrobky této skupiny.

Tabulka 11 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
SKP 15.3	8 933,5	7 799,6	8 643,8	7 828,2	10 076,6	10 266,2	11 077,8
meziroční index (b.c.)	x	87,3	110,8	90,6	128,7	101,9	107,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	87,3	96,8	87,6	112,8	114,9	124,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Vzhledem ke specifice tohoto oboru, závislému výrazně na vhodných geografických a klimatických podmínkách a vzhledem k nižším konkurenčním cenám zahraničních výrobků, nelze předpokládat výraznější změny v objemu vývozu zpracovaného ovoce, zeleniny a brambor, s výjimkou některých tradičních komodit, které jsou konkurenceschopné i mimo území ČR.

Růst konkurenceschopnosti bude též do značné míry záviset na schopnosti větších firem oboru přizpůsobit výrobní program zájmu tuzemských spotřebitelů o některé nové výrobky, zejména odpovídající trendům správné výživy.

6. Shrnutí a perspektivy odvětví

Příležitostí pro obor je uchování potravin z ovoce, zeleniny a brambor při zachování vysokých nutričních parametrů a vysoké kvality hotových výrobků. Nutno bude dosahovat konkurenční ceny pro spotřebitele, ve srovnání s ostatními druhy konzervace. Tento obor také umožňuje zpracování suroviny, která není uplatnitelná na trhu čerstvého ovoce a zeleniny pro přímou spotřebu obyvatelstva.

Obor je výrobně výrazně závislý především na vnějších faktorech (klimatické vlivy), které zásadně ovlivňují množství, cenu a kvalitu vstupních zemědělských surovin. V roce 2006 vzrostla tuzemská spotřeba SKP 15.3 ve srovnání s rokem 2000 o 24,0 % při průměrné sklizni ovoce a zeleniny. Roste i podíl výrobků oboru, požadovaný sektorem společného stravování. Technologické vybavení u většiny zpracovatelských podniků je však poměrně zastaralé. Výjimku představuje několik velkých výrobců. U zpracovatelů ovoce, zeleniny a především brambor je nutno hledat cesty pro inovaci výrobků vhodných pro širší využití v gastronomii i v domácnostech. Nadále bude nezbytné pokračovat v trendu rozšiřování sortimentu zpracovaných zeleninových a ovocných výrobků a zejména výrobků z brambor. Dále je nutno podporovat průmyslové zpracování ovoce, zeleniny a brambor, umožňující rozvoj pěstování těchto surovin na venkově. To povede k vytváření pracovních příležitostí v regionech s vysokou nezaměstnaností a k celkové podpoře rozvoje venkova.

Výroba rostlinných a živočišných tuků OKEČ 15.4

I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je obor definován: **15.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků**, a to v členění na podobory:

15.41 - výroba surových olejů a tuků,

15.42 - výroba rafinovaných olejů a tuků, zpracování olejů,

15.43 - výroba margarínu a podobných jedlých tuků.

Tukový průmysl je založen na výrobě dvou velkých skupin tuků a olejů – rostlinných (podle druhu olejnatých semen) a živočišných. Obor dále zahrnuje produkci potravinářských výrobků (margarínu, směsí a pomazánek a složených pokrmových tuků), která je obvykle kombinována s dalšími nepotravinářskými a technologicky obdobnými výrobami (především jde o glycerin, mýdlo a saponáty, čistící a lešticí prostředky, parfémy a toaletní přípravky a ostatní spotřební drogerii).

Novým stimulem v oblasti nepotravinářského užití olejin a rostlinných olejů je dle platné úpravy zákona č. 86/2002 Sb., povinné přimíchávání min. 2 % metylesteru řepkového oleje (MEŘO) do motorové nafty od 1. 9. 2007 (původní termín byl stanoven 1. 1. 2008). Tento podíl bude od 1. 1. 2009 zvýšen na 4,5 %. Je také připravován „Víceletý program pro uplatňování biopaliv v dopravě v ČR“, který bude podporovat využívání MEŘO v čisté formě a ve formě vysokoprocenních směsí MEŘO s naftou¹. V ČR je v současné době k dispozici roční výrobní kapacita ve výši 3,4 mil. hektolitru bionafty².

Český tukový průmysl je poměrně koncentrovaný. Průměrný počet podnikatelských subjektů, které působí ve výrobě rostlinných a živočišných olejů a tuků, je relativně nízký. V roce 2005 byly ve skupině subjektů zaměstnávajících 20 a více pracovníků u OKEČ 15.4 evidovány 4 podniky, v roce 2006 zůstal jejich počet stabilní a dále neklesl (v roce 2003 jich bylo o 4 více). Přední potravinářskou firmou a klíčovým výrobcem surovin pro biopaliva je Setuza a. s. Ústí n. L., v současné době ve vlastnictví české chemičky Spolchemie, německého výrobce biopaliv Campa-Biodiesel a domácí PPF Investments. K významným v tomto oboru patří také společnost Unilever, která v ČR zaměstnává cca 1 100 pracovníků a její obrat v roce 2006 dosáhl 7,3 mil. Kč. Hlavním produktem firmy Unilever ČR, s. r. o. jsou rostlinné tuky (margaríny) určené především na vývoz. Zčásti se olejnatá semena zpracovávají i v menších podnicích, např. Slovmlýň s. r. o., Velká nad Veličkou, HH Corporation – Jan Horák, Česká Třebová, Agropodnik, a. s. Jihlava, atd., jež současně nabízejí produkci a služby jiného charakteru.

¹ Cíle pro využívání biopaliv, jež jsou stanoveny legislativou EU: členské státy by měly do roku 2010 nahradit 5,75 % prodáváných pohonných hmot biopalivy, nově do roku 2020 by měl závazný podíl činit 10 %.

² Bionafta – methylester vyrobený z rostlinného nebo živočišného oleje, kvalitou odpovídající kvalitě klasické motorové nafty, užívaný jako biopalivo.

Důležitou spojnicí v celé vertikále oblasti pěstování, zpracování a využití olejnin představuje Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin (SPZO), jehož členy jsou nejen pěstitelé a zpracovatelé olejnin, obchodní organizace a osivářské firmy, ale spolupracuje i s univerzitami a výzkumnými ústavy. Podstatnou roli v tomto oboru také hraje Sdružení pro výrobu bionafty.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor rostlinných a živočišných olejů a tuků si v rámci celého potravinářského sektoru zachoval v roce 2006 ve srovnání s rokem 2005 stejný podíl na tržbách za prodej V a S v b. c, tj. 5,8 % (v roce 2000 činil tento podíl 4,7 %). Podíl oboru na počtu zaměstnaných osob se v roce 2006 nezměnil a vykázal stejnou hodnotu jako v roce 2005, tj. 1,9 % (v roce 2000 pak 2,2 %), zatímco podíl na účetní přidané hodnotě klesl na 2,8 % (o 0,2 p. b., v roce 2000 zaujímal dokonce 4,4 %).

Z dlouhodobého pohledu si OKEČ 15.4 udržuje poměrně stálé postavení v rámci sektoru OKEČ 15.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Cenový index u výrobků SKP 15.4, i přes meziroční výkyv v roce 2004 (za 12. měsíc), vykazuje v delším horizontu rostoucí tendenci. Cenový index 2006/2005 (za 12. měsíc) zůstal na stejné hodnotě indexu 2005/2004 (za 12. měsíc), tj. 102,4 (tabulka 1). V dalších letech lze očekávat, i vzhledem k podpoře výroby MEŘO a vyšších cenách vstupních surovin, jeho další zvyšování.

Tabulka 1 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 – 2006

(%)	meziroční index					
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05
SKP 15.4	100,0	100,7	100,7	94,8	102,4	102,4

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Produkční plochy olejnin v ČR dosáhly v roce 2006/2007³ celkem 437,9 tis. ha., tj. nárůst ve srovnání s rokem 2005/2006 o 38,4 tis. ha (9,6 %). Poměrně příznivě se také v roce 2005/2006 vyvíjela ekonomika pěstování řepky olejné⁴.

³ Marketingový rok u řepky olejné začíná 1. 7. roku sklizně a končí 30. 6. následujícího roku.

Meziroční index spotřebitelských cen olejů a tuků 2006/05 poklesl na hodnotu 96,9 (index 2005/04 činil 100,3). Po stagnaci v roce 2005 došlo téměř k 5 % snížení cenové úrovně másla, rovněž poklesla cena rostlinných tuků. Naopak ceny sádla mírně vzrostly (o 1,4%). V roce 2006 nastalo i mírné navýšení, po několikaletém sestupném trendu, u cen jedlých olejů.

3.2 Základní produkční charakteristiky

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v roce 2006 nezopakovaly skokový růst z roku 2005, kdy se meziročně zvýšily o 3,6 mld. Kč (index 2005/2004 dosáhl 129,6, tj. nejvyšší hodnoty ve sledovaném období 2000 – 2006) a poklesly o 197 mil. Kč (hodnota indexu 2006/2005 je 98,8). Trend tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v letech 2000 – 2006 je kolísavý (tabulka 2).

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ I5.4	11 471,1	12 556,5	12 213,2	11 607,3	12 268,8	15 895,0	15 698,0
meziroční index (b.c.)	x	109,5	97,3	95,0	105,7	129,6	98,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,5	106,5	101,2	107,0	138,6	136,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Obdobný vývoj, tj. značně proměnlivý, je patrný i u účetní přidané hodnoty v b. c., přičemž jeho nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2000, nejnižší pak v roce 2004 (65,5). V roce 2006 se účetní přidaná hodnota v b. c. meziročně snížila o 126,6 mil. Kč (hodnota indexu 2006/2005 činí 93,6, tabulka 3).

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ I5.4	2 255,9	1 929,5	2 032,3	1 736,8	1 476,8	1 982,6	1 856,0
meziroční index (b.c.)	x	85,5	105,3	85,5	85,0	134,2	93,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	85,5	90,1	77,0	65,5	87,9	82,3

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Počet zaměstnaných osob ve výrobě rostlinných a živočišných tuků (tabulka 4), po mírném meziročním vzestupu v roce 2001 (o 114 osob), nadále klesá. V roce 2006 v porovnání s rokem 2005 jejich počet poklesl o 118 osob (index 2006/2005 činil 91,7), vzhledem k roku 2000 pak o 828 osob (index 2006/2000 zaznamenal jen 74,5).

⁴ U právnických osob se náklady v roce 2005, dle výběrového šetření o nákladech zemědělských výrobků VÚZE v síti FADN, pohybovaly v průměru 19 721 Kč/ha a při hektarovém výnosu 2,88 t činily pak 6 847,60 Kč/ha. Nárok plateb pěstitelů řepky olejné v uvedeném roce ze systému SAPS a národních doplňkových plateb činil celkem 4 425,60 Kč/ha, tj. 1 536,70 Kč/t semene.

Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 – 2006

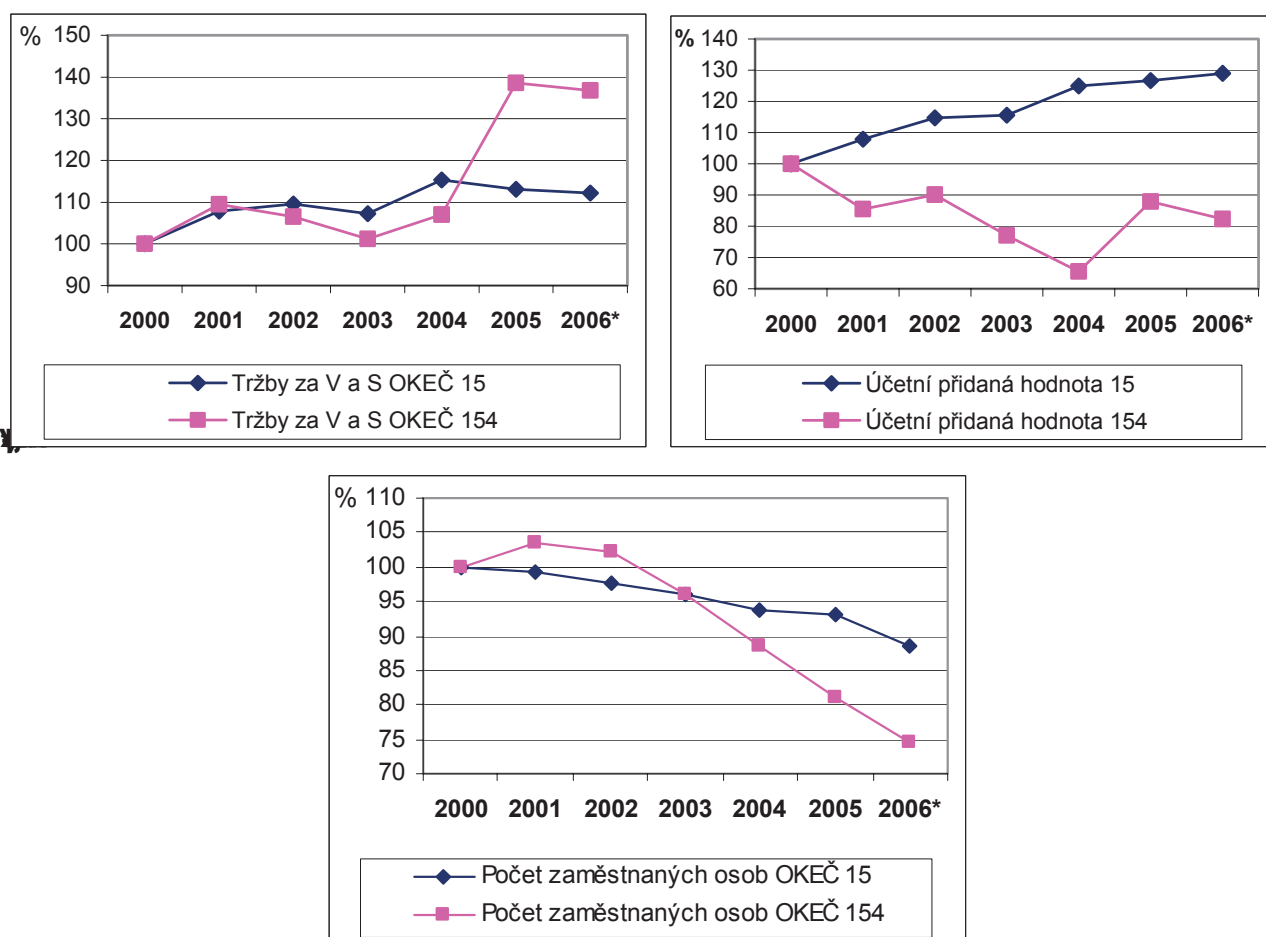
(osob)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.4	3 243	3 357	3 313	3 112	2 866	2 633	2415
meziroční index (b.c.)	x	103,5	98,7	93,9	92,1	91,9	91,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	103,5	102,2	96,0	88,4	81,2	74,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj výše uvedených základních produkčních ukazatelů v letech 2000 – 2006 oboru OKEČ 15.4 v porovnání s vývojem za celé odvětví OKEČ 15 je znázorněn v grafu I.

Graf I - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Z hlediska nákladovosti výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů patří v rámci výroby potravin a nápojů k méně náročným, její podíl se však v roce 2006 vzhledem k roku 2000 zvýšil o 2,5 % na 7,9 %. Do růstu celkových nákladů se promítl především nárůst cen energií. Meziročně se náklady celkem v b.c. v roce 2006 zvýšily o 1 579,5 mil. Kč, v porovnání s rokem 2000 pak o 9 000,9 mil. Kč, kdy kumulovaný index 2006/2000 zaznamenal hodnotu 148,0 (tabulka 5).

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.4	18 770,7	16 966,1	18 150,5	15 868,7	18 668,1	26 192,1	27 771,6
meziroční index (b.c.)	x	90,4	107	87,4	117,6	140,3	106,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	90,4	96,7	84,5	99,5	139,5	148,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Na úroveň nákladů v b. c. působí celá řada faktorů, přičemž největší podíl připadá na výkonovou spotřebu. Další jejich složkou jsou osobní náklady v b. c. (tabulka 6), jejichž podíl na celkových nákladech v roce 2006 vzhledem k roku 2000 klesl o 1,5 % na 3,4 %. Hodnoty kumulovaného indexu jsou poměrně rozkolísané, nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2002 (115,8), nejnižší pak v roce 2000. Výrazné zvýšení u tohoto ukazatele vyplývá z mzdového růstu.

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.4	923,8	1 009,1	1 069,4	1 000,7	984,0	1 054,1	933,1
meziroční index (b.c.)	x	109,2	106,0	93,6	98,3	107,1	88,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,2	115,8	108,3	106,5	114,1	101,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. u OKEČ 15.4, jehož zaměstnanost si dlouhodobě udržuje klesající trend, po přechodném zpomalení a poklesu podruhé v řadě (2003, 2004) opět vzrostla a uchovala si tak druhou nejvyšší úroveň v rámci OKEČ 15. V roce 2006 se meziročně mírně zvýšila o 15,5 tis. Kč na zaměstnance v b. c. a kumulovaný index dosáhl nejvyšší úroveň od roku 2000 (110,5, tabulka 7).

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000 – 2005

(tis. Kč/zam.) v b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.4	695,6	574,8	613,4	558,1	515,3	753,0	768,5
meziroční index (b.c.)	x	82,6	106,7	91,0	92,3	146,1	102,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	82,6	88,2	80,2	74,1	108,3	110,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Dynamický růst produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. se projevil výrazným poklesem podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. Jejich podíl v roce 2006 meziročně, vzhledem ke snížení osobních nákladů v b. c. o 11,5 %, klesl na hodnotu 0,503. Zatímco v letech 2001 – 2004 podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. postupně zrychloval svůj růst (tabulka 8).

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 – 2006

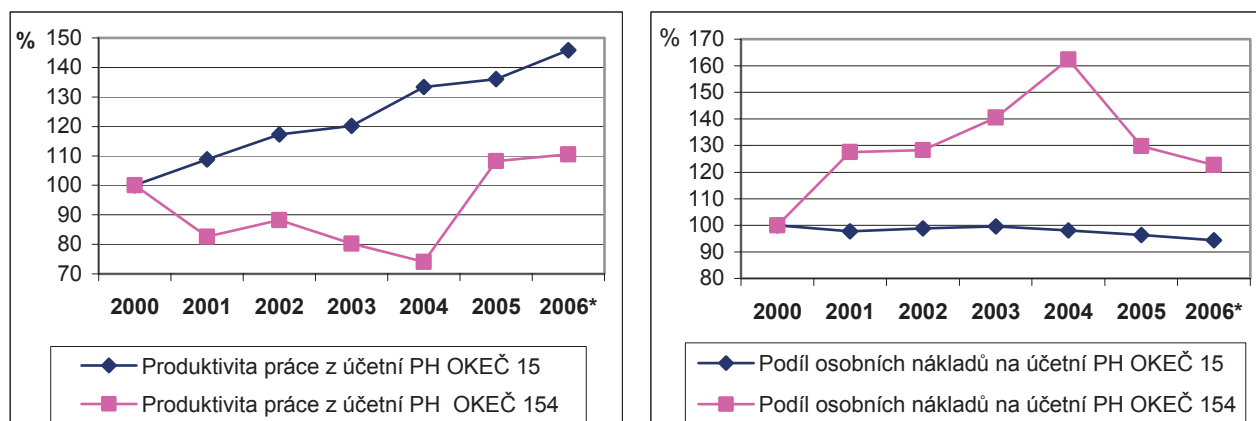
(-)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.4	0,410	0,523	0,526	0,576	0,666	0,532	0,503

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 2 zachycuje komparaci vývoje podílových a poměrových charakteristik v letech 2000 – 2006 u OKEČ 15.4 s vývojem u odvětví OKEČ 15.

Graf 2 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2006

Pozn.: produktivita práce z účetní PH, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Saldo zahraničního obchodu s výrobky tukového průmyslu v b. c. v období 2000 – 2006 (tabulka 9) je dlouhodobě velmi nepříznivé, meziročně však snížilo svoji zápornou hodnotu (o 2,5 %, tj. o 113,0 mil. Kč) a zaznamenalo tak zápornou hodnotu 4 387,0 mil. Kč. Značný podíl na snížení záporného salda měl vývoz (nárůst o 18,6 %, tj. o 509,4 mil. Kč), přestože došlo k meziročnímu zvýšení dovozu (o 5,5 %, tj. o 396,4 mil. Kč). Dlouhodobá převaha dovozu nad vývozem u OKEČ 15.4 je částečně způsobena jeho závislostí na dovozu vstupních surovin.

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 – 2006

Vývoz celkem (mil.Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.4	2 185,7	2 418,7	1 696,6	1 560,2	1 682,2	2 733,9	3 243,3
meziroční index	x	110,7	70,1	92,0	107,8	162,5	118,6
Dovoz celkem (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.4	6 111,5	7 088,7	7 038,0	7 360,3	8 029,9	7 233,9	7 630,3
meziroční index	x	116,0	99,3	104,6	109,1	90,1	105,5
Saldo (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.4	-3 925,8	-4 670,0	-5 341,4	-5 800,1	-6 346,8	-4 500,0	-4 387,0

Pramen: ČSÚ

Vzhledem k nedořešené daňové legislativě se MEŘO od 1. 5. 2005 do 30. 6. 2006 v ČR nepoužívalo. Od 1. 7. 2005 došlo k obnovení dodávek MEŘO, ale téměř veškerá produkce se vyvážela především do Německa. Vývoj zahraničního obchodu u MEŘO v letech 2000 – 2005 uvádí tabulka 10.

Tabulka 10 – Dovoz a vývoz MEŘO v letech 2000 – 2006

MEŘO	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Dovoz	t	2 862	46	56	312	7 811	22 532
Vývoz	t	3 273	31 426	43 548	41 636	131 536	123 739

Pramen: SZIF Praha, ČSÚ, MPO

4.2 Tuzemská spotřeba

V roce 2006 v porovnání s rokem 2005 došlo k poklesu tuzemské spotřeby výrobků SKP 15.4 v b. c. (o 1,6 %, tj. o 280,4 mil. Kč), a z dlouhodobého pohledu, i přes mírné meziroční výkyvy, se tato spotřeba nadále snižuje. V roce 2006 vzhledem k roku 2001, kdy byla spotřeba na nejvyšší úrovni, se spotřeba propadla o 21,3 %, tj. o 4 786,7 mil. Kč v b. c. (tabulka 11).

Tabulka 11 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.4	21 654,1	22 505,3	19 018,8	16 888,1	17 888,1	17 999,0	17 718,6
meziroční index (b.c.)	x	103,9	84,5	88,8	105,9	100,6	98,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	103,9	87,8	78,0	82,6	83,1	81,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Objem průměrné spotřeby rostlinných jedlých tuků a olejů (RJTO) je poměrně stabilní a celkově se pohybuje kolem 25 kg/obyv./rok (tabulka 12).

Tabulka 12 – Průměrná spotřeba rostlinných jedlých olejů a tuků (RJTO) v ČR (v kg/l obyv./rok)

(komodita/rok)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
JROT	16,3	16,1	16,0	15,7	16,0	16,1	16,2
Máslo	4,1	4,2	4,5	4,5	4,6	4,8	4,6
Sádlo	4,7	4,8	4,8	4,7	4,7	4,9	4,7

Pramen: MZe

Celková produkce MEŘO v ČR v roce 2006, dle výkazu Eng (MPO) 6 – 12, činila zhruba 110 574 tun. Množství potřebného MEŘO, které je odhadnuto na 307 tis. hl od září do konce roku, bylo propočteno MPO podle hrubé spotřeby nafty. Vývoj výroby MEŘO v letech 2001 – 2006 je uveden v tabulce 13.

Tabulka 13 - Výroba MEŘO v letech 2001 - 2006

	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006
MEŘO celkem	t	71 012	104 438	113 476	85 144	126 894	110 574

Pramen: MZe

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Konkurenceschopnost tukového průmyslu ČR je plně závislá na ceně a množství základních vstupních surovin a míře/úrovni efektivnosti při jejich zpracování. Nejen výše domácí produkce olejnatých semen, ale především kvalita a ceny hlavních olejnin a rostlinných olejů na světovém trhu, podstatně ovlivňují rozhodování zpracovatelů. Cenová úroveň semene řepky olejné v ČR a na trhu v Hamburku znázorňuje tabulka 14.

Tabulka 14 – Porovnání cenové úrovně semene řepky olejné v ČR a na zahraničních trzích

Marketingový rok	Cena zemědělských výrobců v Kč/t	Dovozní cena v Kč/t	Vývozní cena v Kč/t	Cena na trhu v Hamburku v USD/t	Cena na trhu v Hamburku v Kč/t
2000/01	6 709	10 786	6 398	202	7 795
2001/02	7 316	8 224	7 540	220	8 368
2002/03	6 904	9 774	6 773	285	9 330
2003/04	8 048	8 301	9 970	317	8 948
2004/05	6 128	6 939	6 394	262	6 708
2005/06	6 070	6 918	6 247	292	6 602
2006/07*	7 052	7 968	7 483	365	7 733

Poznámka: přepočteno podle kurzu ČNB – průměr 2002, 2003, 2004, 2005, 2006

* Období od 1.7. 2006 do 31. 3. 2007

Pramen: SZO ČSÚ

V EU se bionafta vyrábí ve 185 provozech a dalších 60 se staví. V roce 2006, dle Evropského úřadu pro bionaftu (EBB), se zvýšila celková kapacita o 70 %. Podíl EU na celosvětové výrobě bionafty činil zhruba 77 %, na druhé příčce byly USA (846 tis. tun). Největším výrobcem v EU bylo Německo, na které připadá téměř polovina produkce (tabulka 15). ČR připadlo sedmé místo, v roce 2005 pak čtvrté (výrobu MEŘO v ČR zachycuje tabulka 13).

Tabulka 15 - Produkce bionafty ve vybraných státech EU (tis. t)

Země/rok	2002	2003	2004	2005	2006
Německo	450	715	1035	1 669	2 662
Francie	366	357	348	492	743
Itálie	210	273	320	396	447
Dánsko	10	41	70	71	80
Rakousko	25	32	57	85	123
Velká Británie	3	9	9	51	192
Španělsko	0	6	13	73	99
Švédsko	1	1	1,4	1	13
ČR, Slovensko, Litva	x	x	80	7*	10*
Celkem	1 065	1 434	1 933,4	2 845	4 369

* pouze Litva

Pramen: Euroobserver EBB (Evropský úřad pro bionaftu)

V souladu s rostoucí tendencí objemu produkce světových olejů, jejichž skladba je dána druhem vstupní suroviny (tabulka 16), lze předpokládat také v dalších letech růst objemu výroby českého tukového průmyslu. Zatímco celosvětově vůdčí pozice patří olejům sójovým, ve střední Evropě se rostlinné jedlé oleje a tuky tradičně vyrábí především z řepky olejné, jež v poslední letech (a speciálně za studena lisované oleje) zaujímají stále vyšší podíl u spotřebitelů⁵.

Tabulka 16 – Světová produkce hlavních olejnin (mil. t)

Olejнина/rok	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07*	2007/08**
Řepkové semeno	39,43	46,16	48,73	46,72	49,83
Slunečnicové semeno	26,89	25,42	30,10	30,17	27,24
Sójové boby	186,53	215,72	220,56	236,05	221,27
Celkem	335,22	381,31	391,07	405,65	390,90

* odhad

** prognóza

Pramen: USDA

⁵ Za výbornou chuť byla poprvé při příležitosti mezinárodní výstavy Grüne Woche 2007 propůjčena medaile řepkovému pokrmovému oleji.

6. Shrnutí a perspektivy odvětví

Trendy poslední doby směřující k růstu spotřeby rostlinných jedlých olejů a tuků, jež jsou základní a nezastupitelnou složkou lidské výživy, a silná závislost EU na fosilních palivech vedoucí k podpoře biopaliv, tj. i MEŘO, příznivě působí na stabilizaci a zvýšení konkurenceschopnosti českého tukového průmyslu. Na domácím trhu olejů a tuků přibývá náročnějších spotřebitelů, které upřednostňují kvalitní výrobky prospěšné zdraví. Dochází k rozšiřování sortimentu dle požadavků a potřeb zákazníka – objevují se nové varianty a příchutě rostlinných tuků doplněné o vlákninu, vitaminy, minerální látky, které tímto obohacením se stávají tzv. funkčními potravinami. Další možnou cestou je výroba olejů a tuků v biokvalitě.

Také světová spotřeba olejin, rostlinných olejů a tuků, dle prognózy (tabulka 17), se bude nadále zvyšovat, především se stále častěji budou využívat k technickým účelům.

Tabulka 17 – Predikce světové produkce a spotřeby olejin a odvozených produktů (mil. t)

	2003/04	2004/05	2005/06	2007/08*	2008/09**
Olejiny celkem - produkce	355	381	391	406	391
Oleje a tuky - produkce	102,27	111,44	117,68	121,59	129,04
Oleje a tuky – spotřeba (užití)	100,51	108,33	115,20	121,72	126,34

* odhad

** predikce

Pramen: USDA (Ministerstvo zemědělství USA)

Významné perspektivy pro český tukový průmysl představuje i výroba MEŘO. Předpokládané možnosti výroby MEŘO v letech 2007 – 2010 v ČR jsou uvedeny v tabulce 18.

Tabulka 18 - Předpokládané možnosti výroby MEŘO v letech 2007 – 2010 v ČR

	MJ	2007	2008	2009	2010
MEŘO celkem	t	27 000	83 337	191 148	303 956

Pramen: MZe

Důležitost tohoto oboru i v budoucnu potvrzuje uspořádání prvního odborného veletrhu pro výrobu a zpracování olejů a tuků z obnovitelných zdrojů (oils + fats 2007) v listopadu 2007. Na veletrh oils + fats, jež je jediným mezinárodním odborným veletrhem pro výrobu a zpracování olejů a tuků a je podporován Evropskou federací Euro Fed Lipid, se přihlásilo 50 podniků z 10 zemí (z ČR např. Slovmlyn spol. s r. o.)

Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny OKEČ 15.5

I. Charakteristika oboru

Obor 15.5 – Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny zahrnuje následující výrobní skupiny:

15.51 – zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a sýrů;

15.52 - výroba mražených smetanových krémů a zmrzliny.

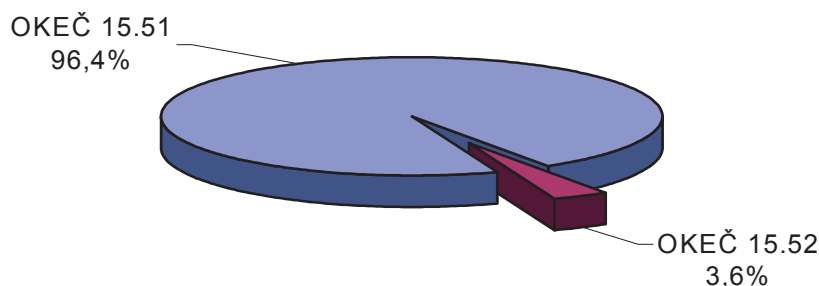
Na základě údajů SZIF dodala prvovýroba ke zpracování v roce 2006 celkem 2 609,8 mil. l mléka. Využití tržní produkce pro zpracování v ČR výrazně meziročně kleslo především vlivem růstu vývozu mléka, jako suroviny. Pro nákup syrového mléka v referenčním období 2005/06 bylo zaregistrováno celkem 93 odběratelů mléka. Z registrovaného počtu odběratelů bylo 39 odbytových organizací, jejichž prostřednictvím bylo prodáno v uvedeném období 54,6 % z celkového množství dodaného syrového mléka k dalšímu zpracování.

Tuzemské mlékárny nakoupily od českých výrobců v roce 2006 celkem 2 329,7 mil. l, což je meziroční pokles o 5,9 %. Kvalita nakupovaného mléka je standardně na vysoké úrovni. V roce 2006 bylo 98,3 % množství v I. a vyšší jakostní třídě.

SVS ČR schválila a registrovala pro obchodování v rámci EU 135 mlékárenských provozů. V oboru bylo na základě statistických údajů ČSÚ v roce 2006 zařazeno 60 podnikatelských subjektů (s 20 a více zaměstnanci) zabývajících se zpracováním mléka a výrobou mlékárenských výrobků. Podíl výrobních skupin na tržbách za VV a S uvádí graf I.

K největším zpracovatelům v roce 2006 (podle počtu zaměstnanců) patřila MADETA, a. s. Č Budějovice, OLMA, a. s. Olomouc, DANONE, a. s. Benešov, Povltavské mlékárny, a. s. Sedlčany, PRIBINA, s. r. o., TPK, s. r. o. Hodonín, Mlékárna Kunín, a. s. a další.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v roce 2006

Pramen: ČSÚ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor zpracování mléka, výroby mlékárenských výrobků a zmrzliny svými dosahovanými ekonomickými výsledky patří k hlavním potravinářským oborům. V rámci odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů se na objemu tržeb za prodej VV a S (b. c.) v roce 2006 podílel 15,1 % (v roce 2005 to bylo 15,7 %), účetní přidanou hodnotou však jen 6,9 % (v roce 2005 7,3 %) a počtem zaměstnanců 8,2 % (v roce 2005 8,4 %).

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Reformní opatření SZP spolu s vývojem konkurence na trhu a s podmínkami pro vývoz se odrazily ve vývoji cen mlékárenských výrobků. Realizace mlékárenských výrobků na domácím trhu byla vystavena rostoucí konkurenci dovezeného zboží, což se odrazilo v roce 2006 v poklesu průměrných CPV, které se u stěžejních mlékárenských výrobků meziročně snížily. U některých pokles CPV přesáhl až 10 %. Vývoj cenových indexů výrobků SKP 15.5 v letech 2000 – 2006 uvádí tabulka 2.

Tabulka 2 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2006

(%)	meziroční index					
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05
SKP 15.5	105,2	99,8	101,9	105,2	96,9	99,0

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

U většiny hlavních mlékárenských výrobků byl zaznamenán v roce 2006 oproti roku 2005 pokles produkce. Snížila se produkce komodit s nižší mírou přidané hodnoty (sušená mléka o 39 %, máslo o 3,7 %, smetany o 21 %), zároveň však došlo i k poklesu produkce sýrů (sýry přírodní o 4,5 %, sýry tavené o 5,6 %). Úroveň produkce sušených mlék a másla byla ovlivněna zejména poklesem vývozních subvencí, výroba sýrů reagovala na růst jejich dovozů v posledních letech po vstupu do EU.

Vlivem vývoje ve struktuře produkce v roce 2006 došlo ke snížení tržeb za prodej VV a S v b. c. v porovnání s rokem 2005 o 4,4 % (tabulka 3).

Výše uvedený vývoj se projevil na snížené tvorbě účetní přidané hodnoty, která oproti roku 2005 v roce 2006 klesla o 3,7 % (tabulka 4). Pokud jde o počet pracovníků v oboru, došlo v roce 2006 k dalšímu snížení o 7,8 %, což představuje od roku 2000 snížení o 26,1 % (tabulka 5).

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.5	37 900,6	39 508,8	39 106,0	37 544,0	41 417,4	42 489,8	40 601,4
meziroční index (b.c.)	x	104,2	99,0	96,0	110,3	102,6	95,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	104,2	103,2	99,1	109,3	112,1	107,1

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.5	5 058,6	4 989,3	3 988,4	3 414,7	4 875,4	4 717,6	4 541,4
meziroční index (b.c.)	x	98,6	79,9	85,6	142,8	96,8	96,3
kumulovaný index (b.c.)	100,0	98,6	78,8	67,5	96,4	93,3	89,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

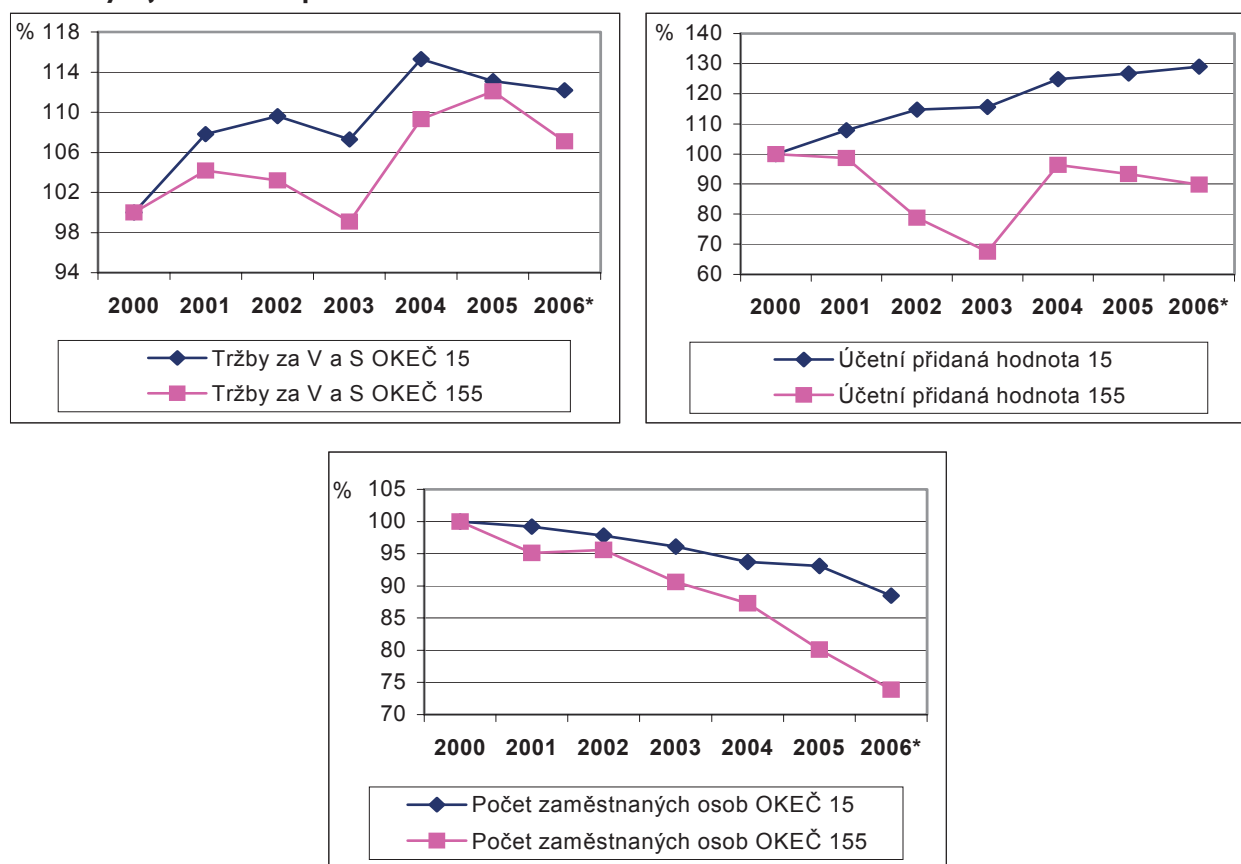
Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 – 2006

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.5	14 121	13 427	13 506	12 797	12 324	11 312	10 431
meziroční index (b.c.)	x	95,1	100,6	94,8	96,3	91,8	92,2
kumulovaný index (b.c.)	100,0	95,1	95,6	90,6	87,3	80,1	73,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 až 2006 a vývoj zaměstnanosti za toto období u oboru zpracování mléka, výroby mlékárenských výrobků a zmrzliny v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 ukazuje následující graf 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V roce 2006 došlo u hodnoceného oboru k poklesu nákladů celkem o 0,4 % (tabulka 6) a poklesu osobních nákladů o 2,6 % oproti roku 2005 (tabulka 7). Přesto v porovnání s rokem 2000 u obou ukazatelů došlo k nárůstu.

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.5	48 416,2	48 071,8	50 259,0	45 479,1	54 519,4	49 794,5	49 581,0
meziroční index (b.c.)	x	99,3	104,5	90,5	119,9	91,3	99,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	99,3	103,8	93,9	112,6	102,8	102,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.5	2 677,7	2 784,5	3 001,8	2 958,8	3 124,0	2 966,3	2 889,2
meziroční index (b.c.)	x	104,0	107,8	98,6	105,6	95,0	97,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	104,0	112,1	110,5	116,7	110,8	107,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

V roce 2006 obor OKEČ 15.5 zaznamenal zvýšení produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. o 4,4 % na 435,4 mil. Kč (tabulka 8). V roce 2006 byl zaznamenán i nárůst podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě oproti minulému období (tabulka 9).

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000 - 2006

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.5	358,2	371,6	295,3	266,8	395,6	417,1	435,4
meziroční index (b.c.)	x	103,7	79,5	90,3	148,3	105,4	104,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	103,7	82,4	74,5	110,4	116,4	121,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2006

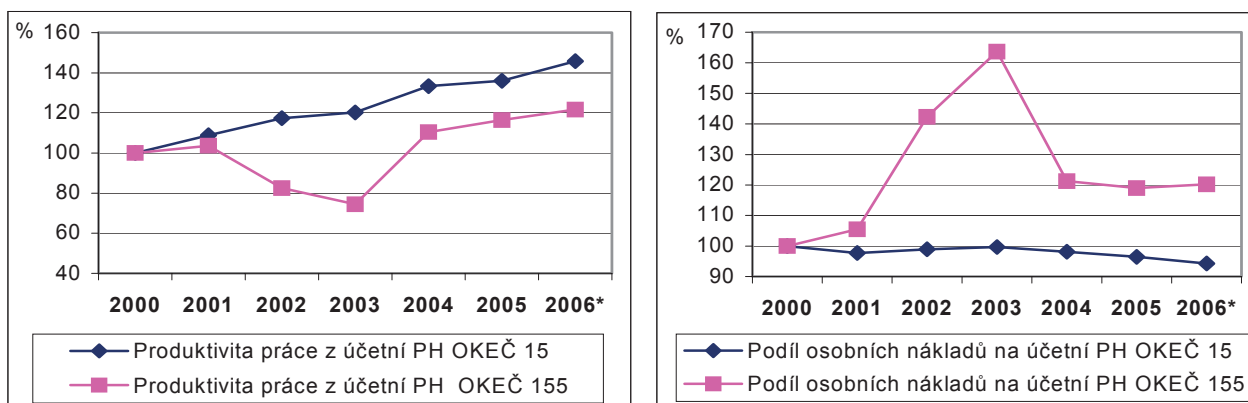
-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.5	0,529	0,558	0,753	0,866	0,641	0,629	0,636

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2006 v tomto oboru v porovnání s vývojem za celé odvětví OKEČ 15 ukazuje graf 3.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b. c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Uplatnění tuzemských mlékárenských výrobků na zahraničních trzích má rostoucí trend. Meziročně vzrostl především vývoz konzumních mlék (o 110,0 %), jogurtů (o 102,3 %) a másla (o 59,0 %), vývoz sýrů přírodních a tvarohů se zvýšil o 18,0 %.

Nabídku na domácím trhu výrazně ovlivnil meziroční růst dovozů mlékárenských výrobků, a to o 31,0 %. Dovoz másla meziročně vzrostl o 57,0 % a dosáhl 22,0 % jeho domácí produkce, dovoz sýrů přírodních a tvarohů meziročně vzrostl o 35,0 % a činil 40,4 % tuzemské výroby. Přesto si tato skupina výrobků v roce 2006 zachovala aktivní saldo zahraničního obchodu, které má v rámci odvětví OKEČ 15 (tabulka 10). Dovoz a vývoz v hodnotovém vyjádření u vybraných zemí a jejich podíly ukazuje tabulka 11 a grafy 4 až 5.

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 – 2006

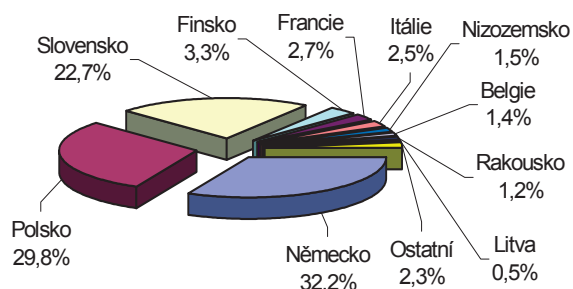
Vývoz celkem (mil.Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.5	6 731,8	7 800,7	5 407,2	5 952,1	8 068,3	10 435,5	11 983,1
meziroční index	x	115,9	69,3	110,1	135,6	129,3	114,8
Dovoz celkem (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.5	2 736,8	3 135,5	3 655,4	4 167,3	5 531,1	7 245,1	8 323,3
meziroční index	x	114,6	116,6	114,0	132,7	131,0	114,9
Saldo (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.5	3 995,0	4 665,2	1 751,8	1 784,8	2 537,2	3 190,4	3 659,8

Pramen: ČSÚ

Tabulka 11 - Dovoz a vývoz mlékárenských výrobků u vybraných zemích v roce 2006

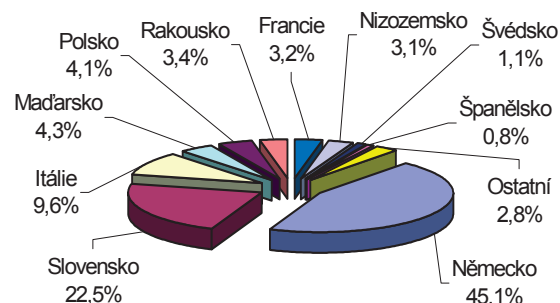
Země	Hodnota dovozu (mil. Kč)	Země	Hodnota vývozu (mil. Kč)
Německo	2 430	Německo	4 454
Polsko	2 251	Slovensko	2 217
Slovensko	1 716	Itálie	949
Finsko	250	Maďarsko	426
Francie	202	Polsko	401
Itálie	190	Rakousko	339
Nizozemsko	113	Francie	316
Belgie	103	Nizozemsko	307
Rakousko	93	Švédsko	104
Litva	38	Španělsko	81

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Graf 4 - Podíl na dovozu mlékárenských výrobků u vybraných zemích do ČR v roce 2006

Údaje k 13. 8. 2007

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Graf 5 - Podíl na vývozu mlékárenských výrobků do vybraných zemích v roce 2006

Údaje k 13. 8. 2007

Pramen: Celní statistika ČSÚ

4.2 Tuzemská spotřeba

Domácí spotřeba mléka a mlékárenských výrobků zaznamenala v roce 2006 oproti roku 2005 vyjádřeno v objemu mírný nárůst o 0,4 % a dosáhla 239,3 kg /osobu/rok. Nadále měl významný podíl na domácí spotřebě zvyšující se růst dovozů zahraničních produktů na tuzemský trh.

Naproti tomu tuzemská spotřeba výrobků SKP 15.5 v hodnotovém vyjádření v b. c., při poklesu cen, vykázala v roce 2006 snížení o 6,3 % oproti roku 2005 (tabulka 12). Kumulovaný index 2006/2000 v b. c. činil u výrobků SKP 15.5 pouze 79,4.

Tabulka 12 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
SKP 15.5	38 043,4	32 330,9	32 016,8	30 942,5	30 855,6	32 265,6	30 220,4
meziroční index (b.c.)	x	85,0	99,0	96,6	99,7	104,6	93,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	85,0	84,2	81,3	81,1	84,8	79,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

V EU 25 bylo v roce 2006 dodáno ke zpracování celkem 130,4 mil. t mléka, což je meziroční pokles o 0,9 %. Toto mírné snížení objemu nakoupeného mléka do jisté míry stabilizovalo mléčný trh v EU.

Porovnání produkce ve vybraných zemích EU v roce 2006 s rokem 2005 u sušeného mléka, sýrů a másla uvádí tabulka 13.

Tabulka 13 – Celková produkce ve vybraných státech EU v roce 2005 – 2006 (v tis. t)

Země	Sušené plnotučné mléko - SPM		Sušené odstředěné mléko - SOM		Sýry		Máslo	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Belgie	80,3	70,7	71,7	65,3	59,6	65,0	38,6	34,0 ¹⁾
Česká republika	16,8	15,8	32,4	19,0	118,3	114,0	42,3	41,1
Dánsko	93,4	92,2	15,3	20,9	355,6	336,0	44,4	38,3
Francie	193,4	159,8	273,8	267,6	1 672,8	1 683,7	414,8	399,0
Nizozemsko	107,4	108,3	57,3	50,0	654,9	711,5	100,0	105,7
Německo	153,7	146,6	273,8	191,2	1 928,6	1 994,7	450,0	437,0
Polsko	53,8	37,4	140,0	124,4	515,4	542,9	170,2	166,6
Portugalsko	8,8	9,3	7,0	6,8	58,1	55,7	26,6	28,6
Rakousko	2,5	2,8	7,2	3,7	144,0	147,7	30,3	32,1
Slovensko	6,6	6,6	5,7	5,7	38,8	43,5	8,4	8,8
Španělsko	5,6	8,2	7,7	1,1	136,6	134,7	58,0	45,3
V. Británie	52,4	-	68,8	57,9	384,6 ²⁾	394,4 ²⁾	130,5	118,1

Pozn.: 1) odhad

2) korigováno

Pramen: ZMP, EUROSTAT

Tabulka 14 uvádí odhad bilance uvedených komodit v EU 27. Údaje byly převzaty z materiálu „Prospects for agricultural markets and income 2005 – 2012“.

Tabulka 14 - Odhad bilance trhu se sýrem a máslem v EU 27 v letech 2005 - 2006 (tis. t)

Ukazatel	Sýry (tis. t)		Máslo (tis.t)	
	2005	2006	2005	2006
Celková produkce	8 641 ^{*)}	8 834 ^{*)}	2 195	2 089
z toho EU 15	7 525	7 637	1 917	1 826
EU 10	965	1 037	262	246
EU 2	151	160	15	16
Dovoz	94	100	80	84
Vývoz	551	585	338	248
Průměrná spotřeba na obyvatele (kg)	16,7	17,0	4,03	4,07
z toho EU 15	18,6	18,8	4,48	4,52
EU 10	11,4	12,4	2,89	2,89
EU 2	4,7	5,1	0,95	1,01

Pozn.: *) Zahrnut i sýr používaný pro tavené sýry, mimo produkci sýrů na farmách.

EU 10: členské státy EU, které k EU přistoupily dne 1. 5. 2004.

EU 2: členské státy EU, které k EU přistoupily dne 1. 1. 2007.

Pramen: EUROPEAN COMMISSION

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Po přechodném růstu produkce mléka po vstupu ČR do EU dochází k meziročnímu snižování objemu nakoupeného mléka především vlivem růstu vývozu suroviny. Vývoz suroviny v roce 2006 v objemu zhruba 280,1 mil. l představoval 10,7 % tržní produkce mléka.

Prodej v roce 2006 do tuzemských mlékáren (2 329,7 tis. t) poklesl ve srovnání s rokem 2005 o 6 %. Objem a struktura produkce mlékárenských výrobků byla ovlivněna poklesem nabídky mléka ke zpracování, růstem zahraniční výměny a poklesem subvencí u vývozu.

Spotřeba mléka v hmotném vyjádření na obyvatele v posledních letech roste (tabulka 15). Přesto se v ČR stále konzumuje méně mléka a mléčných výrobků, než je obvyklé v ostatních státech EU, kde je spotřeba na obyvatele zhruba o třetinu vyšší. Zvyšující se spotřeba v posledních letech roste vlivem rozšiřování sortimentu, jakosti i lepším obalům mlékárenských výrobků.

Tabulka 15 - Spotřeba potravin v ČR (kg/obyv./rok)

Potravinová skupina	2003	2004	2005	2006*
Mléko a mléčné výrobky	223,4	230,0	238,3	239,3
Sýry celkem	11,3	12,0	12,5	13,5
Máslo	4,5	4,6	4,8	4,6

Poz.: *) odhad VÚZE.

Pramen: Spotřeba potravin, ČSÚ

V tabulce 16 je uvedena výroba mlékárenských výrobků v ČR v letech 2004 - 2006 na základě resortní statistiky MZe.

Tabulka 16 - Výroba mlékárenských výrobků v roce 2004 - 2006

Výrobek	Měrná jednotka	2004	2005	2006	Index 2006/05
Mléko konzumní	tis. l	503 131,0	572 721,6	593 571,9	103,6
Konzumní smetany vč. kysaných	tis. l	49 793,4	53 760,6	42 373,0	78,8
Jogurty celkem	t	91 870,5	100 996,5	123 991,0	122,8
Konzumní tvarohy	t	34 367,6	29 444,1	28 213,0	95,8
Máslo	t	59 351,5	54 104,1	52 117,0	96,3
Sýry přírodní	t	98 143,7	95 252,7	90 963,0	95,5
Sýry tavené	t	19 913,1	19 990,0	18 877,0	94,4
SOM	t	32 832,4	33 464,0	19 443,0	58,1
SPM	t	20 328,0	17 564,2	16 689,0	95,0

Pramen: Rezortní statistika MZe

V roce 2006 pokračoval program podpory spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků, zaměřený na upevnění stravovacích návyků mládeže. Po vstupu ČR do EU je část podpory hrazena z národních zdrojů, část z prostředků EU.

Pozitivně působícím faktorem mírného růstu celkové domácí spotřeby na obyvatele podle zdrojů MZe a rostoucího exportu je především rozšíření sortimentní nabídky na našem trhu. Především jde o výrobky s vyšší přidanou hodnotou, zejména sýry a jogurty. V zájmu dalšího rozvoje mlékárenského průmyslu a trhu s mlékem a mléčnými výrobky v dalších letech bude třeba zejména:

- Zesílit propagaci výrobků české provenience na domácím trhu, a ve třetích zemích s maximálním využití podpor EU;
- Rozvíjet nadále programy na podporu domácí spotřeby vč. školního mléka;
- Podporovat rozvoj malých a středních regionálních výrobců se zaměřením na pestrost produkce, a to zejména u čerstvých výrobků;
- Nahrazovat produkci velkoobjemových výrobků (např. sušené mléko, máslo) výrobky s vyšší přidanou hodnotou, zejména o mlékárenské výrobky spadající do skupiny convenience food a o potraviny přinášející gurmánský zážitek apod.;
- Rozšiřovat nabídku mléčných biopotravin pro dosud velmi malý podíl na trhu. Významnými výrobci biopotravin v mlékárenském průmyslu v roce 2006 byly Olma, a. s., Polabské mlékárny, a. s., Mlékárna Valašské Meziříčí, s. r. o.;
- Rozšiřovat spolupráci s vědeckými pracovišti v ČR i v zahraničí na vývoji nových výrobků s vysokou nutriční hodnotou.

Pro udržení současného objemu zpracovávaného mléka a prodeje mlékárenských výrobků je v současné době nutné rozvinout marketingovou podporu odbytu českých výrobků na tuzemském trhu, tak aby respektovala pravidla Státní propagace zemědělských produktů v rámci EU a přizpůsobovala se novým vodítkům pro státní podporu v oblasti zemědělských a potravinářských produktů, platných s účinností od 1. 5. 2007.

Cílem této podpory je, aby spotřebitelé v ČR v rozhodující míře pokrývali svoji potřebu nákupem základního sortimentu mléčných výrobků české provenience, jejichž kvalita a úroveň balení se zahraničním plně vyrovná.

Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků OKEČ 15.6

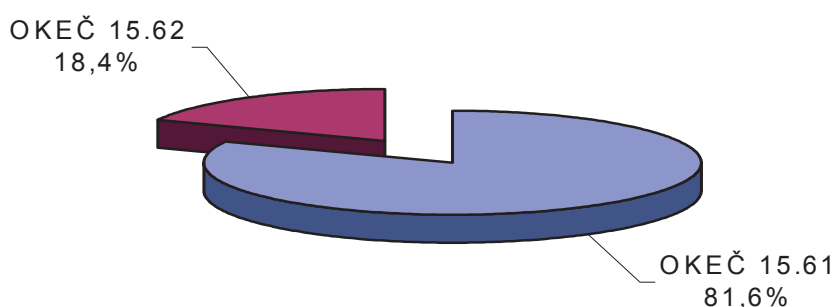
I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je obor definován jako **15.6 – Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků** a zahrnuje:

15.61 - výrobu mlýnských výrobků,

15.62 - výrobu škrobářenských výrobků

Graf I - Podíly oborů na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb vb.c. v roce 2006

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Agregace oborů OKEČ 15.6 zahrnuje dvě výše uvedené významné samostatné potravinářské výroby, a to:

OKEČ 15.61 – výrobu mlýnských výrobků.

Mlýnský průmysl se řadí v ČR k oborům s dlouhou tradicí. V ČR existuje dostatečná surovinová základna pro výrobu obilovin. Produkce tohoto oboru je relativně stabilní, rozhodující částí výroby je výroba pšeničných mouk.

Změny ve struktuře zákaznického portfolia maloobchodní sítě ovlivňují vývoj struktury českého mlýnského průmyslu. Stále rostoucí podíl obchodních řetězců na trhu potravin má zásadní vliv na vývoj struktury mlýnských kapacit a následně i na pekářenskou výrobu. Za další významné faktory, ovlivňující mlýnskou výrobu lze považovat zvyšování podílu dovozu výrobků z obilovin (především speciálních výrobků pro přímou spotřebu) a poměrně značné cenové výkyvy vyvolávané kolísáním cen obilovin.

Výrobní základna oboru mlýnů úzce souvisí s výrobní základnou pekářenské výroby a zahrnuje velké, střední i malé podniky. Vlastníkem největšího tuzemského podniku UNIMILLS a.s. se stal největší evropský mlýnský koncern LLL. Došlo k přetržení vertikály s firmami ODKOLEK a DELTA. Druhá největší firma PENAM byla koupena skupinou AGROFERT a tím dochází k vertikální kombinaci i směrem k obilným silům. Dále se mlýnskou výrobou zabývá řada výrobců např.: Mlýny J. Voženílek, s. r. o., Předměřice nad Labem, Mlýn Perner Svijany s. r. o., Bratři Zátkové, a. s. Boršov nad Vltavou.

OKEČ 15.62 – výrobu škrobárenských výrobků.

Výroba bramborového a pšeničného škrobu má dlouholetou domácí tradici. Po vstupu ČR do EU je výroba bramborového škrobu v rámci Společné zemědělské politiky, konkrétně Společné organizace trhu se škrobem limitována přidělenou národní kvótou ve výši 33 660 tun bramborového škrobu. Výroba bramborového škrobu je vysoce koncentrovaná a je rozmístěna v některých regionech, odpovídajících výrobním oblastem pro produkci výchozí suroviny. Nadále pokračují technické a především technologické změny ve výrobě škrobu. Celková produkce brambor pro výrobu škrobu se odhaduje na 150 tis. t.

Výrobci bramborového škrobu v ČR jsou LYCKEBY Amylex, a. s. Horažďovice, Škrobárny Pelhřimov, a. s., NATURAMYL, a. s. Hamry a AMYLEX, Radešínská Svatka s.r.o.

Zpracovatelské závody na výrobu bramborového škrobu v ČR v roce 2006

Název a sídlo firmy	Kapacita zpracování brambor v %
AMYLEX, Radešínská Svatka s.r.o	3,92
LYCKEBY Amylex, a.s. Horažďovice	58,82
NATURAMYL, a.s. Hamry	7,84
Škrobárny Pelhřimov, a.s	29,41

Pramen: ČŠS

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Pozice této agregace se v rámci sektoru potravinářského průmyslu dlouhodobě významně nemění, pouze se mění její struktura. Dochází ke změně výrobní struktury a koncentrace mlýnského průmyslu a snížení kapacit na výrobu škrobu v rámci stanovených výrobních kapacit.

Podíl oboru výroby mlýnských a škrobárenských výrobků na tržbách za prodej V a S v b. c. v rámci potravinářského průmyslu vzrostl v období 2000 – 2006 o 2,1 p.b. a představoval 3,8 %, podíl na přidané hodnotě z výroby v b.c. činil 2,8 % a na počtu zaměstnanců 2,9 %.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Z hodnocení vývoje cenových indexů v období let 2000 – 2006 je patrný kolísavý vývoj tohoto ukazatele, kopírující vývoj celého potravinářského odvětví. K patrnému nárůstu tohoto indexu došlo v období 2006/2005, a to na hodnotu 108,5. Příčinou tohoto vývoje je především rostoucí cena vstupních surovin (především obilovin a brambor) a energií. Vývoj cenových indexů výrobců, mlýnských a škrobárenských výrobků je uveden v tabulce I.

Tabulka 1 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2006

(%)	meziroční index					
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05
SKP 15.6	102,6	97,0	105,8	100,7	92,3	108,5

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Vývoj tržeb za prodej V a S v b. c. ve sledovaném období 2000 – 2006 v hodnocené agregaci (tabulka 2) vykazuje vzrůstající trend, kumulovaný index v b. c. v období 2006/2000 dosáhl úrovně 125,9. Za hlavní faktory, které ovlivňovaly dosavadní trend vývoje je nutné považovat především růst produkce a zvyšování cen mlýnských výrobků z důvodu rostoucích cen vstupních surovin, strukturální změny jak v mlýnském, tak škrobárenském průmyslu a rostoucí domácí spotřebu škrobu a výrobků ze škrobu.

Jak vyplývá z tabulky 3, OKEČ 15.6 vykazuje v období 2006/2005 mírné zpomalení růstu jinak dlouhodobě rostoucí účetní přidané hodnoty v b. c. (index 2006/2005 činil 94,0). Tento obor jako celek při restrukturalizaci a technologických změnách zaznamenal v letech 2000 – 2006 pokles počtu zaměstnaných osob, a to na úroveň 83 %. Vývoj tohoto ukazatele je uveden v tab. 4. Vývoj výše uvedených základních produkčních ukazatelů v b. c. v letech 2000 – 2006 oboru OKEČ 15.6 v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 je zachycen v grafu 2.

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.6	8 030,8	8 823,2	7 291,1	8 405,1	10 286,9	10 001,0	10 113,9
meziroční index (b.c.)	x	109,9	82,6	115,3	122,4	97,2	101,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,9	90,8	104,7	128,1	124,5	125,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c.. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.6	1 265,6	1 392,1	1 438,4	1 479,2	1 907,7	1 993,2	1 874,4
meziroční index (b.c.)	x	110,0	103,3	102,8	129,0	104,5	94,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	110,0	113,7	116,9	150,7	157,5	148,1

* předběžná hodnota,

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

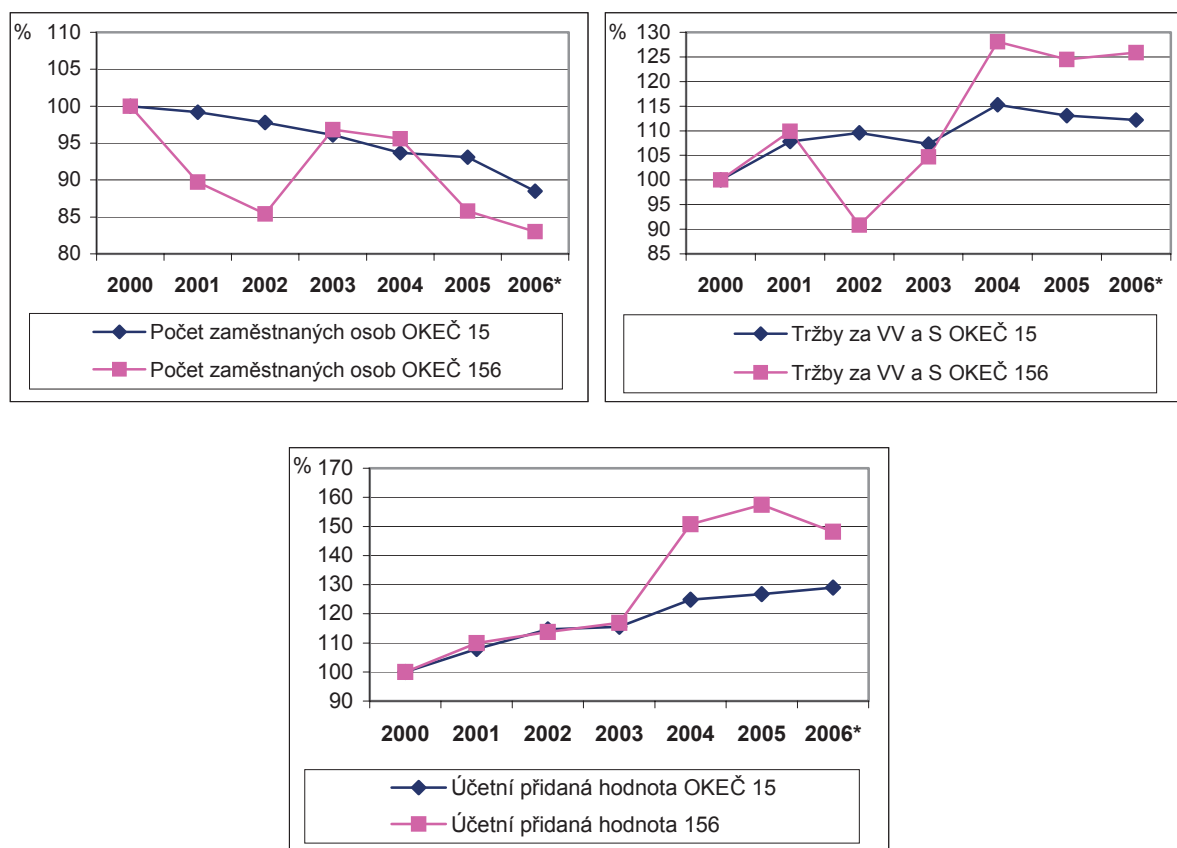
Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2006

(osob)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.6	4 425	3 968	3 781	4 285	4 229	3 795	3 673
meziroční index	x	89,7	95,3	113,3	98,7	0,90	96,8
kumulovaný index	100,0	89,7	85,4	96,8	95,6	85,8	83,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2006

předběžná hodnota,

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Pokles kumulovaného indexu růstu nákladů celkem v b. c. za období 2006/2000 (index 92,2) dokumentuje přes určité výkyvy racionalizaci a technologické změny ve výrobě (tabulka 5). Osobní náklady od roku 2000 trvale rostly a kumulovaný index 2006/2000 v b. c. činil 120,8 (tabulka 6).

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.6	10 766,9	11 308,2	9 307,2	10 254,5	12 693,6	12 887,4	9 926,9
meziroční index (b.c.)	x	105,0	82,3	110,2	123,8	101,5	77,0
kumulovaný index (b.c.)	100,0	105,0	86,4	95,2	117,9	119,7	92,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.6	846,7	822,9	860,1	960,9	1 041,9	1 037,7	1 022,9
meziroční index (b.c.)	x	97,2	104,5	111,7	108,4	99,6	98,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	97,2	101,6	113,5	123,1	122,6	120,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Jak uvádí tabulka 7, produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. u hodnoceného oboru v období 2000 – 2006, i když s malými výkyvy (2003 a 2006), trvale rostla. Kumulativní index produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. 2006/2000 dosáhl úrovně 178,4. V období 2006/2005 došlo k nárůstu podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. (0,546), tabulka 8. Jak ukazuje graf 3. podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. v letech 2000 – 2006 u hodnoceného oboru vykazuje vyšší výkyvy ve srovnání s vývojem tohoto ukazatele za celé odvětví OKEČ 15.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000 - 2006

(tis. Kč/zam.) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.6	286,0	350,8	380,4	345,2	451,1	525,2	510,3
meziroční index (b.c.)	x	122,7	108,4	90,7	130,7	116,2	97,2
kumulovaný index (b.c.)	100,0	122,7	133,0	120,7	157,7	183,6	178,4

* předběžná hodnota,

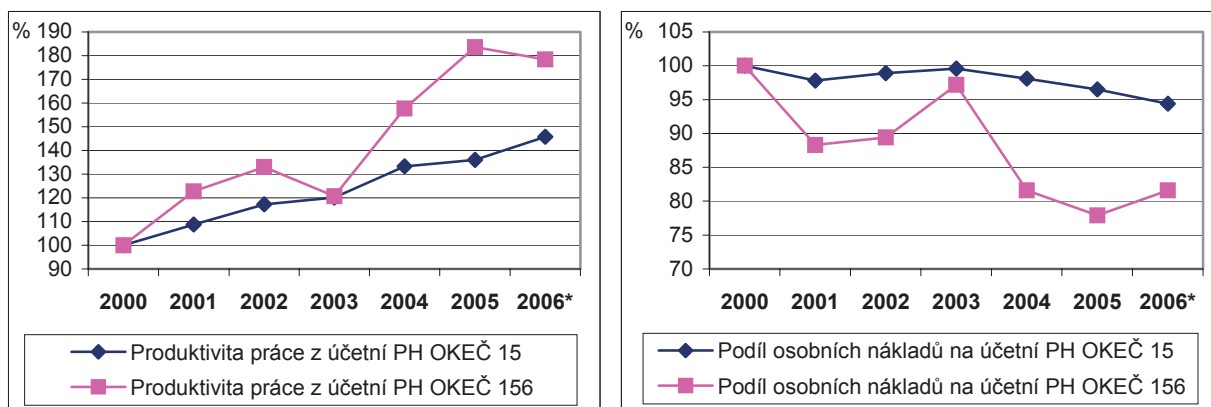
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2006

(-)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
OKEČ 15.6	0,669	0,591	0,598	0,650	0,546	0,521	0,546

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2006

Pozn.: produktivita práce z účetní PH, podíl osobních nákladů na účetní PH v b.c.

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Saldo zahraničního obchodu OKEČ 15.6 zůstává i nadále záporné. Vývoz výrobků, ale i jejich dovoz, vykazují od roku 2004 trvalý meziroční nárůst. Zvýšil se vývoz výrobků SKP 15.6 v mil. Kč (index 2006/2005 činil 126,6). Celkový objem dovozu výrobků však stále převyšuje vývoz výrobků, což způsobuje přetrvávající pasivní bilanci zahraničního obchodu tohoto oboru (tabulka 9). Mezi příčiny tohoto stavu patří: zvyšování podílu dovozu výrobků z obilovin, především speciálních výrobků (zpracovaných obilných zrn) pro přímou spotřebu, dovoz výrobků s vyšší přidanou hodnotou, které jsou vyráběny s vysokou produktivitou práce a také např. malé zkušenosti v oblasti zahraničního obchodu při absenci dlouhodobějších obchodních vztahů se zahraničními partnery.

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2006

Vývoz celkem (mil.Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.6	1 256,5	1 147,1	1 070,8	1 056,2	1 258,9	1 472,0	1 863,0
meziroční index	x	91,3	93,3	98,6	119,2	116,9	126,6
Dovoz celkem (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.6	2 244,0	1 998,3	2 175,3	2 084,2	2 773,4	2 881,1	3 433,9
meziroční index	x	89,1	108,9	95,8	133,1	103,9	119,2
Saldo (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.6	-987,5	-851,2	-1 104,5	-1 028,0	-1 514,5	-1 409,1	-1 570,9

Pramen: ČSÚ

4.3 Tuzemská spotřeba

Tabulka 10 dokládá v delší časové řadě pokles hodnoty tuzemské spotřeby produktů SKP 15.6. Kumulovaný index tuzemské spotřeby v b. c. 2006/2000 klesl na úroveň 75,6. Meziroční index 2006/2005 tuzemské spotřeby v b. c. sice stoupl na 102,8, ale celková hodnota spotřeby výrobků v b. c. nedosáhla úrovně z roku 2004. Jedním z důvodů je klesající spotřeba výrobků z mouky jak v rámci celé EU tak i ČR. V současné době překračuje spotřeba mírně přes 100 kg/osobu a rok a předpokládá se postupný mírný pokles na hranici 90 kg/os/rok.

Tabulka 10 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
SKP 15.6	12 131,8	10 355,6	10 019,8	9 314,0	10 169,7	8 930,9	9 177,6
meziroční index (b.c.)	x	85,4	96,8	93,0	109,2	87,9	102,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	85,4	82,6	76,8	83,8	73,6	75,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Záporné saldo zahraničního obchodu agregace výrob OKEČ 15.6 vykazuje kolísavý trend, a to je dokladem snížení konkurenceschopnosti u této agregace. Z hlediska strukturálního pohledu na uvedenou agregaci výrob se konkurenceschopnější za současných podmínek jeví výroba škrobářenských výrobků (OKEČ 15.62). České škrobářenské výrobky jsou konkurenceschopné z hlediska kvality i ceny.

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Vzhledem ke specifičnosti obou hodnocených výrob (statisticky vykazovaných v agregaci výroby mlýnských a škrobářenských výrobků), je nutno hodnotit perspektivy obou oborů odděleně.

Výroba mlýnských výrobků – při mírně kolísající, ale spíše klesající spotřebě mouky na 1 obyvatele v ČR a při trvalém přebytku mlýnských kapacit lze předpokládat jejich další postupnou redukci. Souběžně pokračuje koncentrace mlýnské výroby a další integrační propojení kapacit v rámci obilní vertikály. Mlýnská výroba je vysoce finančně závislá na rostoucích cenách vstupních surovin při nárůstu problémů s kvalitou vstupní suroviny. Trh s mlýnskými výrobky ovlivňují i konkurenční výrobky z okolních zemí, kde existují přebytečné výrobní kapacity. V dalším období se výroba mlýnských výrobků zaměří především na využití možností zvýšení podílu zpracování zemědělských komodit a vyšší tvorbu přidané hodnoty (rozšíření sortimentu výrobků, např. celozrnné výrobky, s vyšším obsahem bílkovin). Pronikání na trhy zemí EU a trhy třetích zemí je jednou z možností dalšího rozvoje oboru.

Výroba škrobářenských výrobků – je v současné době určována společnou organizací trhu se škrobem podle pravidel EU a bude se jí řídit i v dalším období. V rámci této společné organizace trhu je též nutno počítat s finanční podporou pro zpracovatele. Lokalizace výrobních kapacit přispívá ke stabilizaci produkce a zaměstnanosti v regionech. Existující výrobní kapacita by v případě zvýšení výrobní kvóty na škrob resp., zvýšení ploch brambor o polovinu, nevyžadovala výstavbu nových výroben škrobu. K cílům oboru v nejbližším období patří zachování konkurenceschopnosti výrobců škrobu, zvyšování úrovně technologií zpracování a efektivity výroby a zlepšení úrovně skladování škrobu a užití odpadů z výroby nativních škrobů jako výchozí suroviny pro další výrobu.

Výroba krmiv OKEČ 15.7

I. Charakteristika oboru

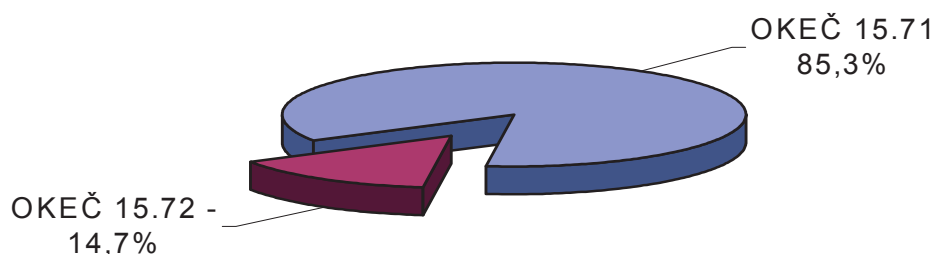
Obor OKEČ 15.7 je definován jako **Výroba krmiv** a zahrnuje:

15.71 – výrobu krmiv pro hospodářská zvířata;

15.72 – výrobu krmiv pro domácí zvířata.

Podíl výše uvedených výrob v oboru na tržbách vlastních výrobků a služeb v roce 2006 je uveden v grafu I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2006

Pozn.: údaje v b. c.
Pramen: ČSÚ

Celkový objem výroby průmyslových krmných směsí (KS) v ČR v roce 2006 na základě statistických zjištění byl 2,96 mil. tun. V porovnání s rokem 2005 došlo k mírnému poklesu celkové výroby celkem o 0,7 %. Příčinou byl pokles výroby KS pro domácí zvířata (tabulka I).

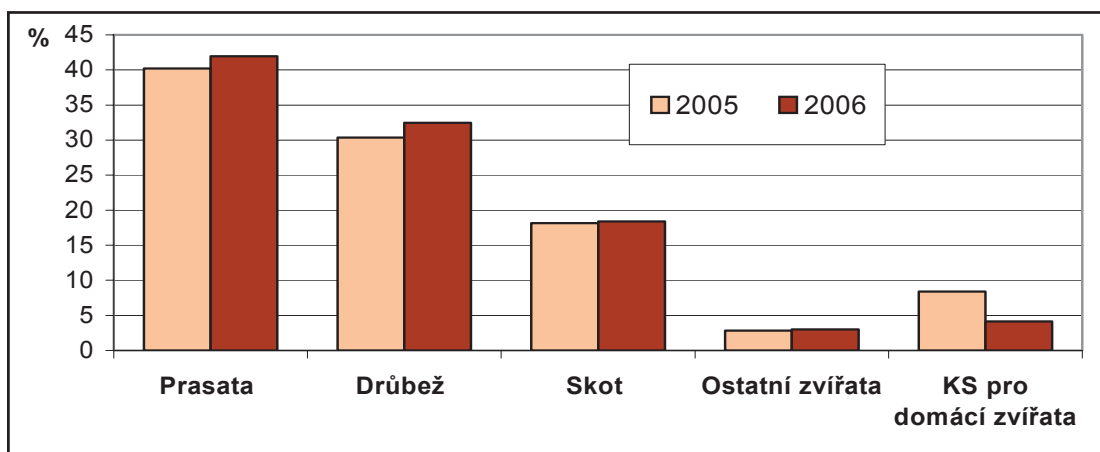
Tabulka I - Výroba krmných směsí v ČR (tis. t)

Druhy zvířat	2002	2003	2004	2005	2006
Krmné směsi pro hospodářská a ostatní zvířata ^{*)}	3 103	3 138	2 745	2 731	2 839
Krmné směsi pro domácí zvířata	108	121	103	251	123
Celkem	3 211	3 259	2 848	2 982	2 962

Pozn.: *) obsahuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř, zvířata v ZOO a domácí zvířata.

Pramen: statistické šetření MZe.

Porovnání výroby krmných směsí podle jednotlivých druhů zvířat v roce 2006 s rokem 2005 ukazuje graf 2.

Graf 2 - Porovnání výroby krmných směsí dle jednotlivých druhů zvířat (%)

Pramen: MZe

Z porovnání počtu registrovaných krmivářských podniků v letech 2005 - 2006 (tabulka 2) vyplývá, že stavy výrobců, dovozců, dodavatelů, distributorů a provozovatelů mobilních mícháren krmných směsí se již téměř nemění. K výraznému nárůstu počtu subjektů dochází na základě Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1831/2003 o hygieně krmiv, které vstoupilo v platnost k 1. 1. 2006 u krmivářských provozů, zabývajících se výrobou krmiv pro potřebu vlastních hospodářství, na které se tato povinnost dříve nevztahovala. Proces registrace u této kategorie není ukončen a bude pokračovat i v průběhu roku 2007.

Tabulka 2 – Počet registrovaných subjektů vyrábějících nebo uvádějících do oběhu krmiva k 31. 12.

Provozovatelé krmivářských podniků	2005	2006
Výrobci	468	474
Dovozci	240	234
Dodavatelé	92	96
Distributoři	50	51
Provozovatelé mobilních výroben	31	34
Evidované výrobní provozy (výroba krmiv pro potřebu vlastního hospodářství)	406	14 282

Pramen: ÚKZÚZ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor OKEČ 15.7 výroba krmiv se v rámci odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů v roce 2006 podílel na tržbách za prodej VV a S v b. c. 6,9 %, na účetní přidané hodnotě 5,8 % a počtem zaměstnanců 4,9 %.

Výroba hotových krmiv pro hospodářská zvířata má specifické postavení v rámci potravinářského průmyslu. Používané suroviny do krmiv po jejich zpracování se stávají základním vstupem pro živočišnou výrobu a následně i pro zpracovatelskou část celého potravinového řetězce. Hlavním úkolem při výrobě hotových krmiv je dodržování stanovených pravidel hygieny a tím zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele s ohledem na bezpečnost potravin.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Přes nižší domácí sklizeň obilovin v roce 2005 v první polovině roku 2006 nedošlo k výrazné změně v cenovém vývoji u krmných plodin pro výrobu průmyslových krmiv. Stále převažovala nabídka nad poptávkou u hlavních krmných surovin a jejich ceny zaznamenaly mírný pokles nebo stagnovaly a to se projevilo i na cenách průmyslových výrobců v první polovině roku 2006. Zvýšení cen nastalo až v průběhu 3. čtvrtletí 2006. Vývoj cenových indexů výrobků SKP 15.7 ukazuje tabulka 3.

Tabulka 3 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2006

(%)	meziroční index					
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05
SKP 15.7	104,2	88,7	106,8	94,9	87,6	103,1

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

V roce 2006 byl vykázán mírný nárůst tržeb za prodej VV a S v b. c. o 2,5 % (tabulka 4) a to vlivem cenového růstu. Naproti tomu došlo ke snížení účetní přidané hodnoty, oproti roku 2005 o 6,3 % (tabulka 5). V tomto oboru dochází každý rok od roku 2000 k mírnému poklesu počtu zaměstnaných osob. Oproti roku 2000 poklesl počet zaměstnanců oboru v roce 2006 o 21,8 % (tabulka 6).

Tabulka 4 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.7	18 404,3	22 869,5	20 862,9	19 565,5	19 652,6	18 093,7	18 552,5
meziroční index (b.c.)	x	124,3	91,2	93,8	100,4	92,1	102,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	124,3	113,4	106,3	106,8	98,3	100,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 5 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.7	3 934,4	4 314,5	4 288,4	4 129,0	4 096,0	4 099,5	3 841,6
meziroční index (b.c.)	x	109,7	99,4	96,3	99,2	100,1	93,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,7	109,0	104,9	104,1	104,2	97,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 6 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2006

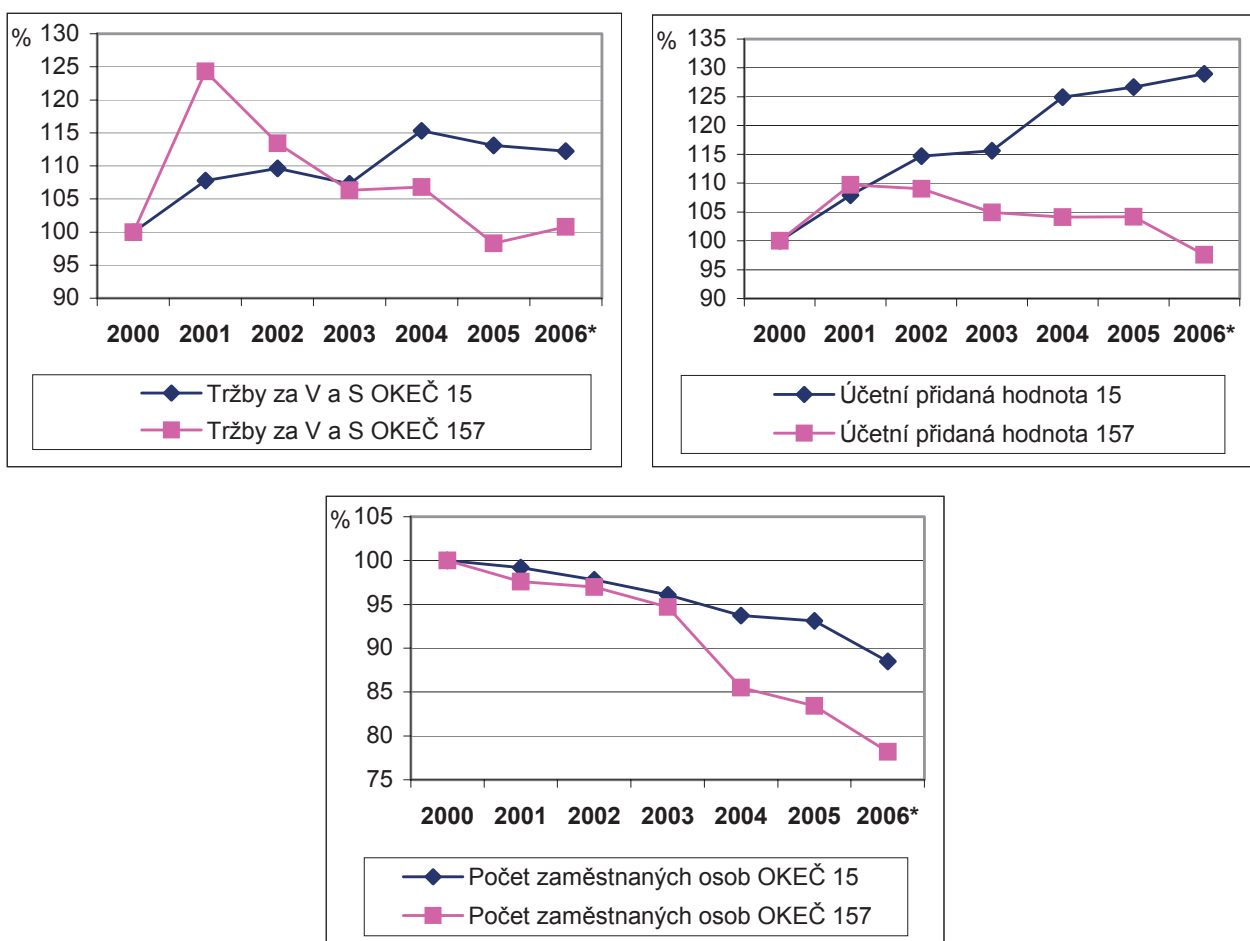
osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.7	8 003	7 809	7 764	7 581	6 840	6 671	6 261
meziroční index (b.c.)	x	97,6	99,4	97,6	90,2	97,5	93,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	97,6	97,0	94,7	85,5	83,4	78,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik ve b. c. od roku 2000 - 2006 a vývoj zaměstnanosti za období 2000 – 2006 u oboru výroby krmiv v porovnání s celým odvětvím (OKEČ 15) ukazuje graf 3.

Graf 3 - Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

I přes nárůst cen PHM, energie a investic na realizaci závazných předpisů ES dochází v oboru výroby krmiv v roce 2006 k mírnému poklesu nákladů celkem o 2,8 % (tabulka 7).

Příčinou byl pokles cen obilovin nejvýznamnější suroviny pro krmné směsi představují přibližně 65 % krmných surovin.

Pokud jde o vývoj podílu osobních nákladů (tabulka 8) i zde došlo k mírnému nárůstu o 0,4 % oproti roku 2005. Na mírné zvýšení osobních nákladů v tomto oboru se podílel i mírný nárůst průměrných měsíčních mezd. Ve srovnání s rokem 2005 se průměrná měsíční mzda v oboru výroby krmiv v roce 2006 zvýšila o 3,5 % na 17 969 Kč (u podniků s 20 a více zaměstnanci).

Tabulka 7 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.7	33 752,9	39 472,6	36 860,8	35 040,9	39 815,7	36 020,8	35 003,1
meziroční index (b.c.)	x	116,9	93,4	95,1	113,6	90,5	97,2
kumulovaný index (b.c.)	100,0	116,9	109,2	103,8	118,0	106,7	103,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 8 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.7	1 819,3	1 960,1	2 096,7	2 099,7	2 016,7	2 052,8	2 061,1
meziroční index (b.c.)	x	107,7	107,0	100,1	96,0	101,8	100,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	107,7	115,2	115,4	110,9	112,8	113,3

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

I když produktivita práce z přidané hodnoty v oboru měla od roku 2000 výrazný růstový trend v roce 2006 došlo k jejímu mírnému poklesu o 0,1 %. V roce 2006 dosáhla produktivita práce v b. c. hodnoty vyšší než je průměr celého odvětví výroby potravin a nápojů 518,6 tis. Kč na zaměstnance (tabulka 9). Vliv na tento ukazatel má pokles zaměstnaných osob v roce 2006 oproti roku 2005. V tabulce 10 je zřejmý znatelný růst podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě oproti roku 2005.

Tabulka 9 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000 - 2006

(tis. Kč/zaměstnance) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.7	491,6	552,5	552,3	544,6	598,8	614,5	613,6
meziroční index (b.c.)	x	112,4	100,0	98,6	110,0	102,6	99,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	112,4	112,3	110,8	121,8	125,0	124,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

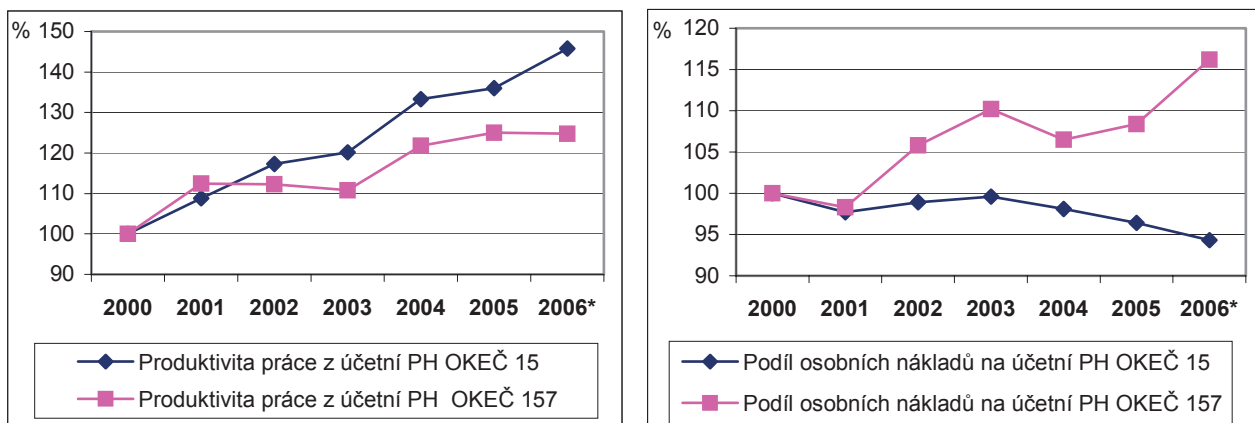
Tabulka 10 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2006

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.7	0,462	0,454	0,489	0,509	0,492	0,501	0,537

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2006 v tomto oboru v porovnání s vývojem za odvětví OKEČ 15 ukazuje následující graf 4.

Graf 4 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b. c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

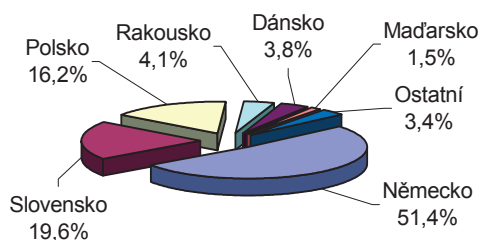
Vývoj zahraničního obchodu uvádí tabulka 11, ze které je patrné trvalé pasivní saldo výrobků SKP 15.7 – Krmiva průmyslová. Na dovozu krmných surovin a krmných směsí do ČR se v roce 2006 nejvíce podílelo především Německo se 73 %. Teritoriální struktury dovozu ostatních vybraných států ukazuje graf 4. Pokud se týká vývozu krmných surovin a krmných směsí největšími odběrateli bylo Německo, Slovensko a Polsko. Uvedené státy se podílely na celkovém vývozu krmných surovin a krmných směsí 88 %. Teritoriální struktura vývozu je znázorněna v grafu 5.

Tabulka 11 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2006

Vývoz celkem (mil.Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.7	511,2	854,1	819,0	829,4	1 161,6	1 708,5	1 913,3
meziroční index	x	167,1	95,9	101,3	140,1	147,1	112,0
Dovoz celkem (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.7	1 991,8	2 234,7	2 327,1	2 291,2	3 083,3	3 077,7	3 144,8
meziroční index	x	112,2	104,1	98,5	134,6	99,8	102,2
Saldo (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.7	-1 480,6	-1 380,6	-1 508,1	-1 461,8	-1 921,7	-1 369,2	-1 231,5

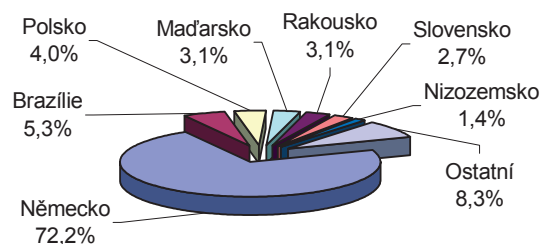
Pramen: ČSÚ

Graf 4 - Podíl vývozu prům. surovin a krmných směsí v roce 2006

Pramen: Celní statistika ČSÚ (CS 2301-09)

Graf 5 – Podíl dovozu prům. surovin a krmných směsí do ČR v roce 2006

Pramen: Celní statistika ČSÚ (CS 2301-09)

4.2 Tuzemská spotřeba

I přes pokračující mírný pokles stavu hospodářských zvířat a výroby v hodnocených letech v důsledku konkurence na jednotném trhu EU, došlo v roce 2006 k mírnému zvýšení tuzemské spotřeby (o 1,5 %) v porovnání s rokem 2005, a to vlivem cenového růstu.

Tabulka 12 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
SKP 15.7	21 382,7	20 181,3	17 588,4	15 692,4	18 281,9	15 938,5	16 170,3
meziroční index (b.c.)	x	94,4	87,2	89,2	116,5	87,2	101,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	94,4	82,3	73,4	85,5	74,5	75,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Na základě odhadu Evropského sdružení výrobců krmiv (FEFAC) v roce 2006 poklesla celková výroba krmných směsí v EU 25 proti roku 2005 o 0,2 %. Na celkovém poklesu výroby průmyslových krmiv EU 25 se podílely KS pro drůbež. Vývoj celkové výroby krmných směsí v zemích EU v letech 2003 – 2006 je uveden v tabulce 13. K poklesu výroby KS došlo i v ČR.

Tabulka 13 - Celková výroba průmyslových krmných směsí v EU 25 (tis. t) ²⁾

Země	2003	2004	2005	2006
Belgie	6 150	6 347	5 994	5 967
Dánsko	5 562	5 630	5 329	5 205
Česko ²⁾	3 259	3 155	3 152	3 100
Estonsko	206	227	223	214
Finsko	1 399	1 415	1 453	1 417
Francie	22 609	22 320	21 993	21 616
Irsko	3 740	3 590	3 628	3 966
Itálie	13 464	14 264	14 000	13 700
Kypr	234	220	283	290
Litva	244	284	299	328
Lotyšsko	233	239	152	155
Maďarsko	5 123	4 759	4 500	4 456
Německo	20 009	20 139	19 449	20 034
Nizozemsko	12 846	13 078	12 979	13 155
Polsko	5 559	5 464	5 276	5 800
Portugalsko	3 780	3 800	3 805	3 450
Rakousko	1 124	1 136	1 140	1 200
Slovensko	1 279	1 082	1 002	1 069
Slovinsko	503	501	484	474
Španělsko	19 425	20 339	20 988	19 775
Švédsko	2 324	2 241	2 146	2 108
V. Británie	13 718	14 085	13 772	14 242
EU-25¹⁾	142 790	144 315	142 047	141 721

¹⁾ Mimo Lucemburska, Řecka a Malty.

²⁾ Odhad (FEFAC), údaje o výrobě KS v ČR jsou zpřesněny na základě statistických šetření MZe v tab. I.

Pramen: FEFAC

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Výroba krmiv má ve vztahu k potravinářské výrobě specifické postavení. Z pohledu potravinového řetězce zaujímá významné postavení mezi zemědělskou prvovýrobou a výrobou potravin, přímo ovlivňuje bezpečnost a jakost potravin. Dominantní postavení na trhu zaujímají tuzemští výrobci. Výrobní kapacity převyšují tuzemskou poptávku, která v posledních letech klesá v důsledku trvalého snižování počtu zvířat chovaných za účelem produkce potravin. Trend poklesu výroby krmných směsí se projevuje v posledních letech u převážné části států EU 25.

Z uvedeného důvodu lze očekávat v nejbližší budoucnosti částečné snížení výrobních kapacit a větší orientaci na vývoz zejména do nových členských států a mimo teritorium střední Evropy do třetích zemí. Přesto si krmivářský průmysl ve výrobě kompletních krmných směsí udrží i v dalších letech své postavení na tuzemském trhu a výrazně posílí svou pozici i na jednotném trhu EU.

I když v předvstupním období došlo v krmivářském průmyslu k výrazným modernizacím výrobních technologií při naplňování požadavků vyplývajících z nařízení EP a Rady č. 1831/2003/ES o hygieně krmiv, bude nutné i nadále investovat do výrobních technologií z důvodů konkurenceschopnosti na světovém trhu. Jedním z kroků je zavádění systému samokontroly, která bude již v samotném procesu zabraňovat průniku rizikových látek z krmiv do potravin (rozšiřování provozních laboratorních kapacit atd.). Současná dosahovaná jakost krmiv v ČR je srovnatelná s krmivy vyráběnými ve státech EU.

Výroba ostatních potravinářských výrobků OKEČ 15.8

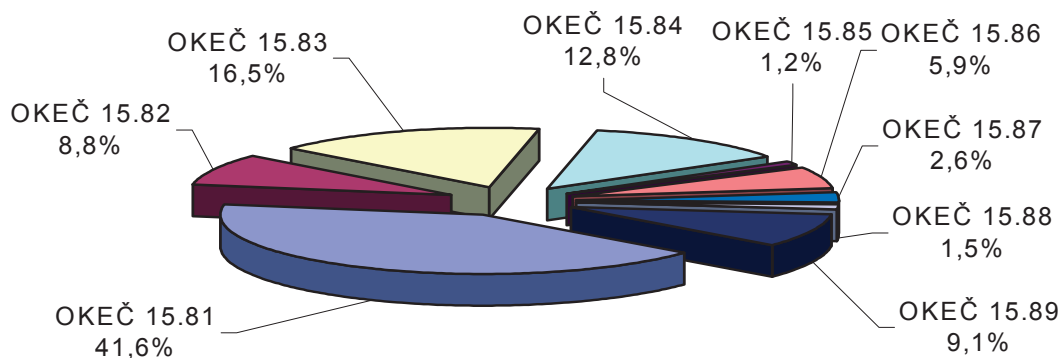
I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je obor definován **15.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků** a zahrnuje specializované výroby:

- 15.81** - výroba pekárenských výrobků a cukrářských výrobků,
- 15.82** – výroba trvanlivých pekárenských výrobků,
- 15.83** – výroba cukru (přírodního),
- 15.84** – výroba kakaa, čokolády a cukrovinek,
- 15.85** – výroba těstovin,
- 15.86** – výroba čaje a kávy,
- 15.87** – výroba a aromatických výtažků,
- 15.88** – výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin,
- 15.89** – výroba ostatních potravinářských výrobků jinde neuvedených.

Podíl jednotlivých oborů (měřeno tržbami) v roce 2005 ukazuje graf I.

Graf I - Podíly oborů na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2006

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Výroba pekárenských a cukrářských výrobků – OKEČ 15.81 je největším segmentem OKEČ 15.8. I nadále roste podíl této výroby na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb, v roce 2006 tento podíl dosahoval 41,6 %. Rozhodující pozice oboru výrobců pečiva a cukrářských výrobků vyplývá z charakteru produkce, která je určena především k denní spotřebě. Prostřednictvím zaměření výroby a sortimentem výrobků je možno příznivě ovlivňovat směry ve výživě obyvatelstva. Obor se výrazně podílí na plošném řešení zaměstnanosti vč. venkovského prostoru. Pokračuje postupná koncentrace, jsou budovány pevné vertikální a horizontální vazby v rámci propojování výrobců v obilní vertikále.

Výroba cukru – OKEČ 15.83 je druhou největší výrobou v rámci OKEČ 15.8, která se podílela 16,5 % na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb. Výroba cukru byla v ČR do 30.6. 2006 regulována Společnou organizací trhů s cukrem (SOT), která platí v EU a řídila se nařízením Rady č. 1260/2001. Od hospodářského roku 2006/07 nabyla účinnosti reforma SOT s cukrem v EU a tedy i v ČR v rámci nařízení Rady č. 318, 319 a 320 a prováděcích předpisů. V kampani 2006/2007 bylo v ČR činných 10 cukrovarů a celková výroba bílého cukru poklesla v kampani 2006/2007 oproti výrobnímu období 2005/2006 na 84,2 %.

V současné době dochází k nárůstu využití cukrové řepy pro nepotravinářské účely a k vzniku nového průmyslového odvětví – kombinátů cukrovar/lihovar.

Po ukončení kampaně 2006/2007 využila společnost EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a. s. pravidel cukerní reformy a uzavřela tři cukrovary. Byla snížena národní kvóta ČR pro výrobu cukru o 22,5 % (ta byla původně 454 tis.t.), při roční spotřebě cca 380 tis. t ročně, se ČR dostala na hranici spotřeby.

V ČR pro rok 2007/2008 zůstává 5 cukrovarnických podniků se 7 cukrovary: Cukrovary TTD a. s., Cukrovar Vrbátky a. s., Hanácká potravinářská společnost s. r. o., Litovelská cukrovarna a. s. a Moravskoslezské cukrovary a. s.

Významný podíl na tržbách OKEČ 15.8 (12,8 %) představuje i **výroba čokolády a cukrovinek (OKEČ 15.84)**, obor s dlouholetou domácí tradicí. Výrobky tohoto oboru s vysokým podílem zahraničního kapitálu jsou vysoce konkurenceschopné na zahraničních trzích. K největším podnikům oboru OKEČ 15.84 patří Nestlé Česko, s. r. o. Praha, sdružující závody pro výrobu čokolády a cukrovinek Orion, Zora a Sfinx.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Výroba tohoto oboru (agregace) zaujímá i nadále v rámci sektoru potravinářského průmyslu, stejně jako v letech předchozích, největší procentický podíl v rámci všech sledovaných ukazatelů. Obor (agregace) výroby ostatních potravinářských výrobků zaujímal v rámci sektoru potravinářského průmyslu v roce 2006 stejně jako v předešlých letech nejvyšší podíl. Na tržbách za prodej V a S v b. c. se tento OKEČ 15.8 podílel 24,8 %, na účetní přidané hodnotě v b. c. 37,5 %. Podíl OKEČ 15.8 na celkovém počtu pracovníků sektoru klesl v roce 2006 na 44,0 %, přesto tato skupina zůstává nejvýznamnějším zaměstnavatelem v rámci OKEČ 15.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Vývoj základních ekonomických ukazatelů této skupiny výrob v rámci OKEČ 15 z dlouhodobého pohledu mírně kolísá s ohledem na využití možností uplatnění produktů jednotlivých výrob na domácím a zahraničním trhu.

Vývoj cenových indexů ostatních potravinářských výrobků je uveden v tabulce 1 a vykazuje poměrně kolísavý trend. Nejvyšší vzestup cen nastal v roce 2003 (index 2003/2002 činil 107,3). Po poklesu cenového indexu období 2005/2004 na 96,9 % došlo u SKP 15.8 v roce 2006, v porovnání s rokem 2005, ke značnému nárůstu cen (index 104,6), což souvisí především s růstem cen obilovin. Vývoj tohoto ukazatele odpovídá trendu vývoje cenových indexů v celém potravinářském průmyslu.

Tabulka 1 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2006

(%)	meziroční index					
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05
SKP 15.8	102,1	99,0	107,3	104,9	96,9	104,6

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Vývoj tržeb za prodej V a S v b. c. ve sledovaném období 2000 – 2006 v celé agregaci oborů vykazuje mírně vzrůstající, i když kolísající meziroční trend. Ve srovnání s rokem 2000 vzrostly tržby za prodej V a S v b. c. v roce 2006 o 17,7 %. Údaje o objemu tržeb ve výše zmíněných letech uvádí tabulka 2. Ve vývoji účetní přidané hodnoty v b. c. došlo v roce 2006 v porovnání s rokem 2005 k nárůstu, meziroční index činil 113,6 (tabulka 3). Růst u tohoto ukazatele přesahuje úroveň dosaženou za odvětví OKEČ 15 celkem (index 2006/2005 byl 101,8). Vysoké hodnoty dosáhl kumulovaný index tohoto ukazatele v období 2006/2000, a to 153,8.

Z tabulky 4, která uvádí počet zaměstnaných osob vyplývá kolísání počtu pracovníků v této skupině výrob. Větší výkyv počtu pracovníků se projevil letech 2005 -2006.

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.8	56 589,9	57 829,9	61 757,3	60 509,5	68 542,7	66 981,0	66 618,3
meziroční index (b.c.)	x	102,2	106,8	98,0	113,3	97,7	99,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	102,2	109,1	106,9	121,1	118,4	117,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000 – 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.8	16 159,2	18 253,3	18 767,8	19 066,8	22 366,6	21 892,2	24 860,7
meziroční index (b.c.)	x	113,0	102,8	101,6	117,3	97,9	113,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	113,0	116,1	118,0	138,4	135,5	153,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

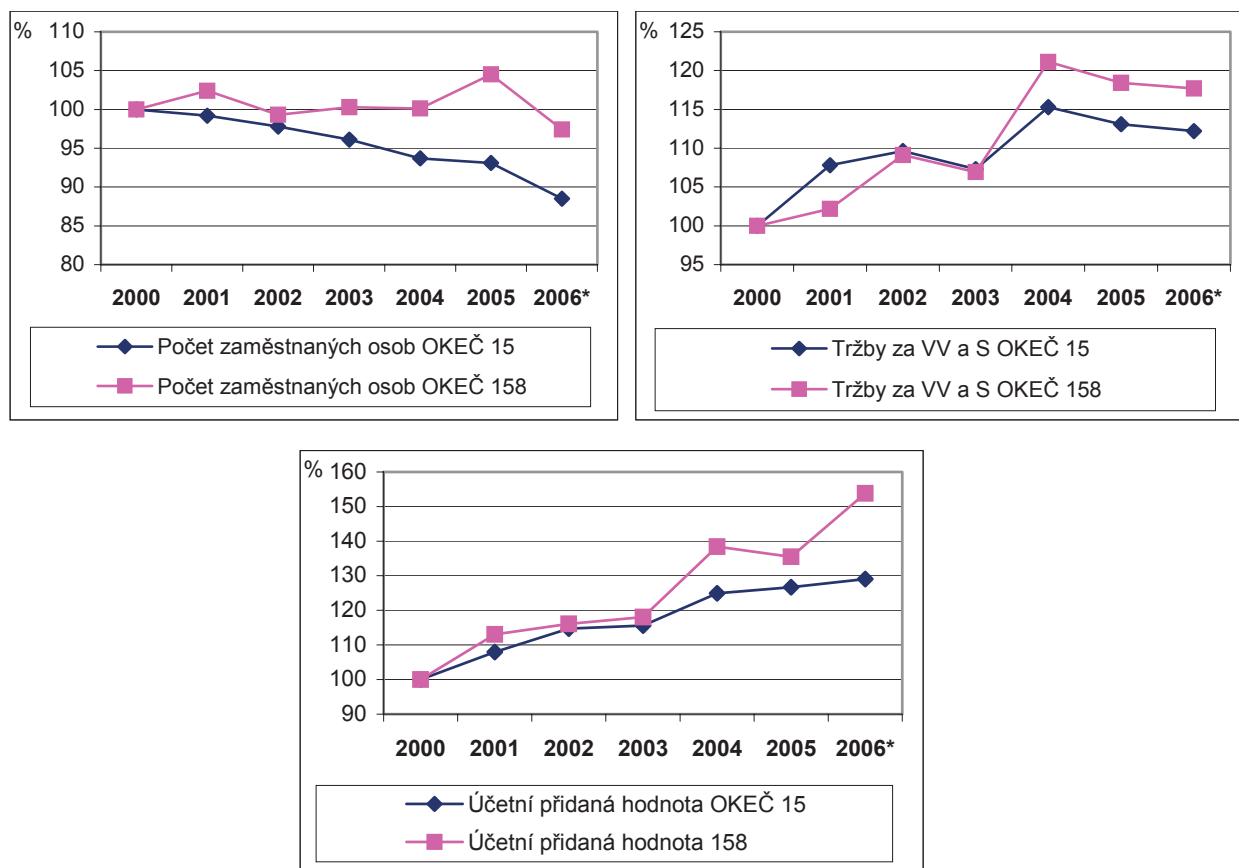
Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2006

(osob)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.8	57 755	59 158	57 354	57 942	57 840	60 376	56 272
meziroční index	x	102,4	97,0	101,0	99,8	104,4	93,2
kumulovaný index	100,0	102,4	99,3	100,3	100,1	104,5	97,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj výše uvedených základních produkčních ukazatelů v b.c. v letech 2000 – 2006 u oboru OKEČ 15.8 v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 je zachycen v grafu 2.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2006

* předběžná hodnota, běžné ceny

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Jak uvádí tabulka 5, nejvyšší nárůst nákladů celkem byl zaznamenán v oboru OKEČ 15.8 v roce vstupu do EU, tj. 2004. V porovnání s rokem 2003 vzrostly náklady celkem v b. c. o 13,2 %. V průběhu celého hodnoceného období 2000 – 2006 náklady celkem absolutně nejvíce vzrostly v roce 2005. V roce 2006 došlo ke snížení objemu vynaložených nákladů (index 2006/2005 činil 95,5). Výrazný vzestup za hodnocené období byl zaznamenán u osobních nákladů v období 2000 – 2005. V roce 2006 došlo k poklesu osobních nákladů a index 2006/2005 byl 95,5 (tabulka 6).

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.8	89 107,0	76 188,8	81 384,5	77 025,1	87 225,8	89 348,0	85 397,3
meziroční index (b.c.)	x	85,5	106,8	94,6	113,2	102,4	95,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	85,5	91,3	86,4	97,9	100,3	95,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.8	9 620,3	10 288,3	10 946,5	11 291,3	12 513,1	12 715,8	12 145,3
meziroční index (b.c.)	x	106,9	106,4	103,1	110,8	101,6	95,5
kumulovaný index (b.c.)	100,0	106,9	113,8	117,4	130,1	132,2	126,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v letech 2000 - 2006 u OKEČ 15.8, jak uvádí tabulka 7, výrazně vzrostla (kumulovaný index za sledované období činí 157,9). Tento vývoj je odrazem růstu účetní přidané hodnoty v předchozích letech, zvýšení technologické úrovně a vybavení výrobních provozů a s tím spojeného poklesu počtu zaměstnanců v této skupině výrob. Mírně klesající podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. v letech 2000 – 2006 ukazuje tabulka 8.

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2006 za OKEČ 15.8 v porovnání s vývojem za celé odvětví OKEČ 15 ukazuje následující graf 3.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000 - 2006

(tis. Kč/zam.) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.8	279,8	308,6	327,2	329,1	386,7	362,6	441,8
meziroční index (b.c.)	x	110,3	106,0	100,6	117,5	93,8	121,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	110,3	116,9	117,6	138,2	129,6	157,9

* předběžná hodnota,

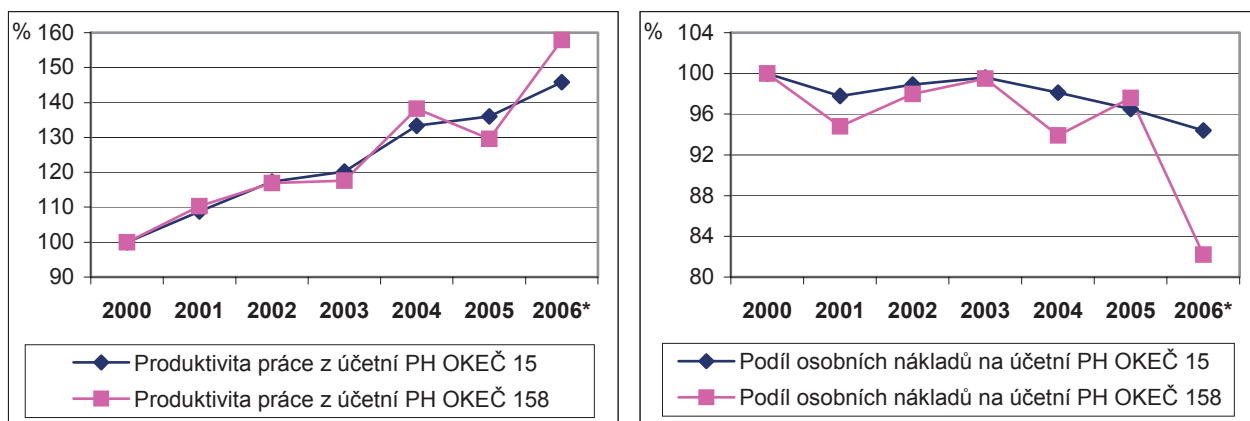
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2006

(-)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
OKEČ 15.8	0,595	0,564	0,583	0,592	0,559	0,581	0,489

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b.c. v letech 2000 – 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Pro vývoj zahraničního obchodu SKP 15.8 je charakteristický výrazný meziroční nárůst vývozu v roce 2004 (o 32,9 %), kdy došlo ke vstupu ČR do EU. Meziroční index vývozu v posledním období, tj. 2006/2005 u těchto výrobků činil 96,1 %. Celkové saldo zahraničního obchodu SKP 15.8 je záporné a postupně se snižovalo až do roku 2004 a dále se opět zvyšuje. Bližší údaje jsou uvedeny v tabulce 9.

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2006

Vývoz celkem (mil.Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.8	10 001,6	12 467,4	12 657,7	15 026,5	19 973,3	21 986,9	21 151,3
meziroční index	x	124,7	101,5	118,7	132,9	110,1	96,2
Dovoz celkem (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.8	15 767,5	16 835,5	16 101,4	17 955,1	21 183,6	23 915,5	25 291,2
meziroční index	x	106,8	95,6	111,5	118,0	112,9	105,8
Saldo (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.8	-5 765,9	-4 368,1	-3 443,7	-2 928,6	-1 210,3	-1 928,6	-4 139,9

Pramen: ČSÚ

4.3 Tuzemská spotřeba výrobků

Změnu orientace spotřebitele na výrobky správné výživy potvrzují i údaje uvedené v tabulce 10, které dokumentují klesající trend tuzemské spotřeby výrobků SKP 15.8. V letech 2000 -2006 klesl kumulovaný index na úroveň 92,7. Jednou z příčin tohoto poklesu je i snížení spotřeby některých výrobků tohoto oboru. Většinou se jedná o výrobky na bázi obilovin a cukru. Meziroční nárůst v roce 2005 a 2006 je způsoben také rostoucí spotřebou těstovin.

Tabulka 10 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
SKP 15.8	59 404,2	49 845,0	51 948,0	51 055,3	50 135,5	53 162,9	55 096,7
meziroční index (b.c.)	x	83,9	104,2	98,3	98,2	106,0	103,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	83,9	87,4	85,9	84,4	89,5	92,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

Z analyzované skupiny výrob se jeví z hlediska konkurenceschopnosti pozitivně cukrovinkářská výroba a na tuzemském trhu pekařské a cukrářské výrobky a část sortimentu hotových jídel. Stoupající ceny cukru na světovém trhu a klesající množství neprodejného cukru vytváří dobré podmínky pro konkurenceschopnost této skupiny.

6. Shrnutí a perspektivy odvětví

Spotřeba hlavních pekárenských výrobků vyjádřená v hodnotě mouky na jednoho obyvatele se v posledních letech ustálila a činí cca 95 kg/obyv./rok. Mírně klesající tendence se projevuje u spotřeby chleba (41 – 43 kg/obyv./rok), naopak mírně stoupá spotřeba pečiva (52 – 54 kg/obyv./rok). Pekárenská a cukrářská výroba má dobrou perspektivu za předpokladu dalšího posilování postavení pekáren a cukráren na odbytovém trhu. Jako nutná se jeví podpora rozvoje podnikání zejména u malých a středních podniků, zvýšení objemu prostředků, zaměřených na modernizaci výrobních provozů a zvýšení objemu prostředků na budování vlastních prodejen.

Realizační ceny pekárenských výrobků by měly zaručit úhradu vynaložených výrobních nákladů a zisk především u malých a středních podniků s nízkou finančně-ekonomickou výkonností. Nestabilita regionálních maloobchodních sítí je problémem jak pro malé výrobní podniky, tak i pro dodavatele výchozích surovin.

Je nutno využít možnosti velkých pekáren rozvíjet i speciální sortiment, který budou vyrábět ve velkých sériích v jejich objektech bez nároků na další investice a se stávajícími pracovními silami, které lépe využijí. Nižší průměrné nominální mzdy mohou být důvodem odlivu pracovníků.

Slibná perspektiva se jeví pro cukrovinkářskou výrobu, která je prezentována širokým sortimentem značkových výrobků, konkurenceschopných na evropských trzích.

Od počátku roku 2006/2007 je účinná reforma Společné organizace trhů s cukrem, která je prostředkem pro snižování produkce a úrovně referenčních cen cukru a řepy v EU. V důsledku realizace reformy probíhá restrukturalizace cukrovarnického průmyslu. V cukrovarnickém průmyslu, kde došlo k poklesu zpracovatelské kapacity cukrovarů při klesajících pěstitelských plochách, může být nadbytečná kapacita využita pro produkci biolihu.

Výroby nápojů OKEČ 15.9

I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ 15 obor **15.9 – Výroba nápojů** zahrnuje následující výrobní skupiny:

15.91 – výroba destilovaných alkoholických nápojů;

15.92 – výroba etylalkoholu kvašením;

15.93 – výroba hroznového vína;

15.94 – výroba ovocného vína;

15.95 – výroba jiných nedeštělovaných kvasných nápojů;

15.96 – výroba piva;

15.97 – výroba sladu;

15.98 – stáčení minerální a pitné vody do lahví a výroba nealkoholických nápojů.

Pivovarnictví

V roce 2006 v ČR bylo činných 53 pivovarů a jejich počet se v posledních letech příliš nemění. Roste však počet restauračních minipivovarů (47), které si vaří pivo pro vlastní spotřebu. Tuzemské pivovary v roce 2006 překonaly i neoptimističtější očekávání a jejich produkce se přiblížila k rekordnímu výstavu v dosavadní historii samostatné ČR, a to k 19,8 mil. hl.

Největšími domácími výrobci a vývozci piva jsou Plzeňský Prazdroj, a. s., Pivovary Staropramen, a. s. a Budějovický Budvar, n. p. Jejich podíly na českém trhu se příliš nemění. Největší část trhu pokrývají pivovary vlastněné zahraničními majiteli např. Plzeňský Prazdroj (společnost SAB Miller), Pivovary Staropramen (společnost Interbrew), a další. Přesto nejvíce rostoucími pivovary v ČR jsou menší výrobci.

Nejdynamičtěji v ČR rostla produkce nealkoholického piva. Jeho výstav se v roce 2006 oproti roku 2005 zvýšil o 37 % na 328 tis. hektolitrů. V roce 2006 se vařilo nealko pivo v 19ti pivovarech. Hlavním podnětem k nárůstu výstavu, byla vyšší spotřeba nealkoholického piva jako důsledek uplatnění nového silniční zákona. Na domácím trhu je nabízeno více než 470 druhů piv.

Sladařství

Na základě zveřejněných výsledků VÚPS, a. s. bylo v roce 2006 celkem vyrobeno 521 tisíc tun sladu (v roce 2005 výroba sladu činila 516 tis. t) v 36 sladovnách, z nichž bylo 19 pivovarských sladoven a 17 obchodních sladoven. Český slad byl používán prakticky všemi nejvýznamnějšími pivovarskými společnostmi na světě, jako jsou např. SABMiller, Interbrew, Heineken a další.

K největším sladovnám v ČR patří provozy skupiny Sladovny Soufflet ČR největšího sladařského holdingu na světě, francouzské Soufflet Group, Plzeňského Prazdroje, a. s., Českomoravské sladovny, a. s. a DRINKS UNION, a. s.

Výroba lihovin

Pokud jde o výrobu destilátů, likérů a ostatních lihových nápojů tuzemští producenti se orientovali spíše na vlastní výrobu a doplňkově na distribuci zahraničních značek. V roce 2006 na základě údajů ČSÚ se zvýšila produkce proti roku 2005 o 14,5 %. Významné pozice ve výrobě lihovin a destilátů zaujímají v ČR firmy STOCK Plzeň, a. s., Jan Becher – Karlovarská Becherovka, a. s., ale i další firmy, jako je např. Rudolf Jelínek, a. s.

Vinařství

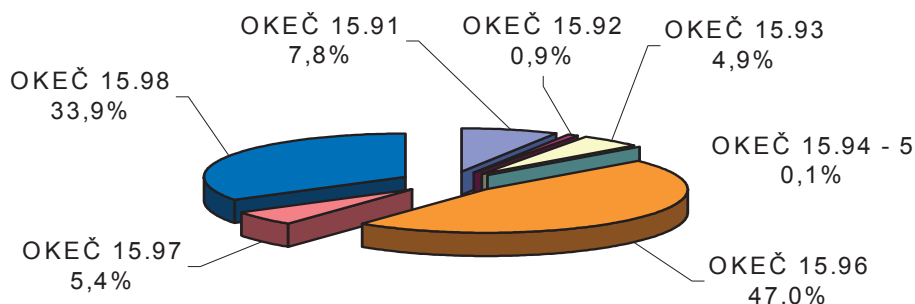
Celková plocha vinic ČR se v roce 2006 podle údajů ČSÚ snížila o 243 ha na 17,6 tis. ha a na celkové výměře vinic v EU se tak podílíme přibližně 0,3 %.

Průměrná spotřeba vína v ČR se v roce 2006 podle odhadu meziročně zvýšila na 17,0 l/osobu/rok (o 0,2 l). Domácí výroba vína, tak kryje tuto spotřebu přibližně z jedné třetiny. S touto spotřebou ČR zůstává za mnoha zeměmi. V posledních letech čeští konzumenti ustupují od spotřeby červeného vína a stále větší oblibu získávají bílá vína, což souvisí se stále lepší kvalitou českých vín. Spotřebitelé v ČR nákupy těchto vín stále více upřednostňují. Mezi největší tuzemské výrobce vína patří skupina Bohemia Sekt Českomoravská vinařská a. s., ke které patří závod ve Starém Plzenci a společnosti Víno Mikulov, Révovín Velké Bílovice s německou společností Henkell & Söhne a Znovín Znojmo, a. s.

Výroba minerálních vod a nealkoholických nápojů

Na základě údajů ČSÚ bylo vyrobeno v roce 2006 v ČR 28 005 tis. hl. nealkoholických nápojů s vypitými téměř 269 litry na osobu/rok. K největším firmám ve výrobě nealkoholických nápojů patří Coca-Cola, Beverages ČR s. r. o., Kofola, a. s. Krnov, VESETA, s. r. o. Kyšice, Karlovarské minerální vody, a. s. Silnou pozici na českém trhu ve výrobě minerálních vod si nadále i v roce 2006 udržely Karlovarské minerální vody, a. s. se značkami Mattoni a Magnézia a dále Poděbradka, a. s., Hanácká kyselka, s. r. o.

Odhad podílu jednotlivých výrobních skupin na tržbách za prodej VV a S v rámci agregace OKEČ 15.9 je uveden v grafu 1.

Graf I – Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2006

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Podíl skupiny nápojářských oborů v rámci výroby potravin a nápojů dosáhl v roce 2006 u tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. výše 21,8 %. Vysoký je především podíl účetní přidané hodnoty v rámci potravinářského sektoru, který dosáhl v roce 2006 výše 29,8 %. Podíl agregace nápojářských oborů na počtu zaměstnanců v odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů v roce 2006 činil 13,9 %.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

V roce 2006 v tomto oboru byl zaznamenán na základě údajů ČSÚ nárůst cen průmyslových výrobců SKP 15.9 o 1,8 %. Nárůst cen nastal u piva, minerálních vod a nealkoholických nápojů. K zásadnějšímu poklesu došlo u vín, což se projevilo poklesem spotřebitelských cen vín oproti roku 2005 o 11,7 %. Vývoj cenového indexu (na základě metodiky MPO) u výrobků SKP 15.9 v letech 2000 - 2006 ukazuje tabulka I.

Tabulka I - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000 - 2006

(%)	meziroční index					
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05
SKP 15.9	103,6	103,5	101,5	104,1	101,5	103,6

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Tržby za prodej vlastních V a S v roce 2006 zaznamenaly nárůst o 5,8 % (tabulka 2). Od roku 2000 dochází v tomto oboru k nárůstu účetní přidané hodnoty, v roce 2006 byl zaznamenán nárůst oproti roku 2000 o 44,1 %, přesto meziroční nárůst nebyl příliš významný jen o 0,6 % (tabulka 3). I když od roku 2000 docházelo ke snižování počtu zaměstnaných osob, v roce 2006 jak ukazuje tabulka 4 se tento trend zpomalil.

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.9	47 937,4	52 450,4	53 864,9	56 030,1	55 816,3	55 291,6	58 512,0
meziroční index (b.c.)	x	109,4	102,7	104,0	99,6	99,1	105,8
kumulovaný index (b.c.)	100,0	109,4	112,4	116,9	116,4	115,3	122,1

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.9	13 702,9	14 427,5	16 927,2	18 516,5	18 499,1	19 629,2	19 739,7
meziroční index (b.c.)	x	105,3	117,3	109,4	99,9	106,1	100,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	105,3	123,5	135,1	135,0	143,2	144,1

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

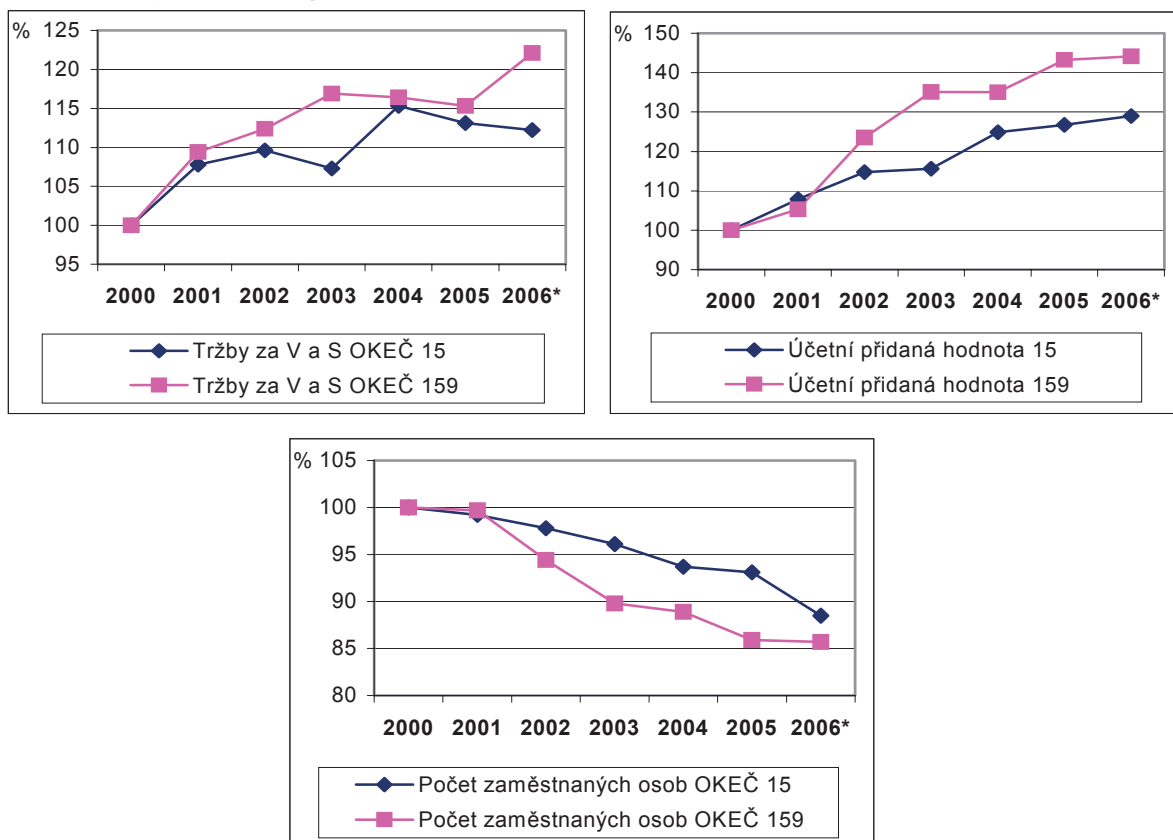
Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000 - 2006

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.9	20 744	20 682	19 577	18 621	18 444	17 829	17 774
meziroční index (b.c.)	x	99,7	94,7	95,1	99,0	96,7	99,7
kumulovaný index (b.c.)	100,0	99,7	94,4	89,8	88,9	85,9	85,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik skupiny OKEČ 15.9 v letech 2000 - 2006 v porovnání s odvětvím výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) v b. c. je zachycen v grafu 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

S nárůstem tržeb za prodej vlastních V a S v roce 2006 došlo k nárůstu celkových nákladů u OKEČ 15.9 oproti roku 2005 o 6,6 % (tabulka 5). Na růstu osobních nákladů o 7,4 % (tabulka 6) se podílel i růst průměrných mezd. V roce 2006, oproti roku 2005 činil nárůst průměrné měsíční mzdy oboru 6,3 % tj. výše 23 929 Kč (u podniků s 20 a více zaměstnanci).

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.9	67 962,0	72 294,7	64 651,8	64 408,0	62 012,4	59 369,8	63 288,2
meziroční index (b.c.)	x	106,4	89,4	99,6	96,3	95,7	106,6
kumulovaný index (b.c.)	100,0	106,4	95,1	94,8	91,2	87,4	93,1

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.9	5 303,6	5 682,0	5 792,8	5 992,1	6 401,0	6 350,6	6 819,7
meziroční index (b.c.)	x	107,1	102,0	103,4	106,8	99,2	107,4
kumulovaný index (b.c.)	100,0	107,1	109,2	113,0	120,7	119,7	128,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty u OKEČ 15.9 a v roce 2006 činila 1 110,6 tis. Kč na zaměstnance (tabulka 7), což je nejvyšší hodnota z celého sektoru výroby potravinářských výrobků a nápojů, kde průměr činil 518,6 tis. Kč na zaměstnance. V tomto oboru je velmi výrazný stoupající trend produktivity práce, od roku 2000 došlo k nárůstu o 68,1 %.

V tabulce 8 je uveden podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě, u kterého došlo v roce 2006 k mírnému nárůstu, oproti roku 2005 na 0,345 tis. Kč na zaměstnance.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000 - 2006

(tis. Kč/zaměstnanec) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.9	660,6	697,6	864,6	994,4	1 003,0	1 101,0	1 110,6
meziroční index (b.c.)	x	105,6	123,9	115,0	100,9	109,8	100,9
kumulovaný index (b.c.)	100,0	105,6	130,9	150,5	151,8	166,7	168,1

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

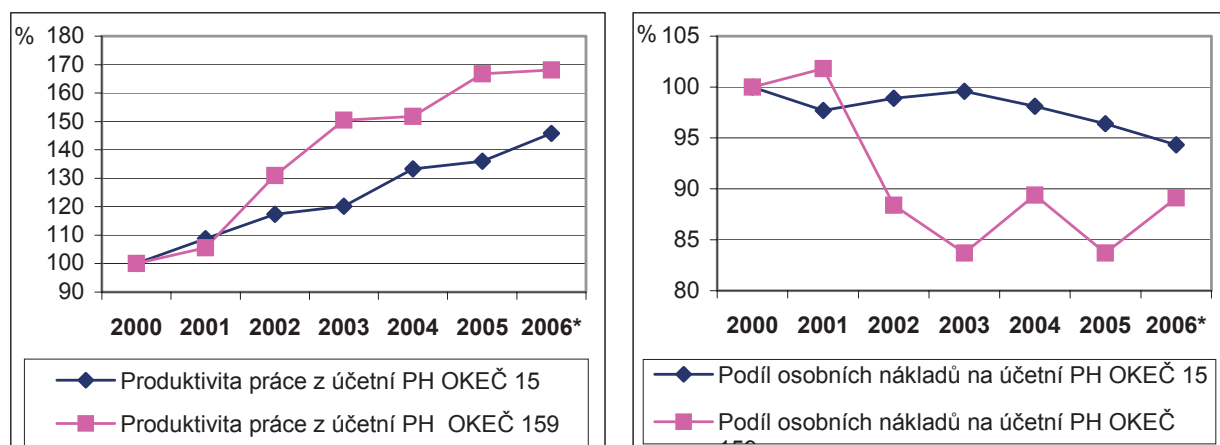
Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000 - 2006

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
OKEČ 15.9	0,387	0,394	0,342	0,324	0,346	0,324	0,345

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2006 v této skupině výrob v porovnání s vývojem za celé odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů ukazuje graf 3.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b. c. v letech 2000 - 2006

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Pivo

V roce 2006 na základě informace VÚPS, a. s. se celkem vyvezlo 3 536 tis hl piva, tj. zhruba o 14,1 % více než v roce 2005. Největšími vývozci piva do zahraničí v roce 2006 byly Prazdroj, a. s., Pivovar Staropramen, a. s., Budvar, n. p. a KP Krušovice, a. s. Jejich podíl na celkovém vývozu piva byl 69 %.

České pivo bylo tradičně vyvezeno do Německa, kam směřovalo zhruba 41 % z celkového vývozu, druhým stálým odběratelem bylo Slovensko, dále následovaly Anglie, Spojené státy, Švédsko a další.

Víno

V průběhu roku 2006 se do ČR dovezlo 1 385 tis. hl vína za 2,7 mld. Kč. Meziročně se dovoz zvýšil v objemovém vyjádření o 8 % a ve finančním vyjádření o 6 %. Podíl bílého vína na celkovém importu činil 44 % a červeného 54 %. Dvě třetiny dodávek bílého vína tvořilo víno sudové, u vína červeného 54 %. Největším dodavatelem vína byla v roce 2006, stejně jako v roce předchozím byla Itálie, která se na celkovém importu vína do ČR podílela 40 % (meziroční nárůst o 17 %). Tři čtvrtiny dovezeného italského vína tvořilo víno sudové. Množství vína od dalších významných dodavatelů (Maďarska a Španělska) zůstalo v roce 2006 na úrovni roku předchozího. Na polovinu klesl import vína rakouského, naopak dovoz vína ze Slovenska se téměř zdvojnásobil. Pro vinařský rok 2006/07 (od 1.8. 2006 do 21.8.2007) je odhadován import vína do ČR ve výši 1 400 tis. hl.

Vývoz vína z ČR se v roce 2006 proti roku minulému zvýšil v objemovém vyjádření o 42 % na 47 tis. hl. Podíl vyvezeného bílého vína na celkovém exportu činil 43 % a vína červeného 47 %. Největším odběratelem vína z ČR zůstalo Slovensko (83 % celkového exportu). Za vinařský rok 2006/07 se předpokládá výše vývozu vína z ČR 40 tis. hl.

Slad

V roce 2006 ČR exportovala zhruba 261 tis. tun sladu, což představuje nárůst oproti roku 2005 o zhruba 21,4 %. Největšími exportéry sladu byly Sladovny Soufflet ČR. Největší objem z celkového vývozu v roce 2006 byl realizován do Polska (48,4 %), Rumunska (11,2 %), Německa (9,6 %), Kuby (4,7 %) a Rakouska (4,6 %).

Vývoj zahraničního obchodu u výrobků SKP 15.9 v b. c. v letech 2000 – 2006 uvádí následující tabulka 9.

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000 - 2006

Vývoz celkem (mil.Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.9	6 953,3	7 146,7	7 400,5	7 415,6	8 782,7	8 935,4	10 114,5
meziroční index	x	102,8	103,6	100,2	118,4	101,7	113,2
Dovoz celkem (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.9	3 542,4	3 972,8	4 108,1	4 806,6	6 697,9	7 222,8	7 940,4
meziroční index	x	112,1	103,4	117,0	139,3	107,8	109,9
Saldo (mil. Kč)							
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SKP 15.9	3 410,9	3 173,9	3 292,4	2 609,0	2 084,8	1 712,6	2 174,1

Pramen: ČSÚ

4.2 Tuzemská spotřeba

Z tabulky 10 vyplývá nárůst tuzemské spotřeby výrobků SKP 15.9 v b. c. o 5,1 %.

Tabulka 10 – Tuzemská spotřeba v b.c. v letech 2000 - 2006

(mil. Kč) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*
SKP 15.9	52 422,0	41 289,6	40 744,0	43 882,8	44 773,0	47 551,8	49 959,6
meziroční index (b.c.)	x	78,8	98,7	107,7	102,0	106,2	105,1
kumulovaný index (b.c.)	100,0	78,8	77,7	83,7	85,4	90,7	95,3

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

5. Mezinárodní srovnání a konkurenceschopnost

V tabulce 11 – 13 jsou uvedeny vybrané ukazatele pivovarského průmyslu ČR a pro porovnání údaje vybraných evropských států. V tabulce 14 je uvedeno 10 největších vývozců sladu na světě a pozice ČR v letech 2003 - 2005.

Tabulka 11 - Vývoj vybraných ukazatelů pivovarského průmyslu ČR

Rok	Výstav piva (tis. hl)	Počet činných pivovarů	Průměrný výstav 1 pivovaru (tis. hl)	Spotřeba piva (litrů/obyt./rok)
2002	18 178	54	337	158,8
2003	18 548	54	350	160,9
2004	18 753	53	354	157,9
2005	19 069	53	360	156,5
2006	19 787	53	373	158,1

Pozn.: údaje se liší od údajů uváděných ČSÚ

Pramen: VÚPS a. s., ČSPS

Tabulka 12 - Výstav piva ve vybraných státech v roce 2002 - 2005 (tis. hl)

Země	2002	2003	2004	2005
Belgie	15 696	15 650	17 409	17 274
Dánsko*	8 534	8 352	8 550	7 860
Finsko	4 726	4 464	4 617	4 587
Francie	18 117	18 132	16 801	16 300
Irsko	8 113	8 315	5 206	8 969
Itálie	12 592	13 672	13 170	12 798
Nizozemsko	24 898	25 124	23 828	24 560
Německo	108 336	105 300	106 190	108 249
Portugalsko	7 129	7 350	7 436	7 442
Rakousko	8 731	8 891	8 670	8 785
Řecko*	4 550	4 080	3 952	3 978
Španělsko*	27 860	30 671	31 453	33 430
Švédsko	4 376	4 192	3 788	3 781
V. Británie	56 672	58 014	57 459	56 255

Pramen: The Brewers of Europe, *) Canadian.

Tabulka 13 - Pořadí evropských zemí s největší spotřebou piva (litry/obyv.)

2003		2004*		2005*	
Země	Spotřeba piva	Země	Spotřeba piva	Země	Spotřeba piva
ČR	160,9	ČR**	159,0	ČR **	158,7
Irsko	118,0	Irsko	139,0	Irsko	132,9
SRN	117,7	SRN	117,0	SRN	115,1
Rakousko	110,6	Rakousko	112,0	Rakousko	110,9
Lucembursko	106,6	V. Británie	99,0	V. Británie	95,7
V. Británie	101,5	Belgie	94,0	Estonsko	93,5
Dánsko	96,2	Dánsko	91,0	Belgie	90,9
Belgie	96,0	Finsko	87,0	Litva	90,5
SR**	90,0	Španělsko	87,0	Finsko	87,5
Finsko	80,2	Estonsko	83,0	Dánsko	86,8

Pozn.: *) CANADEAN

**) údaj za ČR (Canadean)

Pramen: CBMC, Bruxelles, Canadean

Tabulka 14 - Deset největších vývozců sladu v letech 2003 - 2005

2003			2004			2005		
Země	Vývoz sladu (tis. t)	Podíl na světovém vývozu %	Země	Vývoz sladu (tis. t)	Podíl na světovém vývozu %	Země	Vývoz sladu (tis. t)	Podíl na světovém vývozu %
Francie	1 158	20,9	Francie	1 174	20,4	Francie	1 204	19,7
Belgie	910	16,4	Belgie	1 015	17,7	Belgie	1 042	17,1
Austrálie	510	9,2	Kanada	532	9,3	Kanada	548	9,0
SRN	499	9,0	Austrálie	512	8,9	Austrálie	487	8,0
Kanada	447	8,1	SRN	466	8,1	SRN	423	6,9
V. Británie	388	7,0	V. Británie	417	7,3	V. Británie	299	4,9
Argentina	233	4,2	ČR*	281	4,9	Argentina	248	4,1
ČR	220	4,0	Argentina	232	4,0	Uruguay	224	3,7
Slovensko	200	3,6	Uruguay	225	3,9	ČR*	219	3,6
Uruguay	181	3,3	USA	181	3,1	USA	213	3,5
Celkem	4 746	82,6	Celkem	5 035	82,5	Celkem	4 907	80,5
Svět	5 747	100,0	Svět	6 103	100,0	Svět	6 092	100,0

Pozn.: *) údaj za ČR (FAO TRADE a UNComTrade) se liší od hodnot ČSPS

Pramen: Statistické ročenky FAO TRADE; UNCom Trade, zpracoval VÚPS, a.s

Následující tabulky 15 a 16 uvádějí podle dostupných pramenů údaje o spotřebě nealkoholických nápojů v EU a výrobě nealkoholických nápojů v ČR v letech 2000 - 2006.

Tabulka 15 – Vybrané evropské země s největší spotřebou nealkoholických nápojů v roce 2005 (litrů/obyv./rok)

Země	2001	2002	2003	2004	2005*
Německo	250,5	270,3	283,7	285,5	291,2
Španělsko	243,1	234,9	249,5	274,7	286,0
Belgie	257,7	256,4	260,4	277,3	278,6
Itálie	250,7	251,0	256,0	268,5	273,4
Česká republika	233,6	246,0	251,2	266,9	268,5
Švýcarsko	256,0	256,0	262,8	256,4	257,9
Rakousko	235,9	251,4	255,1	247,0	247,5
Francie	229,2	237,0	239,8	232,7	240,6
V. Británie	191,4	198,4	205,8	209,8	215,0
Norsko	205,8	210,0	211,8	207,8	204,2

Pozn.: *) odhad

Pramen: WILD

Tabulka 16 - Vývoj výroby sycených nealkoholických nápojů v ČR

Rok	Výroba nealko celkem (tis. hl)	Voda, minerální vody, a sodovky bez přísad cukru (tis. hl)	Ostatní nealkoholické nápoje (tis. hl)
2000	21 883	6 801	15 082
2001	22 792	6 776	16 016
2002	24 064	7 640	16 424
2003	24 663	8 467	16 196
2004	24 512	8 189	16 323
2005	25 146	8 130	17 016
2006	28 005	7 995	20 010

Pozn.: podniky s počtem zaměstnanců 20 a více.

Pramen: ČSÚ

Na produkci vína EU se více než 82 % podílejí Francie, Itálie a Španělsko. Pět států (Francie, Itálie, Španělsko, Německo a Portugalsko) produkuje přes 90 % vína EU a podíl nových členských států (Česko, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko a Kypr) dosahuje zhruba 4 %. Z hlediska jednotlivých států se nejvíce vína zkonsumuje ve Francii (33,0 mil. hl) následuje Itálie (28,0 mil. hl), USA (23,0 mil. hl) a Německo (20,0 mil. hl).

6. Shrnutí a perspektivy oboru

Celkový výstav pivovarů se zvyšuje, ale ne z důvodů nárůstu spotřeby na domácím trhu, ale rostoucím exportem. Velké pivovary v ČR jsou již dnes většinou ve vlastnictví významných světových pivovarnických skupin, s nimiž pronikají nejen na evropský, ale i na světové trhy. Ukazuje se, že nejen velké, ale i malé české pivovary se dokážou prosadit na náročných zahraničních trzích. Přesto i nadále si udržujeme světové prvenství ve spotřebě piva na obyvatele (vydatně v tom pomáhají zahraniční turisté, kteří podle odhadů vypijí v českých restauracích zhruba 15 % v zemi uvařeného piva). Pro rozvoj pivovarnického průmyslu v dalších letech bude třeba zejména:

- Zvýšit tempo ekonomického růstu exportem z důvodů stagnující domácí poptávky;
- Využívat komparativních výhod na trzích vyspělých zemí vzhledem k nízkým nákladům na pracovní sílu;
- Rozšířit export v tzv. třetích zemích a tím i výkonnost oboru;
- Pokračovat ve výrazné propagaci národních značek;
- Věnovat zvýšenou pozornost rozvoji malých a středních regionálních pivovarů, se zaměřením na pestrost produkce;
- Využít tradice a výborné pověsti českého piva rozšiřováním aktivit pro generování dlouhodobého růstu např. formou franchizy, výstavbou pivovarů, apod. v zemích třetího světa.

Ve výrobě sladu bude nutné hledat další cesty zvyšování přidané hodnoty inovacemi a následnou propagací nových výrobků, které jsou zdrojem antioxidantů, minerálů a mnoha esenciálních látek. Mimo využití v pivovarnickém průmyslu bude nutné soustředit pozornost na jeho využití v potravinářském průmyslu ve výrobě různých produktů pro výrobu nových funkčních nápojů, v kosmetice a farmacii apod.

V roce 2006 bylo vyrobeno 438 tis. hl vína, z toho 290 tis. hl bílého a 148 tis. hl červeného vína. Spotřeba vína podle údajů ČSÚ má od počátku sledování trvale vzrůstající trend, v roce 2004 spotřeba vína činila 16,5 l na osobu za rok. V roce 2005 dosáhla spotřeba vína 16,8 l/osobu/rok. Kvalifikovaný odhad za rok 2006 předpokládá spotřebu 17 l/osobu/rok. Domácí výroba kryje přibližně jednu polovinu této spotřeby. Do budoucna se očekává, že spotřeba vína se bude v ČR dále zvyšovat. Přesto lze konstatovat, že nárůst spotřeby neznamena zvyšování odbytu vín českých producentů. Vinařství ČR se stejně jako vinařství v EU dostává vlivem stále rostoucích dovozů levného vína pod tlak výrobců vína z Jižní Ameriky, Austrálie či jižní Afriky.

Pro rozvoj českého vinařství a trhu s vínem v dalších letech bude třeba zejména:

- Provádět výraznou propagaci národních značek (případně vinařských podoblastí) s cílem stimulace spotřeby kvalitních vín tuzemské produkce nejen na tuzemském trhu, ale i v zahraničí;
- Využívat podpory z prostředků EU (vládní nařízení č. 245/2004 Sb.);
- Podporovat rozvoj malých a středních regionálních výrobců vín se zaměřením na pestrost české produkce.

Výrobci balených minerálních vod a sodovek bez přísad v roce 2006 museli čelit mírnému poklesu prodeje. Významnou konkurencí na trhu značkových nealkoholických nápojů zejména v posledních dvou letech se staly levné vody prodávané pod značkami obchodních řetězců. Výrobci se snaží stagnaci a poklesu prodeje čelit hlavně tím, že neustále produkci inovují o nové příchutě nebo vylepšují tvar obalů. V roce 2005 podle dostupných dat ČSÚ bylo vypito v průměru 281 litrů (spotřeba nealkoholických nápojů v tabulce 15 je uvedena podle zdroje WILD a liší se od ČSÚ). V roce 2006 i přes výkyvy ve spotřebě u některých druhů nealkoholických nápojů, opět došlo k celkovému nárůstu produkce o 17,6 % (viz tabulka 16). Přesto i nadále ČR patří mezi přední konzumenty nealkoholických nápojů v Evropě.

Pokud se týká spotřeby lihovin (40%) v roce 2005 bylo zkonzumováno 7,8 litrů/osobu/rok. V roce 2006 na základě kvalifikovaných odhadů nedojde ke zvýšení spotřeby. Přesto o příčinách tohoto vývoje, lze jen spekulovat, protože se významně na spotřebě podílí i turistický ruch. Podle předpokladu spotřeba lihovin bude zřejmě v dalších letech mírně klesat z důvodů kampaně proti konzumaci alkoholu řidiči a mladistvými.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-657-5